

Historia klasa VI

1 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: CO ZA NAMI, CO PRZED NAMI

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci przypominają sobie umiejętności i informacje zdobyte w poprzednim roku szkolnym. Poznają założenia całorocznego projektu, który będą realizować.

Cele:

- utrwalenie informacji w zakresie historii średniowiecza polskiego;
- utrwalenie informacji w zakresie historii nowożytnej do okresu oświecenia;
- rozwijanie umiejętności oznaczania wydarzeń na osi czasu;
- rozwijanie umiejętności występowania przed publicznością.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie i odniesienie się do doświadczeń wakacyjnych.** Czy dzieci miały kontakt z

historią w czasie wakacji? Co widziały? Czego się dowiedziały? Czy są rzeczy, których chciałyby się lepiej dowiedzieć lub nauczyć? N. może także opowiedzieć dzieciom o swoich doświadczeniach i np. pokazać zdjęcia ze swojej "historycznej" podróży (10 minut);

2. **Tworzenie osi czasu.** N. dzieli dzieci na grupy 3-osobowe. Zadaniem każdej grupy jest wspólne stworzenie osi czasu z jak największą liczbą wydarzeń historycznych, które poznali w poprzednim roku szkolnym. Dzieci mają 10 minut na stworzenie swoich linii czasu. Następnie klasa porównuje stworzone linie. Wygrywa grupa, której udało się wypisać poprawnie najwięcej wydarzeń i dat we właściwym miejscu na osi (daty późniejsze nie są wpisane przed wcześniejszymi) (15 minut);
3. **Przypomnienie znaczenia najważniejszych wydarzeń (gra dydaktyczna i drama).** Dzieci losują nazwy różnych wydarzeń historycznych, które zostały uwzględnione na liniach czasu. Następnie chętne dzieci starają się przedstawić wylosowane wydarzenie, udając postaci biorące w nim udział oraz przedstawiając przyczyny i skutki. Reszta klasy stara się wymyślić, o jakie wydarzenie chodzi i kiedy miało ono miejsce (15 minut);
4. **Zapowiedzenie planu na nadchodzący rok i wprowadzenie do rocznego projektu.** Każde dziecko ma w tym roku szkolnym za zadanie zrealizować kreatywny projekt historyczny, uwzględniający wybrany okres historyczny omawiany w nadchodzącym roku szkolnym (w przedziale od czasów oświecenia do czasów współczesnych).
  - Dzieci samodzielnie mogą wymyślić, jakiego okresu historycznego będzie dotyczył projekt oraz jaki temat będą chciały w nim omówić.
  - Dzieci mogą pracować nad projektem samodzielnie lub w grupach.
  - N. w ciągu następnych 2-3 lekcji dopytuje dzieci, jaki okres i temat sobie wybrały. Dzieciom, które nie mają pomysłu może zaproponować, jakiś temat. Ważne jednak, żeby sposób realizacji projektu odpowiadał mocnym stronom dziecka.
  - N. wraz z każdym dzieckiem (grupą) ustala harmonogram i cele projektu;
  - Przykłady projektów:
    - strona internetowa, przedstawiająca wybraną postać historyczną;
    - strona internetowa, przedstawiająca wybrane wydarzenie historyczne;
    - projekt artystyczny: nagranie muzyczne lub audycja "radiowa";
    - projekt artystyczny: stworzenie filmu (ew. filmu animowanego poklatkowego);
    - projekt artystyczny: obraz lub moodboard;
    - projekt językowy: przewodnik/wycieczka po okolicy z przedstawieniem jej historii.
  - Stworzone projekty zostaną zaprezentowane innym na ostatnich zajęciach w tym roku szkolnym, ale mogą podlegać wcześniejszej ewaluacji przez N. Ewentualnie N. może też wraz z dziećmi przygotować "Targi historyczne", w trakcie których projekty zostaną przedstawione reszcie szkoły i rodzicom.

Możliwe kontynuacje:

- ważne jest, aby dzieci przedstawiały N. postęp prac nad projektem w trakcie roku szkolnego. Można na to poświęcić kilka minut lekcji co dwa-trzy tygodnie.

Warianty:

- N. może także pominąć pkt. 3 (gra dydaktyczna i drama) i skoncentrować się na omówieniu z dziećmi projektu oraz wysłuchaniu ich pomysłów.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Metoda wizualizacji

Techniki:

Linia czasu

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Psych-IV-VI.8.2 : dziecko wie, jak grupa potrafi wpływać na decyzje jednostki

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

2 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WIEK ŚWIATŁA I ROZUMU

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Uczniowie i uczennice oglądają prezentację multimedialną na temat oświecenia, a następnie sami szukają informacji na temat wielkich postaci epoki. Tworzą notatki i przedstawiają je klasie.

Cele:

- poznanie kultury, sztuki i nauki oświecenia;
- doskonalenie umiejętności wyszukiwania informacji;
- doskonalenie umiejętności pracy w grupie.

Potrzebne materiały:

- prezentacja multimedialna (w załączniku)
- komputery dla grup z dostępem do internetu.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie (prezentacja multimedialna).** N. pokazuje prezentację multimedialną na temat osiągnięć oświecenia, omawia hasła epoki, wynalazki, klasycyzm oświeceniowy (20

minut);

2. **Zapoznanie z przedstawicielami oświecenia (tworzenie notatki z wykorzystaniem internetu).** Podział klasy na grupy 3-osobowe. Każda szuka wiadomości na temat jednego z myślicieli/naukowców/artystów oświecenia (N. zwraca uwagę, żeby postaci się nie powtarzały, ew. przypisuje odgórnie różne postaci różnym grupom).
  - Dzieci tworzą uproszczoną notatkę dotyczącą wybranej postaci w formie gwiazdy (wzór w załączniku).
3. **Podsumowanie (prezentacja notatki).** Dzieci prezentują swoje notatki klasie (25 minut na pkt. 2 i 3).

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Prezentacja multimedialna

Techniki:

Webquest

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Pol-IV-VI.38.11 : dziecko potrafi stworzyć notatkę

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko zna pojęcia: racjonalizm, klasycyzm;
- dziecko wymienia osiągnięcia klasycyzmu w Polsce i na świecie;

- dziecko zna nazwiska osób, które tworzyły epokę.

Lista załączników:

Postaci i wzór notatki.pdf

Wiek światła i rozumu prezentacja.pdf

Postaci i wzór notatki wersja edytowalna.docx

Wiek światła i rozumu wersja edytowalna.pptx

3 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: ŚLADAMI CANALETTA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają życie i twórczość Canaletta oraz jego rolę w portretowaniu Warszawy. Następnie porównują obrazy Canaletta i współczesne zdjęcia Warszawy.

Cele:

- poznanie życia i twórczości Canaletta;
- porównanie obrazów Warszawy Canaletta i współczesnych zdjęć przedstawiających stolicę (podobieństwa i różnice);
- doskonalenie umiejętności analizy tekstów kultury.

Potrzebne materiały:

- prezentacja multimedialna (w załączniku)
- komputery z dostępem do Internetu dla grup.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. przedstawia sylwetkę Canaletta oraz najważniejsze jego dzieła (załącznik- prezentacja multimedialna) (10 minut);

2. **Zapoznanie z obrazami Canaletta (praca grupowa z wykorzystaniem TIK).** Podział klasy na grupy. Każda "dostaje" jeden obraz Canaletta. Jej zadaniem jest odnalezienie w internecie zdjęcia, które przedstawiałoby miejsce namalowane przez artystę. Uczniowie i uczennice wpisują np: nazwę ulicy w google i szukają zdjęć (20 minut);
3. **Podsumowanie.** Prezentacja pracy grupowej. Dzieci opowiadają, co zmieniło się w przestrzeni miejskiej od czasów Canaletta (15 minut).

Warianty:

- zamiast lekcji stacjonarnej N. może wybrać się z dziećmi na wycieczkę ulicami Warszawy. Dzieci otrzymują po jednej reprodukcji obrazu Canaletta i w trakcie wycieczki identyfikują przedstawione na obrazie miejsca. Co się zmieniło? Co jest podobne? N. wyjaśnia dzieciom, jakie było znaczenie obrazów Canaletta w odbudowie Warszawy.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda ćwiczebna - ćwiczenie powtarzalne

Prezentacja multimedialna

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.2.1 : [ogólne] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę", wskazując elementy jej historii i kultury

Hist-VI.22.1 : [nowożytność] dziecko potrafi podawać przykłady naprawy państwa polskiego za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów

elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacanie realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Lista załączników:

canaletto.pptx

4 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: KRYZYSY I PRÓBY NAPRAWY RZECZYPOSPOLITEJ

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, jakie były przyczyny problemów Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVIII w. oraz jakie działania podejmowano, aby im zaradzić. Poznają okoliczności rozbiorów.

Cele:

- zapoznanie z przyczynami kryzysu Rzeczypospolitej w XVIII w.;
- zapoznanie z działaniami podejmowanymi w celu zaradzenia kryzysom;
- zapoznanie z przyczynami i skutkami rozbiorów Rzeczypospolitej;
- rozwijanie umiejętności określania związków przyczynowo-skutkowych;
- rozwijanie umiejętności twórczego myślenia.

Potrzebne materiały:

- materiał do pracy z tekstem (Fragment Konstytucji 3 maja);
- kartki A4, koperty, flamastry lub kredki;

- prezentacja multimedialna (prezentacja wykorzystywana także na następnej lekcji *Konstytucja, zabory i insurekcja*);
- opis elementów wpływających na kryzys i późniejszy upadek Rzeczypospolitej:
  - anarchii, podwójnych elekcji (w tym kradzieży insygniów królewskich), zrywania sejmów, życia ponad stan, pańszczyzny i poddaństwa chłopów, traktatu Trzech Czarnych Orłów;
- rzutnik;
- dodatkowe źródło interaktywne: Konstytucja 3 maja - tekst źródłowy i skany dokumentu http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ustawa_rz%C4%85dowa_czyli_Konstytucya_3_maja_1791.djvu; mapy rozbiorów (<http://www.wiw.pl/historia/atlas/mapa42.asp>);
- dodatkowo: krótka notatka wprowadzająca dzieci.

Przebieg:

1. **Kryzys w Rzeczypospolitej (ćwiczenia dramowe)**. N. rozdaje dzieciom przygotowane wcześniej przez siebie hasła opisujące przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej. Każde dziecko otrzymuje jeden element, następnie dzieci z tymi samymi hasłami tworzą grupy. Po zapoznaniu się ze "swoimi" problemami dzieci realizują zadania dramowe:
  - stop-klatka;
  - płaszcz eksperta (45 minut);
2. **Próby naprawy kraju (prezentacja multimedialna i mapy myśli)**. N. wyjaśnia dzieciom, że w czasie tego spotkania poznają historię jednego z najtrudniejszych okresów funkcjonowania państwa polskiego: kiedy z jednej strony starano się wprowadzać reformy i unowocześniać ustrój, a z drugiej Polska utraciła niepodległość. N. korzystając z prezentacji multimedialnej przedstawia dzieciom sytuację w drugiej połowie XVIII w. Zadaniem dzieci jest stworzenie w trakcie wykładu N. map myśli, które będą stanowiły notatkę z lekcji, uwzględniająca przyczyny upadku Rzeczypospolitej oraz próby naprawy:
  - wybór Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej;
  - przejawy słabości ustroju Rzeczypospolitej (słabość władzy królewskiej, liberum veto, system klientalny, słabość militarna - spadek znaczenia pospolitego ruszenia, wyniszczenie kraju wojnami, kryzys gospodarczy);
  - okoliczności pierwszego rozbioru;
  - próby reform: wojskowej, skarbowej;
  - utworzenie Komisji Edukacji Narodowej;
  - Sejm Czteroletni oraz Konstytucja 3 maja (15 minut);
3. Omówienie stworzonych przez dzieci map myśli. N. zwraca uwagę na elementy, które dzieciom mogły umknąć lub które mogą być dla nich trudne (5 minut);
4. **Konstytucja 3 maja (praca z tekstem)**. N. rozdaje dzieciom fragmenty tekstów Konstytucji 3 maja. Zadaniem dzieci jest:
  - przeczytanie podanych fragmentów;

- zapisanie, co ich zdaniem te fragmenty oznaczają. W ten sposób dzieci mają rozwinąć umiejętność samodzielnego wnioskowania, nawet jeśli nie rozumieją wszystkich słów. Dzieci mogą zadawać pytania o znaczenie słów, których nie rozumieją;
  - N. omawia z dziećmi poszczególne fragmenty. Zbiera wyjaśnienia dzieci, co do podanych fragmentów. Wyjaśnia znaczenie tekstów w miarę potrzeby (15 minut);
5. **Upadek Rzeczypospolitej (rozmowa o emocjach).** N. pyta dzieci, jakie emocje wywołała w nich dzisiejsza lekcja. Jak odebrały ostateczną klęskę prób naprawy Rzeczypospolitej? Czy istnieje coś, co by chciały powiedzieć swoim przodkom? Dzieci mają ku temu okazję: tworzą rysunek-list, w którym mogą namalować swoje emocje, a także zadać nurtujące je pytania (np. Jak się czuliście? Czemu czegoś nie zrobiliście? Co dalej się wydarzyło?). Dzieci wkładają listy do kopert i chowają do zeszytu (lub historycznego portfolio, jeśli takie tworzą). Warto do nich zajrzeć, kiedy poznają historię odzyskania niepodległości (10 minut).

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Dyskusja dydaktyczna

Tryby pracy:

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.22.1 : [nowożytność] dziecko potrafi podawać przykłady naprawy państwa polskiego za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego

Hist-VI.22.2 : [nowożytność] dziecko wie, czym jest Konstytucja 3 maja

Hist-VI.22.4 : [nowożytność] dziecko potrafi wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do

upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru

Hist-VI.3.1 : [WOS] dziecko potrafi wymieni ć najważniejsze święta narodowe, symbole państwowe, miejsca pamięci narodowej

Hist-VI.3.2 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc pamięci narodowej

Pol-IV-VI.35.2 : dziecko posiada umiejętność dostosowania sposobu komunikacji do zamierzonego celu

Pol-IV-VI.41.3 : dziecko potrafi podczas rozmowy prezentować własne zdanie oraz je uzasadnić

Psych-IV-VI.2.2 : dziecko potrafi komunikować się asertywnie

Psych-IV-VI.3.2 : dziecko potrafi rozwiązywać problemy wykorzystując techniki twórczego myślenia

Lista załączników:

Fragment Konstytucji 3 maja wersja edytowalna.docx

Próby naprawy Polski.docx

Fragment Konstytucji 3 maja.pdf

Próby naprawy Rzeczypospolitej prezentacja.pdf

5 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: KRYZYSY I PRÓBY NAPRAWY RZECZYPOSPOLITEJ

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, jakie były przyczyny problemów Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVIII w. oraz jakie działania podejmowano, aby im zaradzić. Poznają okoliczności rozbiorów.

Cele:

- zapoznanie z przyczynami kryzysu Rzeczypospolitej w XVIII w.;
- zapoznanie z działaniami podejmowanymi w celu zaradzenia kryzysom;
- zapoznanie z przyczynami i skutkami rozbiorów Rzeczypospolitej;
- rozwijanie umiejętności określania związków przyczynowo-skutkowych;
- rozwijanie umiejętności twórczego myślenia.

Potrzebne materiały:

- materiał do pracy z tekstem (Fragment Konstytucji 3 maja);
- kartki A4, koperty, flamastry lub kredki;

- prezentacja multimedialna (prezentacja wykorzystywana także na następnej lekcji *Konstytucja, zabory i insurekcja*);
- opis elementów wpływających na kryzys i późniejszy upadek Rzeczypospolitej:
  - anarchii, podwójnych elekcji (w tym kradzieży insygniów królewskich), zrywania sejmów, życia ponad stan, pańszczyzny i poddaństwa chłopów, traktatu Trzech Czarnych Orłów;
- rzutnik;
- dodatkowe źródło interaktywne: Konstytucja 3 maja - tekst źródłowy i skany dokumentu http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ustawa_rz%C4%85dowa_czyli_Konstytucya_3_maja_1791.djvu); mapy rozbiorów (<http://www.wiw.pl/historia/atlas/mapa42.asp>);
- dodatkowo: krótka notatka wprowadzająca dzieci.

Przebieg:

1. **Kryzys w Rzeczypospolitej (ćwiczenia dramowe).** N. rozdaje dzieciom przygotowane wcześniej przez siebie hasła opisujące przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej. Każde dziecko otrzymuje jeden element, następnie dzieci z tymi samymi hasłami tworzą grupy. Po zapoznaniu się ze "swoimi" problemami dzieci realizują zadania dramowe:
  - stop-klatka;
  - płaszcz eksperta (45 minut);
2. **Próby naprawy kraju (prezentacja multimedialna i mapy myśli).** N. wyjaśnia dzieciom, że w czasie tego spotkania poznają historię jednego z najtrudniejszych okresów funkcjonowania państwa polskiego: kiedy z jednej strony starano się wprowadzać reformy i unowocześniać ustrój, a z drugiej Polska utraciła niepodległość. N. korzystając z prezentacji multimedialnej przedstawia dzieciom sytuację w drugiej połowie XVIII w. Zadaniem dzieci jest stworzenie w trakcie wykładu N. map myśli, które będą stanowiły notatkę z lekcji, uwzględniająca przyczyny upadku Rzeczypospolitej oraz próby naprawy:
  - wybór Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej;
  - przejawy słabości ustroju Rzeczypospolitej (słabość władzy królewskiej, liberum veto, system klientalny, słabość militarna - spadek znaczenia pospolitego ruszenia, wyniszczenie kraju wojnami, kryzys gospodarczy);
  - okoliczności pierwszego rozbioru;
  - próby reform: wojskowej, skarbowej;
  - utworzenie Komisji Edukacji Narodowej;
  - Sejm Czteroletni oraz Konstytucja 3 maja (15 minut);
3. Omówienie stworzonych przez dzieci map myśli. N. zwraca uwagę na elementy, które dzieciom mogły umknąć lub które mogą być dla nich trudne (5 minut);
4. **Konstytucja 3 maja (praca z tekstem).** N. rozdaje dzieciom fragmenty tekstów Konstytucji 3 maja. Zadaniem dzieci jest:
  - przeczytanie podanych fragmentów;

- zapisanie, co ich zdaniem te fragmenty oznaczają. W ten sposób dzieci mają rozwinąć umiejętność samodzielnego wnioskowania, nawet jeśli nie rozumieją wszystkich słów. Dzieci mogą zadawać pytania o znaczenie słów, których nie rozumieją;
  - N. omawia z dziećmi poszczególne fragmenty. Zbiera wyjaśnienia dzieci, co do podanych fragmentów. Wyjaśnia znaczenie tekstów w miarę potrzeby (15 minut);
5. **Upadek Rzeczypospolitej (rozmowa o emocjach).** N. pyta dzieci, jakie emocje wywołała w nich dzisiejsza lekcja. Jak odebrały ostateczną klęskę prób naprawy Rzeczypospolitej? Czy istnieje coś, co by chciały powiedzieć swoim przodkom? Dzieci mają ku temu okazję: tworzą rysunek-list, w którym mogą namalować swoje emocje, a także zadać nurtujące je pytania (np. Jak się czuliście? Czemu czegoś nie zrobiliście? Co dalej się wydarzyło?). Dzieci wkładają listy do kopert i chowają do zeszytu (lub historycznego portfolio, jeśli takie tworzą). Warto do nich zajrzeć, kiedy poznają historię odzyskania niepodległości (10 minut).

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Dyskusja dydaktyczna

Tryby pracy:

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.22.1 : [nowożytność] dziecko potrafi podawać przykłady naprawy państwa polskiego za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego

Hist-VI.22.2 : [nowożytność] dziecko wie, czym jest Konstytucja 3 maja

Hist-VI.22.4 : [nowożytność] dziecko potrafi wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do

upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru

Hist-VI.3.1 : [WOS] dziecko potrafi wymienić najważniejsze święta narodowe, symbole państwowe, miejsca pamięci narodowej

Hist-VI.3.2 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc pamięci narodowej

Pol-IV-VI.35.2 : dziecko posiada umiejętność dostosowania sposobu komunikacji do zamierzonego celu

Pol-IV-VI.41.3 : dziecko potrafi podczas rozmowy prezentować własne zdanie oraz je uzasadnić

Psych-IV-VI.2.2 : dziecko potrafi komunikować się asertywnie

Psych-IV-VI.3.2 : dziecko potrafi rozwiązywać problemy wykorzystując techniki twórczego myślenia

Lista załączników:

Fragment Konstytucji 3 maja wersja edytowalna.docx

Próby naprawy Polski.docx

Fragment Konstytucji 3 maja.pdf

Próby naprawy Rzeczypospolitej prezentacja.pdf

6 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: KONSTYTUCJA, ZABORY I INSUREKCJA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci korzystając z gry dydaktycznej utrwalają wiedzę na temat rozbiorów Polski oraz dowiadują się, jakie były ich następstwa. Zadanie realizowane przez 2 godziny lekcyjne.

Cele:

- utrwalenie w zakresie Konstytucji 3 maja oraz przyczyn rozbiorów Polski;
- zapoznanie uczniów i uczennic ze znaczeniem i przebiegiem insurekcji kościuszkowskiej;
- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciem "insurekcja";
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą;
- rozwijanie umiejętności współpracy i kreatywności.

Potrzebne materiały:

- kartony, przybory do rysowania;
- kostki do gry, po jednej na grupę;

- "pionki" do gry, np. kolorowe guziki;
- ew. klej;
- źródła wiedzy historycznej: encyklopedia, książki dotyczące wybranego okresu, jak i, w miarę możliwości, źródła internetowe.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. przypomina dzieciom, czego dotyczyła poprzednia lekcja, następnie wyjaśnia, czym będą się zajmowały przez dwie najbliższe lekcje. Dzieci współpracując, odtworzą fragment historii Polski - stworzą własną grę planszową. Realizując wyzwania, dowiedzą się, jakie tereny objęły poszczególne rozbiory oraz czym była insurekcja kościuszkowska.
2. **Wyjaśnienie zadania i rozdanie materiałów.** N. dzieli dzieci na grupy 4-osobowe. Każda grupa otrzymuje plik materiałów. Następnie N. wyjaśnia, na czym będzie polegało ich zadanie (które realizują w grupach):
  1. Należy wyciąć wszystkie pola wydarzeń i ustawić je w kolejności chronologicznej. Dzieci same przypominają sobie lub sprawdzają daty poszczególnych wydarzeń.
  2. N. wraz z dziećmi sprawdza, czy opracowana chronologia wydarzeń jest prawidłowa. Dodaje wyjaśnienia do pól, które przedstawiają wydarzenia, z którymi dzieci wcześniej się nie spotkały.
  3. Dzieci przyklejają pola zgodnie z układem chronologicznym do arkusza papieru A3, w taki sposób, aby powstała plansza do gry. Od decyzji dzieci zależy, w jaki sposób ułożą pola (np. węża czy spirale).
  4. Rozgrywka. Proponowana gra ma charakter kooperacyjny, co oznacza, że gracze muszą współpracować, aby zwyciężyć. Zadanie polega na tym, aby drużyna zdobyła 5 punktów pamięci poprzez poprawne wykonywanie wymaganych zadań. Jeśli im się to uda w ciągu dwóch lekcji, wówczas "Polska nie zostanie zapomniana". Jednak niepoprawne wykonanie wyzwań i nie zdobycie w wymaganym czasie 5 punktów pamięci, skutkuje tym, że "Polska zostaje zapomniana i nigdy nie odzyska niepodległości".
  5. Wybór wykonywanego zadania uzależniony jest od rzutu kostką (jeden rzut na jeden ruch grupy). Ważne jest, że dzieci mogą poruszać się do przodu lub do tyłu (zgodnie z liczbą oczek, które wypadły).
  6. N. sprawdza poprawność wykonanych wyzwań.
  7. N. zachęca dzieci do współpracy przy realizacji wyzwań i pomagania sobie.
3. **Podsumowanie i omówienie zadania.** Czy wszystkim udało się zdobyć 5 punktów? Jakie zadanie było dla dzieci najtrudniejsze? Które wymagało najwięcej współpracy.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia
Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne
Metoda wizualizacji

Techniki:

Linia czasu

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna
Lingwistyczna
Wizualna i przestrzenna
Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.20.2 : [nowożytność] dziecko potrafi opisać, w jaki sposób dokonywano wyboru króla, używając pojęć: elekcja, pole elekcyjne, koronacja

Hist-VI.22.1 : [nowożytność] dziecko potrafi podawać przykłady naprawy państwa polskiego za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego

Hist-VI.22.2 : [nowożytność] dziecko wie, czym jest Konstytucja 3 maja

Hist-VI.22.3 : [nowożytność] dziecko potrafi omówić wydarzenia powstania kościuszkowskiego, używając pojęć: naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy

Hist-VI.22.4 : [nowożytność] dziecko potrafi wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

Lista załączników:

Pola gry planszowej do wycięcia.docx

7 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: KONSTYTUCJA, ZABORY I INSUREKCJA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci korzystając z gry dydaktycznej utrwalają wiedzę na temat rozbiorów Polski oraz dowiadują się, jakie były ich następstwa. Zadanie realizowane przez 2 godziny lekcyjne.

Cele:

- utrwalenie w zakresie Konstytucji 3 maja oraz przyczyn rozbiorów Polski;
- zapoznanie uczniów i uczennic ze znaczeniem i przebiegiem insurekcji kościuszkowskiej;
- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciem "insurekcja";
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą;
- rozwijanie umiejętności współpracy i kreatywności.

Potrzebne materiały:

- kartony, przybory do rysowania;
- kostki do gry, po jednej na grupę;

- "pionki" do gry, np. kolorowe guziki;
- ew. klej;
- źródła wiedzy historycznej: encyklopedia, książki dotyczące wybranego okresu, jak i, w miarę możliwości, źródła internetowe.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. przypomina dzieciom, czego dotyczyła poprzednia lekcja, następnie wyjaśnia, czym będą się zajmowały przez dwie najbliższe lekcje. Dzieci współpracując, odtworzą fragment historii Polski - stworzą własną grę planszową. Realizując wyzwania, dowiedzą się, jakie tereny objęły poszczególne rozbiory oraz czym była insurekcja kościuszkowska.
2. **Wyjaśnienie zadania i rozdanie materiałów.** N. dzieli dzieci na grupy 4-osobowe. Każda grupa otrzymuje plik materiałów. Następnie N. wyjaśnia, na czym będzie polegało ich zadanie (które realizują w grupach):
  1. Należy wyciąć wszystkie pola wydarzeń i ustawić je w kolejności chronologicznej. Dzieci same przypominają sobie lub sprawdzają daty poszczególnych wydarzeń.
  2. N. wraz z dziećmi sprawdza, czy opracowana chronologia wydarzeń jest prawidłowa. Dodaje wyjaśnienia do pól, które przedstawiają wydarzenia, z którymi dzieci wcześniej się nie spotkały.
  3. Dzieci przyklejają pola zgodnie z układem chronologicznym do arkusza papieru A3, w taki sposób, aby powstała plansza do gry. Od decyzji dzieci zależy, w jaki sposób ułożą pola (np. węża czy spirale).
  4. Rozgrywka. Proponowana gra ma charakter kooperacyjny, co oznacza, że gracze muszą współpracować, aby zwyciężyć. Zadanie polega na tym, aby drużyna zdobyła 5 punktów pamięci poprzez poprawne wykonywanie wymaganych zadań. Jeśli im się to uda w ciągu dwóch lekcji, wówczas "Polska nie zostanie zapomniana". Jednak niepoprawne wykonanie wyzwań i nie zdobycie w wymaganym czasie 5 punktów pamięci, skutkuje tym, że "Polska zostaje zapomniana i nigdy nie odzyska niepodległości".
  5. Wybór wykonywanego zadania uzależniony jest od rzutu kostką (jeden rzut na jeden ruch grupy). Ważne jest, że dzieci mogą poruszać się do przodu lub do tyłu (zgodnie z liczbą oczek, które wypadły).
  6. N. sprawdza poprawność wykonanych wyzwań.
  7. N. zachęca dzieci do współpracy przy realizacji wyzwań i pomagania sobie.
3. **Podsumowanie i omówienie zadania.** Czy wszystkim udało się zdobyć 5 punktów? Jakie zadanie było dla dzieci najtrudniejsze? Które wymagało najwięcej współpracy.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia
Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne
Metoda wizualizacji

Techniki:

Linia czasu

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna
Lingwistyczna
Wizualna i przestrzenna
Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.20.2 : [nowożytność] dziecko potrafi opisać, w jaki sposób dokonywano wyboru króla, używając pojęć: elekcja, pole elekcyjne, koronacja

Hist-VI.22.1 : [nowożytność] dziecko potrafi podawać przykłady naprawy państwa polskiego za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego

Hist-VI.22.2 : [nowożytność] dziecko wie, czym jest Konstytucja 3 maja

Hist-VI.22.3 : [nowożytność] dziecko potrafi omówić wydarzenia powstania kościuszkowskiego, używając pojęć: naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy

Hist-VI.22.4 : [nowożytność] dziecko potrafi wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

Lista załączników:

Pola gry planszowej do wycięcia.docx

8 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: TURNIEJ WIEDZY KL. VI

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci przypominają sobie poznany materiał w formie turnieju.

Cele:

- utrwalenie wybranych zagadnień;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacji współpracy i rywalizacji;
- rozwijanie umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy w praktyce.

Potrzebne materiały:

- urządzenie do mierzenia czasu;
- kartki z wypisanymi pytaniami do tury II;
- lista lektur proponowanych dla dzieci, jako materiał uzupełniający

Przebieg:

1. **Wcześniejsze przygotowanie turnieju.** N. informuje uczniów, że będzie organizowany turniej wiedzy, podaje jego zakres i termin. Dzieci w ramach nieobowiązkowej pracy domowej mogą przygotować pytania na turniej.
2. **Organizacja turnieju.** Są dwa etapy turnieju. Do każdego etapu losujemy spośród dzieci komisję sędziowską (kilkuosobową).
  - I etap: jak w turnieju „jedenz dziesięciu”, komisja wymyśla pierwsze pytanie i wybiera pierwszego odpowiadającego, pierwsza osoba, która odpowie poprawnie wymyśla pytanie dla następnej. Osoba wymyślająca musi znać odpowiedź na pytanie. Odpowiedź na pytanie musi dotyczyć wiedzy z określonego przez N. obszaru. Dziecko, które źle odpowie na pytanie, lub stworzy niepoprawne pytanie (na które nie da się odpowiedzieć na podstawie wiedzy historycznej lub zawiera błąd w sformułowaniu) odpada z tury. = poprawne odpowiedzi zapisujemy. Komisja sędziowska może wycofać jakieś pytanie jako za trudne.
  - II etap: jak w turnieju „familiada”, dzielimy klasę na drużyny i komisję sędziowską. Każda drużyna otrzymuje pytania wylosowane lub stworzone przez komisję sędziowską, każda drużyna wymyśla 5 odpowiedzi do swojej kategorii. Komisja musi być w stanie sama udzielić odpowiedzi na pytania. Kiedy drużyna jest gotowa podnosi rękę i komisja sędziowska przyznaje punkt za każdą poprawną odpowiedź, jak i za czas odpowiedzi. (pierwsza drużyna +3 punktów za szybkość, druga +2, itd.). Każda drużyna otrzymuje dwa zestawy pytań. Punkty również zapisujemy. Komisja może dać dodatkowy punkt za wyjątkowo ciekawą lub wymagającą szerszej wiedzy odpowiedź.
    - Przykładowe zestawy pytań: „imiona i nazwiska ważnych dla okresu postaci”, „najważniejsze bitwy danego okresu”, „najważniejsze wynalazki danego okresu”, „dzieła kultury danego okresu”, „w co ubierali się ówcześni ludzie”, „najważniejsze wydarzenia tego okresu”, „przyczyny i skutki wybranego wydarzenia”, „cechy kultury danego okresu”;
  - Punkty przyznane drużynie liczą się jak punkty każdego dziecka (jeśli drużyna zdobyła 12 punktów, to każdy jej członek ma 12 punktów) i na odwrót (jeśli dziecko zdobyło 2 pkt. to i jego tym samym zdobyła je jego drużyna);
3. **Przygotowanie.** N. po wyjaśnieniu lub przypomnieniu dzieciom zasad zadania, daje czas na przygotowanie się. Drużyny mają czas na przypomnienie najważniejszych dat i wydarzeń, a komisja sędziowska na przygotowanie poszczególnych zagadnień (15 minut);
4. **Realizacja i podsumowanie.** Dzieci rozgrywają turniej historyczny. Na zakończenie rozmawiają o tym, co było dla nich najtrudniejsze. Omawiają współpracę w grupach (30 minut).

Potencjalne problemy:

- Warto poinformować dzieci kiedy i po jakim zakresie materiału będzie organizowany turniej, na początku omawiania danego działu z historii.
- W turnieju może pojawić się wiedza zdobyta poza lekcjami, warto aby N. pozwalał na wprowadzenie dodatkowej wiedzy, ale z zastosowaniem własnego wycucia, czy pytania odnoszące się do niej nie krzywdzą dzieci, które nie miały możliwości tej wiedzy osiąść.
- N. zwraca uwagę, aby wśród pytań pojawiły się pojęcia wymagane w podstawie programowej: obejmujące czasy saskie, informacje o oświeceniu, Konstytucję 3 maja, rozbiory Polski, powstanie kościuszkowskie.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Tryby pracy:

W grupach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.22.2 : [nowożytność] dziecko wie, czym jest Konstytucja 3 maja

Hist-VI.22.3 : [nowożytność] dziecko potrafi omówić wydarzenia powstania kościuszkowskiego, używając pojęć: naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy

Hist-VI.22.4 : [nowożytność] dziecko potrafi wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru

Psych-IV-VI.1.6 : dziecko zna sposoby radzenia sobie ze stresem

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

9 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: Z ZIEMI WŁOSKIEJ DO POLSKI

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają historię pierwszych lat po utracie niepodległości. Dowiadują się, czym były Legiony Polskie we Włoszech, jakie były okoliczności powstania Mazurka Dąbrowskiego oraz jakie było znaczenie Napoleona w stworzeniu Księstwa Warszawskiego. Rozpoczynają projekt dramowy.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z okresem napoleońskim w historii Polski;
- zapoznanie z ważnymi postaciami i ideami, wydarzeniami i procesami historycznymi;
- zapoznanie z symboliką hymnu narodowego;
- rozwijanie umiejętności kojarzenia faktów i związków przyczynowo-skutkowych;
- rozwijanie umiejętności samodzielnego wyszukiwania i selekcjonowania informacji.

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu (dla wszystkich uczniów i uczennic lub dla grup 3-

- osobowych);
- tekst hymnu Polski;
  - spis ról do wcielenia się dla uczniów i uczennic;
  - przygotowany przez N. profil na portalu społecznościowym;
  - do realizacji projektu z grupami mniej zaawansowanymi polecaj jest:
    - fakebook (<http://www.classtools.net/FB/home-page>, przeznaczony do tworzenia fikcyjnych profili, jego minusem jest brak możliwości interakcji z innymi użytkownikami)
  - w innych przypadkach N. może zaproponować dzieciom korzystanie z:
    - Google+ (zalecane, umożliwia tworzenie zamkniętych społeczności; szczegóły: <https://support.google.com/plus/answer/2872671?hl=pl>);
    - Edmodo, serwisu stworzonego z myślą o edukacji (choć wymaga podstawowej znajomości j. angielskiego).
  - proponowane strony do wykorzystania:
    - http://pl.wikipedia.org/wiki/Polska_pod_zaborami;
    - http://pl.wikibooks.org/wiki/Historia_powszechna;
    - <http://www.artbabble.org/>;
    - <http://www.metmuseum.org/toah/hm/04/hm04.htm/#/06/World-Map>;
    - http://pl.wikipedia.org/wiki/Kalendarium_historii_Polski;
    - <http://www.genealogia.okiem.pl/>
    - <http://artyzm.com/theme.php?id=11> (historia w malarstwie polskim);
    - http://historia_kobiet.w.interia.pl/glowna.html.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie i wyjaśnienie celu projektu.** N. informuje uczniów i uczennice, że rozpoczynają projekt "Polska pod zaborami", w trakcie którego dzieci poznają wydarzenia, mające miejsce w ciągu 123 lat utraconej niepodległości Polski. Projekt będzie dla nich bardzo angażujący - każde z dzieci wcieli się na każdej lekcji w jedną (wybraną lub wylosowaną) postać historyczną;
2. **Okres napoleoński, Legiony i hymn Polski (wykład z prezentacją).** N. opowiada dzieciom o sytuacji po rozbiorach Polski:
  - przedstawia sytuację w Europie;
  - opowiada o Napoleonie i budowanej przez niego potęgę Francji;
  - przedstawia historię powstania Legionów Polskich (15 minut);
3. **Omówienie tekstu hymnu Polski (analiza tekstu połączona z wykorzystaniem TIK).** N. informuje dzieci z jakiej platformy społecznościowej będą korzystały (zalecane stworzenie zamkniętej grupy na Google+). Dzieci samodzielnie lub w grupach 3-osobowych (w zależności od możliwości) logują się do platformy. N. rozdaje (lub wyświetla na rzutniku) tekst hymnu Polski. Pierwszym zadaniem projektowym dla dzieci

będzie przeczytanie tekstu, jego zanalizowanie w kontekście zdobytych informacji i napisanie krótkiej notatki, która zostanie następnie wysłana na profil grupy:

- o czym mówi zwrotka zaczynająca się od słów: "*Jeszcze Polska nie zginęła...*";
  - o czym mówi zwrotka zaczynająca się od słów: "*Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę...*";
  - co oznaczają słowa refrenu (15 minut);
4. **Ugruntowanie zdobytej wiedzy (drama połączona z wykorzystaniem TIK).** Następnie dzieci losują karty postaci, w które się wcielią w trakcie nadchodzących spotkań (w ramach pracy samodzielnej postaci mogą się powtarzać, a jeśli istnieje konieczność pracy w grupach - cała grupa otrzymuje jedną postać). Dzieci czytają ich opisy i zastanawiają się nad udziałem wylosowanej roli w opisanych wydarzeniach historycznych.
  5. Uczniowie i uczennice modyfikują swoje profile, korzystając z zasobów internetu oraz innych dostępnych pomocy multimedialnych:
    - dodają zdjęcie, portret postaci, w którą się wcielają;
    - w opisie przedstawiają: dane biograficzne, informacje faktograficzne;
    - dodają "przyjaciół" (15 minut);
  6. **Zadanie domowe dla uczniów i uczennic:** co twoja postać robiła w roku 1806? A co w 1814? Napisz krótkie wzmianki tak, jakby pisała to ta postać. Dodatkowe punkty dostaniesz za znalezienie i wklejenie adekwatnego rysunku, grafiki, obrazu albo tekstu źródłowego;
  7. N. między zajęciami pilnuje poprawności historycznej zamieszczanych treści, poprawności ortograficznej oraz przestrzegania zasad netykiety.

Możliwe kontynuacje:

Dalsze zajęcia z cyklu "Polska pod Zaborami".

Warianty:

- w zależności od możliwości dzieci, zadanie może być również realizowane w grupach;
- dzieci mogą wymienić się wylosowanymi rolami przed rozpoczęciem projektu;
- dzieci mogą zaproponować własną rolę, jeśli mają na nią pomysł i odpowiada ona wizji N.;
- **dodatkowa praca domowa:** zamieścić na stronie projektu komentarze do wspólnych interakcji - mogą to być:
  - skomentowane ilustracje (np. Maria Antonina wkleja obraz "Wolności wiodącej lud na barykady" na profil rewolucji i podpisuje "boję się Ciebie", Henryk Dąbrowski wkleja zdjęcie Emilii Plater i podpisuje "szkoda, że w mojej armii nie było takich kobiet!")
  - komentarze do wydarzeń (Napoleon komentuje Rewolucję Francuską "Zwycięzimy", a Joachim Lelewel "Za młody jestem, ale poparłbym!")

- dialogi z innymi osobami współtworzącymi proces historyczny (np. Tadeusz Kościuszko pisze na profilu j. polskiego "hej, mój ojczysty", a j. polski odpisuje mu "hej, doceniam, że dla mnie walczysz", np. Napoleon pisze do Józefiny "moja kochana żono" albo "podziwiam jak radzisz sobie z arystokracją".).
- Komentarze zamieszczane mają być "w roli", młódziez wypowiada się ustami swojej postaci, jak w dramie.
- W czasie projektu uczniowie i uczennice mogą zdobyć odznaki za aktywność:
  - dodatkowe odegranie relacji z rolami trzech innych osób (np. Napoleon odwołuje się do idei rewolucji pisząc "jestem po Twojej stronie; całkowicie Cię popieram", Dąbrowski chwali Wybickiego za piosenkę);
  - dodatkowe nawiązanie do wojskowości (np. do uzbrojenia, bitwy, organizacji wojskowej np. Tadeusz Kościuszko pisze "rozniesiemy ich na kosach!", "moje fortyfikacje pod Saratogą były najlepsze");
  - dodatkowe nawiązanie do dzieła kultury (umieszczenie ówczesnego fragmentu literackiego, malarstwa, muzyki);
  - dodatkowe umieszczenie komentarza odnoszącego się do konkretnej daty historycznej (np. Rewolucja zamieszcza post "14 lipca 1789 roku - przechodzę w czyn we Francji");
  - umieszczenie żartu w przyjętej roli;
  - dodatkowe nawiązanie do miejsca w którym dzieją się zdarzenia historyczne;
  - nawiązanie do codzienności w XIX w.;
  - dziesięciokrotne skomentowanie aktywności innych osób;
  - częstotliwość wpisów.

Potencjalne problemy:

- Jeśli uczniom i uczennicom będzie sprawiać problem wyobrazenie sobie interakcji między postaciami N. może również stworzyć swój profil i zamieścić przykładowe komentarze.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Język polski

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Metoda rozwijająca twórcze myślenie
Metody odtwórcze (reproduktywne)

Tryby pracy:

Samodzielny

Ścieżki:

Polska pod zaborami

Aktywizowane typy inteligencji:

Przyrodnicza

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.22.3 : [nowożytność] dziecko potrafi omówić wydarzenia powstania kościuszkowskiego, używając pojęć: naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy

Hist-VI.22.4 : [nowożytność] dziecko potrafi wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru

Hist-VI.3.1 : [WOS] dziecko potrafi wymienić najważniejsze święta narodowe, symbole państwowe, miejsca pamięci narodowej

Hist-VI.3.2 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc pamięci narodowej

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Pol-IV-VI.11.1 : dziecko potrafi korzystać z informacji zawartych w różnych pomocach edukacyjnych (encyklopedie, słowniki)

Pol-IV-VI.38.11 : dziecko potrafi stworzyć notatkę

Pol-IV-VI.48.1 : dziecko potrafi poprawnie pisać pod względem ortograficznym

Pol-IV-VI.8.1 : dziecko potrafi zrozumieć dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi

Pol-IV-VI.9.1 : dziecko potrafi wnioskować na podstawie przesłanek zawartych w tekście

Psych-IV-VI.2.2 : dziecko potrafi komunikować się asertywnie

Psych-IV-VI.2.3 : dziecko potrafi sformułować jasny komunikat

Psych-IV-VI.3.1 : dziecko potrafi przełamywać schematy myślowe (twórcze myślenie)

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko wie, jak powstały Legiony Polskie i czym była Rewolucja Francuska;
- dziecko potrafi wymienić przykładowe postaci historyczne i idee tego okresu.

Lista załączników:

Prezentacja z ziemi włoskiej do Polski wersja edytowalna.pptx

Prezentacja z ziemi włoskiej do Polski.pdf

Opis portalu Edmodo.pdf

Zestawy ról dla uczniów i uczennic.pdf

10 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WALCZĄC W POWSTANIU LISTOPADOWYM

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają historię powstania listopadowego. Zastanawiają się nad wydarzeniami i okolicznościami, które do niego doprowadziły oraz nad jego skutkami. Zadanie kontynuuje projekt rozpoczęty w ramach scenariusza *Z ziemi włoskiej do Polski*.

Cele:

- zapoznanie z przyczynami i skutkami powstania listopadowego;
- zapoznanie z ważnymi postaciami i ideami, wydarzeniami i procesami historycznymi z okresu zaborów;
- rozwijanie umiejętności kojarzenia faktów i związków przyczynowo-skutkowych;
- rozwijanie umiejętności samodzielnego wyszukiwania i selekcjonowania informacji.

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu;
- dostęp do grupy stworzonej na portalu społecznościowym lub do samego profilu (w

- przypadku korzystania z platformy fakebook);
- przed zajęciami N. może dodać na profilu grupy dodatkowe materiały, wprowadzające w tematykę (np. grafiki, obrazy przedstawiające Królestwo Polskie i powstanie listopadowe, jak również krótkie teksty źródłowe);
  - dodatkowe źródło interaktywne: <http://dziennikipowstania.pl/os-czasu/> (oś czasu wydarzeń powstania listopadowego), <http://www.powstanielistopadowe.com/> (teksty źródłowe, mapy potyczek).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. krótko podsumowuje dotychczasowe dokonania dzieci w ramach projektu. Wraz z całą klasą przegląda profil grupy i czyta najciekawsze wpisy. Wyjaśnia również ewentualne wątpliwości (5 minut);
2. **Królestwo Polskie i powstanie listopadowe (wykład z prezentacją).** N. opowiada dzieciom o sytuacji w latach 1815-1831:
  - powstanie Królestwa Polskiego;
  - przyczyny wybuchu powstania listopadowego (cele walki powstańców);
  - przebieg powstania listopadowego;
  - skutki upadku powstania (20 minut).
3. **Notatka o powstaniu listopadowym (praca grupowa z wykorzystaniem TIK).** Uczniowie i uczennice dzielą się na trzy grupy. W miarę możliwości, grupy współpracują online przy tworzeniu plików (np. poprzez googledocs):
  - pierwsza tworzy listę celów powstańców;
  - druga tworzy kalendarium przebiegu walk;
  - trzecia wypisuje skutki powstania listopadowego;
  - wszystkie grupy szukają również grafik i obrazów ilustrujących ich temat;
  - korzystają zarówno z zasobów internetu, jak i innych pomocy tradycyjnych i multimedialnych;
  - stworzone notatki dzieci wklejają na profilu grupy (15 minut).
4. **Zadanie domowe dla uczniów i uczennic.** Co twoja postać robiła w 1827 roku? A co w 1830? Napisz krótkie wzmianki tak, jakby pisała to ta postać. Dodatkowe punkty dostaniesz za znalezienie i wklejenie adekwatnego rysunku, grafiki, obrazu albo tekstu źródłowego.

Możliwe kontynuacje:

Dalsze zajęcia z cyklu "Polska pod Zaborami".

Warianty:

- jeśli wylosowane wcześniej role straciły "na aktualności" (czyli postać w omawianym na lekcji okresie już nie żyła), dzieci mogą otrzymać nowe role, konieczne jest wówczas zaktualizowanie profilu.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Metody odtwórcze (reproduktywne)

Tryby pracy:

Samodzielny

Ścieżki:

Polska pod zaborami

Aktywizowane typy inteligencji:

Przyrodnicza

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.23.1 : [XIX wiek] dziecko potrafi umieścić w czasie powstanie listopadowe

Hist-VI.23.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wymienić cele walki powstańców styczniowych i listopadowych

Hist-VI.23.4 : [XIX wiek] dziecko potrafi podać przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranych powstaniach

Komp-VI.2.2 : dziecko potrafi stosować podczas komunikacji za pośrednictwem internetu podstawowe zasady netykiety

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.4.6 : dziecko potrafi opracować oraz zredagować wypracowanie (stosując podstawowe możliwości edytora tekstu w zakresie formatowania akapitu i strony, łącząc grafikę z tekstem)

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacania realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Pol-IV-VI.11.1 : dziecko potrafi korzystać z informacji zawartych w różnych pomocach edukacyjnych (encyklopedie, słowniki)

Pol-IV-VI.38.6 : dziecko potrafi stworzyć opis postaci

Pol-IV-VI.48.5 : dziecko potrafi wykorzystać wiedzę o sposobach pisania nazw własnych i pospolitych

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko potrafi wymienić przykładowe postaci historyczne i idee z okresu powstania listopadowego.

Lista załączników:

Walcząc w powstaniu listopadowym prezentacja.pdf

Materiały dodatkowe - teksty źródłowe.docx

11 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: W CZASACH WIELKIEJ EMIGRACJI

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają przyczyny i kierunki Wielkiej Emigracji. Dowiadują się, kim byli najbardziej sławni przedstawiciele emigracji i gdzie osiadali. Zadanie kontynuuje projekt rozpoczęty w ramach scenariusza *Z ziemi włoskiej do Polski*.

Cele:

- zapoznanie z przyczynami Wielkiej Emigracji;
- zapoznanie z najważniejszymi przedstawicielami Wielkiej Emigracji;
- rozwijanie umiejętności kojarzenia faktów i związków przyczynowo-skutkowych;
- rozwijanie umiejętności samodzielnego wyszukiwania i selekcjonowania informacji

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu;
- prezentacja multimedialna;

- dostęp do grupy stworzonej na portalu społecznościowym lub do samego profilu (w przypadku korzystania z platformy facebook);
- przed zajęciami N. może dodać na profilu grupy dodatkowe materiały, wprowadzające w tematykę Wielkiej Emigracji po powstaniu listopadowym (np. grafiki, obrazy przedstawiające kierunki emigracji, jak również krótkie teksty źródłowe - propozycje w załączniku);
- interaktywna mapa (google earth) stworzona przez N. (proponowane rozwiązanie do ściągnięcia ze strony:
<http://grawklasy.edu.pl//Media/Default/Materia%C5%82y/Wielka%20Emigracja.kmz>).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. krótko podsumowuje dotychczasowe dokonania dzieci w ramach projektu. Wraz z całą klasą przegląda profil grupy i czyta najciekawsze wpisy. Wyjaśnia również ewentualne wątpliwości (5 minut);
2. **Wielka Emigracja i jej przedstawiciele (wykład z prezentacją).** N. wprowadza pobieżnie uczniów w zagadnienia związane z Wielką Emigracją:
  - przyczyny Wielkiej Emigracji;
  - kierunki Wielkiej Emigracji;
  - przedstawiciele Wielkiej Emigracji (15 minut);
3. **Ugruntowanie zdobytej wiedzy (drama połączona z wykorzystaniem TIK).** Dzieci sprawdzają, w jaką postać wcielają się w ramach tych zajęć.
  - zadanie pierwsze: na mapie zamieszczonej przez N. należy zaznaczyć, gdzie znajduje się odgrywana przez siebie postać;
  - zadanie drugie: w komentarzu lub notce należy przedstawić wybranego przedstawiciela lub przedstawicielkę Wielkiej Emigracji i jego/jej dzieło (lub dokonania) (25 minut);
4. Do dyspozycji mają również pomoc nauczyciela i ew. pomoce naukowe (książki, portale internetowe).

Możliwe kontynuacje:

Dalsze zajęcia z cyklu "Polska pod Zaborami"

Warianty:

- w ramach wprowadzenia N. może przeczytać dzieciom *Moją Piosenkę* Norwida;
- N. może włączyć utwory Chopina, aby towarzyszyły dzieciom podczas pracy na lekcji.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia
Język polski
Historia i społeczeństwo
Przedsiębiorczość
Zajęcia komputerowe

Metody:

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne
Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy
Metoda rozwijająca twórcze myślenie
Metody odtwórcze (reproduktywne)

Tryby pracy:

Samodzielny

Ścieżki:

Polska pod zaborami

Aktywizowane typy inteligencji:

Przyrodnicza
Intrapersonalna
Lingwistyczna
Wizualna i przestrzenna
Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.23.4 : [XIX wiek] dziecko potrafi podać przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranych powstaniach
Hist-VI.23.6 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego)
Hist-VI.24.1 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie państwa, które przyjęły najwięcej emigrantów z ziem polskich
Hist-VI.24.2 : [WOS] dziecko zna pojęcia emigracja polityczna i zarobkowa oraz potrafi je rozróżnić

Hist-VI.24.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Marii Skłodowskiej-Curie, Heleny Modrzejewskiej)

Komp-VI.2.2 : dziecko potrafi stosować podczas komunikacji za pośrednictwem internetu podstawowe zasady netykiety

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomagania i wzbogacania realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Pol-IV-VI.11.1 : dziecko potrafi korzystać z informacji zawartych w różnych pomocach edukacyjnych (encyklopedie, słowniki)

Pol-IV-VI.38.11 : dziecko potrafi stworzyć notatkę

Pol-IV-VI.7.1 : dziecko potrafi odnaleźć informacje w tekście wyrażone wprost

Psych-IV-VI.2.2 : dziecko potrafi komunikować się asertywnie

Psych-IV-VI.2.5 : dziecko potrafi słuchać aktywnie, czyli z uwagą i zrozumieniem

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko potrafi wymienić przykładowe postaci historyczne i idee z okresu Wielkiej Emigracji.

Lista załączników:

Wielka Emigracja prezentacja edytowalna.pptx

Materiały dodatkowe - teksty.docx

Materiały dodatkowe - grafiki.pdf

Wielka Emigracja prezentacja.pdf

12 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WALCZĄC W POWSTANIU STYCZNIOWYM

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają historię powstania styczniowego . Zastanawiają się nad wydarzeniami i okolicznościami, które do niego doprowadziły oraz nad jego skutkami. Zadanie kontynuuje projekt rozpoczęty w ramach scenariusza *Z ziemi włoskiej do Polski*.

Cele:

- zapoznanie z przyczynami i skutkami powstania styczniowego;
- zapoznanie z ważnymi postaciami powstania styczniowego;
- zapoznanie z najważniejszymi wydarzeniami powstania styczniowego;
- rozwijanie umiejętności kojarzenia faktów i związków przyczynowo-skutkowych;
- rozwijanie umiejętności samodzielnego wyszukiwania i selekcjonowania informacji.

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu;

- prezentacja multimedialna przedstawiająca najważniejsze postaci i wydarzenia powstania styczniowego;
- dostęp do grupy stworzonej na portalu społecznościowym lub do samego profilu (w przypadku korzystania z platformy facebook);
- przed zajęciami N. może dodać na profilu grupy dodatkowe materiały, wprowadzające w tematykę (propozycje w załączniku).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. krótko podsumowuje dotychczasowe dokonania dzieci w ramach projektu. Wraz z całą klasą przegląda profil grupy i czyta najciekawsze wpisy. Wyjaśnia również ewentualne wątpliwości (5 minut);
2. **Powstanie styczniowe i jego konsekwencje (wykład z prezentacją).** N. opowiada dzieciom o sytuacji w zaborze rosyjskim przed, w czasie i po powstaniu styczniowym:
  - przyczyny wybuchu powstania styczniowego (cele walki powstańców);
  - przebieg powstania styczniowego;
  - skutki upadku powstania;
  - funkcjonowanie Polaków w zaborze rosyjskim w drugiej połowie XIX w. i na początku XX w. (20 minut);
3. **Notatka o powstaniu styczniowym (praca grupowa z wykorzystaniem TIK).** Uczniowie i uczennice dzielą się na trzy grupy. W miarę możliwości, grupy współpracują online przy tworzeniu plików (np. poprzez googledocs):
  - pierwsza tworzy listę celów powstańców;
  - druga tworzy kalendarium przebiegu walk;
  - trzecia wypisuje skutki powstania styczniowego;
  - wszystkie grupy wyszukują również grafik i obrazów ilustrujących ich temat;
  - korzystają z zasobów internetu, jak i innych pomocy tradycyjnych i multimedialnych;
  - stworzone notatki dzieci wklejają na profilu grupy (15 minut);
4. **Zadanie domowe dla uczniów i uczennic.** Co twoja postać robiła w 1863 r.? a co w 1870 r.? Napisz krótkie wzmianki tak, jakby pisała to ta postać. Dodatkowe punkty dostaniesz za znalezienie i wklejenie adekwatnego rysunku, grafiki, pliku dźwiękowego, obrazu albo tekstu źródłowego.

Możliwe kontynuacje:

Dalsze zajęcia z cyklu "Polska pod Zaborami"

Warianty:

- **alternatywna praca domowa:** Każdy z uczniów i uczennica zamieszcza na swoim profilu notkę porównującą powstanie listopadowe i styczniowe (ew. z perspektywy własnej roli). Notka powinna odnosić się do:
  - celów powstańców;
  - przebiegu walk;
  - skutków powstań.
- **dodatkowo:** uczniowie i uczennice w roli mają skomentować zamieszczony obraz Malczewskiego i ilustrującą go piosenkę Jacka Kaczmarskiego.

Potencjalne problemy:

- W zależności od doboru ról dla uczniów może zdarzyć się, że nie każda z wylosowanych ról pojawia się w przedstawianych zagadnieniach. Jeśli tak jest zadaniem ucznia lub uczennicy jest określenie czemu (np. Idea powstania narodowego jest zbliżona do idei walki rewolucyjnej, ale rewolucja francuska dotyczyła głównie równości klas; dana postać nie uczestniczyła w wydarzeniach, może jeszcze dzieckiem?)
- Wylosowane role mogą tracić na aktualności przy omawianiu kolejnych tematów (np. car Aleksander I umiera przed kolejnymi powstaniami), istnieją dwa proponowane rozwiązania 1) dzieci kontynuują komentarze z perspektywy tej roli, przyjmując rolę "ducha" danej postaci, lub 2) dzieci przyjmują kolejne bardziej aktualne role (np. kolejni carowie).

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Język polski

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Metody odtwórcze (reproduktywne)

Tryby pracy:

Samodzielny

Ścieżki:

Polska pod zaborami

Aktywizowane typy inteligencji:

Przyrodnicza

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.23.1 : [XIX wiek] dziecko potrafi umieścić w czasie powstanie listopadowe

Hist-VI.23.2 : [XIX wiek] dziecko potrafi umieścić w czasie powstanie styczniowe

Hist-VI.23.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wymienić cele walki powstańców styczniowych i listopadowych

Hist-VI.23.4 : [XIX wiek] dziecko potrafi podać przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranych powstaniach

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.3.3 : dziecko potrafi wykorzystać, stosownie do potrzeb, informacje w różnych formatach

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacanie realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Pol-IV-VI.11.1 : dziecko potrafi korzystać z informacji zawartych w różnych pomocach edukacyjnych (encyklopedie, słowniki)

Pol-IV-VI.48.5 : dziecko potrafi wykorzystać wiedzę o sposobach pisania nazw własnych i pospolitych

Pol-IV-VI.49.1 : dziecko potrafi poprawnie używać znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, znaku wykrzyknika)

Psych-IV-VI.2.3 : dziecko potrafi sformułować jasny komunikat

Psych-IV-VI.8.2 : dziecko wie, jak grupa potrafi wpływać na decyzje jednostki

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko potrafi wymienić przykładowe postaci historyczne i idee z okresu powstania styczniowego.

Lista załączników:

Materiały dodatkowe - grafiki.pdf

Powstanie styczniowe prezentacja.pdf

Materiały dodatkowe - teksty.docx

13 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: W OBRONIE KULTURY I JĘZYKA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, w jaki sposób Polacy radzili sobie z procesami rasyfikacyjnymi i germanizacyjnymi na ziemiach polskich pod zaborami. Zadanie kontynuuje projekt rozpoczęty w ramach scenariusza *Z ziemi włoskiej do Polski*.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciami: rasyfikacja, germanizacja;
- zapoznanie uczniów i uczennic z rozwijanie umiejętności kojarzenia faktów i związków przyczynowo-skutkowych;
- rozwijanie umiejętności samodzielnego wyszukiwania i selekcjonowania informacji.

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu;
- prezentacja multimedialna;

- dostęp do grupy stworzonej na portalu społecznościowym lub do samego profilu (w przypadku korzystania z platformy fakebook);
- przed zajęciami N. może dodać na profilu grupy dodatkowe materiały, wprowadzające w tematykę (np. grafiki, obrazy przedstawiające rusyfikację/germanizację na ziemiach polskich, jak również krótkie teksty źródłowe - propozycje w załączniku).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. krótko podsumowuje dotychczasowe dokonania dzieci w ramach projektu. Wraz z całą klasą przegląda profil grupy i czyta najciekawsze wpisy. Wyjaśnia również ewentualne wątpliwości (5 minut);
2. **Powstanie styczniowe i jego konsekwencje (wykład).** N. opowiada dzieciom o sytuacji w trzech zaborach w drugiej połowie XIX i na początku XX w.:
  - wyjaśnia pojęcie "rusyfikacja";
  - wyjaśnia pojęcie "germanizacja";
  - opisuje, w jaki sposób Polacy starali się zachować kulturę i język polski w okresie zaborów (20 minut);
3. **Utrwalenie poznanych informacji (pisanie listu oficjalnego).** Każdy uczeń lub uczennica pisze na swoim profilu odezwę wyrażającą wsparcie (lub potępienie, zależnie od roli) do wybranego reprezentanta walki o kulturę i język polski (np. do dzieci z Wrześni) (20 minut);
4. **Zadanie domowe dla uczniów i uczennic.** Co twoja postać robiła w 1890 r.? a co w 1901 r.? Napisz krótkie wzmianki tak, jakby pisała to ta postać. Dodatkowe punkty dostaniesz za znalezienie i wklejenie adekwatnego rysunku, grafiki, obrazu albo tekstu źródłowego.

Możliwe kontynuacje:

Dalsze zajęcia z cyklu "Polska pod Zaborami"

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Język polski

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Metoda rozwijająca twórcze myślenie
Metody odtwórcze (reproduktywne)

Tryby pracy:

Samodzielny

Ścieżki:

Polska pod zaborami

Aktywizowane typy inteligencji:

Przyrodnicza

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.23.4 : [XIX wiek] dziecko potrafi podać przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranych powstaniach

Hist-VI.23.5 : [XIX wiek] dziecko potrafi omówić walkę o język polski w nauczaniu, podając wybrane przykłady

Hist-VI.23.6 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego)

Hist-VI.24.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Marii Skłodowskiej-Curie, Heleny Modrzejewskiej)

Komp-VI.2.2 : dziecko potrafi stosować podczas komunikacji za pośrednictwem internetu podstawowe zasady netykiety

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacania realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w

tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Pol-IV-VI.11.1 : dziecko potrafi korzystać z informacji zawartych w różnych pomocach edukacyjnych (encyklopedie, słowniki)

Pol-IV-VI.29.1 : dziecko potrafi scharakteryzować bohatera

Pol-IV-VI.38.4 : dziecko potrafi stworzyć list oficjalny

Pol-IV-VI.49.1 : dziecko potrafi poprawnie używać znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, znaku wykrzyknika)

Pol-IV-VI.7.2 : dziecko potrafi odnaleźć informacje w tekście wyrażone pośrednio (ukryte)

Psych-IV-VI.2.3 : dziecko potrafi sformułować jasny komunikat

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Psych-IV-VI.9.2 : dziecko potrafi rozmawiać na temat śmierci

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko potrafi wymienić przykładowe postaci historyczne i idee związane z walką o kulturę i język polski w XIX w.

Lista załączników:

Materiały dodatkowe - teksty.docx

Materiały dodatkowe - grafiki.pdf

14 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: POLSKA POD ZABORAMI - PODSUMOWANIE PROJEKTU

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci podsumowują projekt "Polska pod zaborami", tworzą linię czasu dla poznanych wydarzeń. Poznają znaczenie wydarzeń historycznych dla współczesności.

Cele:

- utrwalenie wiedzy z zakresu historii Polski pod zaborami;
- zapoznanie ze świętami i symbolami nawiązującymi do historii Polski;
- rozwijanie umiejętności wykorzystywania wiedzy w praktyce;
- rozwijanie umiejętności rozpoznawania związków przyczynowo-skutkowych.

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu;
- dostęp do grupy stworzonej na portalu społecznościowym lub do samego profilu (w przypadku korzystania z platformy fakebook);
- dostęp do aplikacji: <http://www.timetoast.com/> (interaktywne linie czasu).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie i omówienie pracy w ramach projektu.** N. prosi dzieci o przedstawienie swoich dokonań w trakcie realizacji projektu. Wraz z całą klasą przegląda profil grupy i czyta najciekawsze wpisy. Prosi dzieci o odpowiedzenie na pytania:
  - jakie wydarzenie wywołało najwięcej dyskusji/kontrowersji?;
  - jakie wydarzenie najlepiej zapamiętano?
  - jaka postać wydawała się najciekawsza? Dlaczego?;
  - jak współpracowało się z innymi osobami? Czy wszyscy zachowywali zasady netykiety? (10 minut);
2. **Utrwalenie zdobytej wiedzy (tworzenie interaktywnej linii czasu).** N. dzieli dzieci na grupy. Zadaniem każdej grupy jest stworzenie interaktywnej linii czasu, która uwzględni daty najważniejszych wydarzeń omawianych w trakcie realizacji projektu.
  - każda data powinna zostać opisana (opis uwzględni trzy elementy: Co to za wydarzenie? Gdzie miało miejsce? Jakie były skutki tego wydarzenia);
  - dzieci mogą korzystać ze swoich notatek oraz informacji, które były zawarte na tworzonych profilach postaci historycznych;
  - dzieci w grupie powinny podzielić się pracą tak, aby każde pracowało nad częścią linii czasu (aplikacja umożliwia równoczesną pracę kilku osób) (25 minut);
3. **Podsumowanie i omówienie stworzonych linii czasu.** (10 minut)

Warianty:

- **alternatywnie:** N. może zaproponować dzieciom stworzenie tradycyjnych linii czasu - w formie plakatu. Do takiego rozwiązania warto przygotować wcześniej kilka grafik, które dzieci mogą wyciąć i wkleić na plakacie;
- **alternatywnie:** N. godzina może być wykorzystana na przeprowadzenie sprawdzianu wiedzy lub N. może poprosić dzieci, aby na podstawie zdobytych wiadomości same skonstruowały sprawdzian wiadomości (np. każde dziecko musi wymyślić 10 pytań do testu jednokrotnego wyboru). N. sprawdza przegląda je w domu, a potem zamieszcza na platformie, następnie dzieci odpowiadają na pytania w ramach platformy.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda wizualizacji

Techniki:

Linia czasu

Tryby pracy:

W grupach

Samodzielny

Ścieżki:

Polska pod zaborami

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.6 : [ogólne] dziecko potrafi przedstawić swoją opinię na temat podtrzymywania tradycji, w tym tradycji rodzinnych

Hist-VI.2.1 : [ogólne] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę", wskazując elementy jej historii i kultury

Hist-VI.23.1 : [XIX wiek] dziecko potrafi umieścić w czasie powstanie listopadowe

Hist-VI.23.2 : [XIX wiek] dziecko potrafi umieścić w czasie powstanie styczniowe

Hist-VI.23.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wymienić cele walki powstańców styczniowych i listopadowych

Hist-VI.23.5 : [XIX wiek] dziecko potrafi omówić walkę o język polski w nauczaniu, podając wybrane przykłady

Hist-VI.23.6 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego)

Hist-VI.24.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Marii Skłodowskiej-Curie, Heleny Modrzejewskiej)

Hist-VI.8.3 : [ogólne] dziecko potrafi podać przykłady różnych źródeł historycznych

Hist-VI.8.4 : [ogólne] dziecko wyjaśnić, jakie jest znaczenie źródeł historycznych

Komp-VI.2.1 : dziecko potrafi komunikować się za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych, w tym poczty elektronicznej

Komp-VI.2.2 : dziecko potrafi stosować podczas komunikacji za pośrednictwem internetu podstawowe zasady netykiety

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

15 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WITAMY W XIX WIEKU

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 3

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się z kulturą XIX wieku, realizując projekt grupowy. Jednocześnie koncentrują się na swoich mocnych stronach. Zadanie realizowane przez 3 godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z ważnymi postaciami historycznymi, takimi jak: Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański, Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Maria Skłodowska-Curie, Helena Modrzejewska;
- rozwijanie umiejętności korzystania ze źródeł;
- rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- rozwijanie umiejętności współpracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności określania swoich mocnych stron.

Potrzebne materiały:

- dostęp do strony z opisem projektu: <http://grawklasy.populr.me/witamy-w-xix-wieku>;
- opis projektu w pdfie;
- zestawy postaci/osiągnięć do losowania;
- komputery z dostępem do internetu.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia dzieciom, że w ciągu nadchodzących lekcji poznają lepiej kulturę i naukę XIX wieku oraz będą miały szansę wykorzystać swoje mocne strony w prezentacji wybranych postaci historycznych.
2. **Realizacja.** Dzieci dzielą się na grupy 3-osobowe. Każda grupa losuje zestaw postaci lub osiągnięć, które będą miały poznać, następnie czytają opis zadania przedstawiony na stronie projektu.
  - na przygotowanie swoich kronik dzieci mają czas w trakcie dwóch kolejnych lekcji oraz w ramach pracy domowej;
  - N. wspiera dzieci w miarę ich potrzeb, konsultuje przygotowywane prace;
  - na trzeciej lekcji dzieci prezentują swoje prace;
3. **Podsumowanie.** Po prezentacjach N. rozmawia z dziećmi o tym:
  - jakie postaci wydały się dzieciom najbardziej interesujące;
  - jakie elementy kronik stworzonych przez dzieci były ich zdaniem najbardziej pomysłowe i kreatywne.

Możliwe kontynuacje:

- elementem realizacji zadania może być wycieczka w miejsce, upamiętniające osobę ważną dla historii danej społeczności.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Techniki:

Webquest

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.2.3 : [ogólne] dziecko potrafi wskazać, w jaki sposób upamiętnia się postaci i wydarzenia z przeszłości jego "małej Ojczyzny"

Hist-VI.23.6 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego)

Hist-VI.24.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Marii Skłodowskiej-Curie, Heleny Modrzejewskiej)

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacanie realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Przed-VI.5.8 : dziecko potrafi wskazać swoje mocne i słabe strony

Lista załączników:

Zestawy.pdf

Zestawy wersja edytowalna.docx

Witamy w XIX wieku opis.pdf

16 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WITAMY W XIX WIEKU

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 3

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się z kulturą XIX wieku, realizując projekt grupowy. Jednocześnie koncentrują się na swoich mocnych stronach. Zadanie realizowane przez 3 godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z ważnymi postaciami historycznymi, takimi jak: Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański, Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Maria Skłodowska-Curie, Helena Modrzejewska;
- rozwijanie umiejętności korzystania ze źródeł;
- rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- rozwijanie umiejętności współpracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności określania swoich mocnych stron.

Potrzebne materiały:

- dostęp do strony z opisem projektu: <http://grawklasy.populr.me/witamy-w-xix-wieku>;
- opis projektu w pdfie;
- zestawy postaci/osiągnięć do losowania;
- komputery z dostępem do internetu.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia dzieciom, że w ciągu nadchodzących lekcji poznają lepiej kulturę i naukę XIX wieku oraz będą miały szansę wykorzystać swoje mocne strony w prezentacji wybranych postaci historycznych.
2. **Realizacja.** Dzieci dzielą się na grupy 3-osobowe. Każda grupa losuje zestaw postaci lub osiągnięć, które będą miały poznać, następnie czytają opis zadania przedstawiony na stronie projektu.
  - na przygotowanie swoich kronik dzieci mają czas w trakcie dwóch kolejnych lekcji oraz w ramach pracy domowej;
  - N. wspiera dzieci w miarę ich potrzeb, konsultuje przygotowywane prace;
  - na trzeciej lekcji dzieci prezentują swoje prace;
3. **Podsumowanie.** Po prezentacjach N. rozmawia z dziećmi o tym:
  - jakie postaci wydały się dzieciom najbardziej interesujące;
  - jakie elementy kronik stworzonych przez dzieci były ich zdaniem najbardziej pomysłowe i kreatywne.

Możliwe kontynuacje:

- elementem realizacji zadania może być wycieczka w miejsce, upamiętniające osobę ważną dla historii danej społeczności.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Techniki:

Webquest

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.2.3 : [ogólne] dziecko potrafi wskazać, w jaki sposób upamiętnia się postaci i wydarzenia z przeszłości jego "małej Ojczyzny"

Hist-VI.23.6 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego)

Hist-VI.24.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Marii Skłodowskiej-Curie, Heleny Modrzejewskiej)

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacanie realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Przed-VI.5.8 : dziecko potrafi wskazać swoje mocne i słabe strony

Lista załączników:

Zestawy.pdf

Zestawy wersja edytowalna.docx

Witamy w XIX wieku opis.pdf

17 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WITAMY W XIX WIEKU

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 3

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się z kulturą XIX wieku, realizując projekt grupowy. Jednocześnie koncentrują się na swoich mocnych stronach. Zadanie realizowane przez 3 godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z ważnymi postaciami historycznymi, takimi jak: Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański, Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Maria Skłodowska-Curie, Helena Modrzejewska;
- rozwijanie umiejętności korzystania ze źródeł;
- rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- rozwijanie umiejętności współpracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności określania swoich mocnych stron.

Potrzebne materiały:

- dostęp do strony z opisem projektu: <http://grawklasy.populr.me/witamy-w-xix-wieku>;
- opis projektu w pdfie;
- zestawy postaci/osiągnięć do losowania;
- komputery z dostępem do internetu.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia dzieciom, że w ciągu nadchodzących lekcji poznają lepiej kulturę i naukę XIX wieku oraz będą miały szansę wykorzystać swoje mocne strony w prezentacji wybranych postaci historycznych.
2. **Realizacja.** Dzieci dzielą się na grupy 3-osobowe. Każda grupa losuje zestaw postaci lub osiągnięć, które będą miały poznać, następnie czytają opis zadania przedstawiony na stronie projektu.
  - na przygotowanie swoich kronik dzieci mają czas w trakcie dwóch kolejnych lekcji oraz w ramach pracy domowej;
  - N. wspiera dzieci w miarę ich potrzeb, konsultuje przygotowywane prace;
  - na trzeciej lekcji dzieci prezentują swoje prace;
3. **Podsumowanie.** Po prezentacjach N. rozmawia z dziećmi o tym:
  - jakie postaci wydały się dzieciom najbardziej interesujące;
  - jakie elementy kronik stworzonych przez dzieci były ich zdaniem najbardziej pomysłowe i kreatywne.

Możliwe kontynuacje:

- elementem realizacji zadania może być wycieczka w miejsce, upamiętniające osobę ważną dla historii danej społeczności.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Techniki:

Webquest

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.2.3 : [ogólne] dziecko potrafi wskazać, w jaki sposób upamiętnia się postaci i wydarzenia z przeszłości jego "małej Ojczyzny"

Hist-VI.23.6 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego)

Hist-VI.24.3 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych twórców (Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Marii Skłodowskiej-Curie, Heleny Modrzejewskiej)

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacanie realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Przed-VI.5.8 : dziecko potrafi wskazać swoje mocne i słabe strony

Lista załączników:

Zestawy.pdf

Zestawy wersja edytowalna.docx

Witamy w XIX wieku opis.pdf

18 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WYNAŁAZKI REWOLUCJI PRZEMYSŁOWEJ

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają znaczenie rewolucji przemysłowej. Tworzą plakaty promocyjne.

Cele:

- zapoznanie z okresem rewolucji przemysłowej;
- zapoznanie z różnymi wynalazkami okresu rewolucji przemysłowej;
- rozwijanie umiejętności wypowiedzenia się na forum klasy;
- kształtowanie umiejętności tworzenia opisów;
- doskonalenie zdolności analitycznego myślenia oraz wyciągania wniosków.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane karty dla każdej z grupy z plików "wynalazek 1, 2, 3 i 4" (jeden egzemplarz na każdą grupę);
- prezentacja "Rewolucja przemysłowa w Europie w XIX wieku"
- plik "Wynalazki rewolucji przemysłowej - współcześnie"

Przebieg:

1. **Wprowadzenie (wykład).** N. wprowadza dzieci w temat lekcji, dotyczący rewolucji przemysłowej. N. opowiada o początkach rewolucji, skupiając się na najważniejszych elementach (5 minut);
2. **Poznawanie wynalazków rewolucji przemysłowej (praca w grupach: plakat promocyjny).** N. dzieli dzieci na grupy (4 - 5-osobowe). Każda z nich otrzymuje tekst, z załączonych do zadania plików, traktujący o jednym wynalazku epoki rewolucji przemysłowej. Zadanie każdej grupy polega na stworzeniu tekstu, zachwalającego możliwości i potencjalny sposób rozwoju wynalazku na arenie światowej (tak, jakby wynalazek był ich pomysłem i chcieli przekonać potencjalnych inwestorów do jego zakupu) (20 minut);
3. **Prezentacja wyników pracy grup.** Grupy w kolejności opisują swoje wynalazki oraz prezentują je na forum klasy. Na koniec każda osoba może zagłosować (w tajemnicy na kartach papieru) na grupę, która według niego w najlepszy sposób zaprezentowała swój wynalazek (15 minut).
4. N. przedstawia dzieciom informacje o tym, w jaki sposób przedstawione przez nie wynalazki są wykorzystywane w dzisiejszych czasach. N. może rozdać każdej grupie wydrukowane karty z pliku "Wynalazki rewolucji przemysłowej - współcześnie" (5 minut).

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Analiza tekstu

Gry i zabawy dydaktyczne

Wykład

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.2 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykłady różnych potrzeb człowieka

Hist-VI.25.1 : [XIX wiek] dziecko potrafi opowiedzieć o rozwoju uprzemysłowienia w XIX w., używając pojęć: maszyna parowa, kolej żelazna, statek parowy, silnik elektryczny, telegraf, fabryka

Hist-VI.25.3 : [ogólne] dziecko zna różne historyczne formy wytwarzania dóbr (rzemieślnicza, przemysłowa)

Hist-VI.25.4 : [XIX wiek] dziecko potrafi opisać warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Przed-VI.5.6 : dziecko zna podstawowe zasady autoprezentacji i potrafi je zastosować

Lista załączników:

Wynalazek 4 - telefon.docx

Wynalazek 2 - silnik parowy.docx

Wynalazki rewolucji przemysłowej - współcześnie.docx

Wynalazek 3 - telegraf.docx

Rewolucja przemysłowa w Europie w XIX wieku.pptx

Wynalazek 1 - mechaniczna przędzarka.docx

19 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: W FABRYCE

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci podczas krótkiej zabawy poznają warunki pracy w XIX fabryce. Czytają tekst o łódzkich robotnikach z tego okresu.

Cele:

- zapoznanie z warunkami pracy w XIX-wiecznej fabryce;
- zapoznanie z problemami społecznymi XIX wieku;
- kształtowanie umiejętności analizy tekstu;
- rozwijanie zdolności manualnych.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane teksty dla każdej osoby z pliku "robotnicy na przełomie wieków" i "w fabryce".
- kartki papieru A4/A5 lub papier do origami.
- Opcjonalnie: rzutnik, komputer, dostęp do internetu.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie i wyjaśnienie zadania.** N. informuje dzieci, że na dzisiejszej lekcji wcielą się w pracowników XIX i XXI-wiecznej fabryki.
  - N. dzieli klasę na dwie grupy (wszystkie osoby pozostają w ławkach).
  - Jedna grupa będzie reprezentowała pracowników XIX wiecznej fabryki, a druga fabryki współczesnej.
  - Następnie N. informuje grupy o pracy, którą będą wykonywać: składanie origami (np. statków).
  - N. pokazuje dzieciom sposób złożenia prostej figury z papieru;
  - N. upewnia się, że każda osoba dysponuje kartkami papieru niezbędnymi do tworzenia figur z origami (5 minut);
2. **Symulacja.** Następnie N. rozpoczyna symulację, bazując na załączonym do zadania pliku "w fabryce" (15 minut);
3. **Czytanie tekstu.** N. rozdaje każdej osobie tekst o robotnikach w XIX wieku oraz skan "Dziennika Łódzkiego" z 1885 roku. Dzieci czytają artykuły w ciszy (lub wybrana osoba/osoby czytają na głos). N. może wyświetlić klasie zdjęcia z Muzeum Fabryki w Manufakturze (<http://www.historycznie.uni.lodz.pl/mfabryki.htm>) (10 minut);
4. **Podsumowanie.** N. tworzy na tablicy dwie kolumny, oznaczone "XIX-wieczna fabryka" i "fabryka współczesna". Dzieci bazując na tekście oraz krótkiej zabawie starają się podać cechy charakterystyczne pracy w obu przypadkach. Swoje propozycje zapisują, po przedyskutowaniu, na tablicy w odpowiedniej kolumnie (15 minut).

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu

Gry i zabawy dydaktyczne

Tryby pracy:

W grupach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.25.1 : [XIX wiek] dziecko potrafi opowiedzieć o rozwoju uprzemysłowienia w XIX w., używając pojęć: maszyna parowa, kolej żelazna, statek parowy, silnik elektryczny, telegraf, fabryka

Hist-VI.25.2 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich

Hist-VI.25.3 : [ogólne] dziecko zna różne historyczne formy wytwarzania dóbr (rzemieślnicza, przemysłowa)

Hist-VI.25.4 : [XIX wiek] dziecko potrafi opisać warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce

Hist-VI.5.1 : [WOS] dziecko rozumie znaczenie podziału pracy pomiędzy różnych członków społeczeństwa (specjalizacja wg kompetencji)

Lista załączników:

Dziennik Łódzki 1885.pdf

robotnicy na przełomie wieków.docx

w fabryce.docx

20 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WYBUCH WOJNY

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się z incydem, który wywołał I wojnę światową oraz ze znaczeniem paktów międzynarodowych między państwami w tym okresie.

Cele:

- zapoznanie z sytuacją przed I wojną światową;
- zapoznanie z pojęciem trójporozumienia i trójprzymierza;
- rozwijanie umiejętności pracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności analizy tekstu.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane karty z pliku "I wojna światowa - zamach w Sarajewie" oraz "I wojna światowa - sytuacja polityczna" (zestaw dla każdej grupy).

Przebieg:

1. N. wprowadza klasę w temat zajęć, opowiadając o sytuacji w Europie przed wybuchem wojny oraz krótko o incydencie, o którym będą czytać. Następnie dzieli dzieci na grupy 3 - 4 osobowe. Każdej z nich rozdaje karty z pliku "I wojna światowa - zamach w Sarajewie" (5 minut);
2. Dzieci w grupach czytają notkę o zamachu w Sarajewie oraz fragmenty tekstu ultimatum Austro-Węgierskiego. Odpowiadają na umieszczone pod tekstem pytania. N. sprawdza sposób wykonania ćwiczenia, grupy podają swoje odpowiedzi na forum klasy. W razie potrzeby N. rozpoczyna krótką dyskusję na wybrany temat (15 minut);
3. N. zadaje klasie pytanie problemowe: Dlaczego wybuch wojny między dwoma krajami, mógł spowodować wybuch całej I wojny światowej, w którą uwikłane było wiele państw? Dzieci odpowiadają w formie burzy mózgów (10 minut);
4. N. rozdaje każdej grupie karty z pliku "I wojna światowa - sytuacja polityczna". Dzieci w grupach czytają fragmenty tekstu. Następnie uzupełniają mapę Europy, zaznaczając na niej państwa walczące po obu stronach. N. sprawdza poprawność wykonania ćwiczenia w grupach. Następnie wprowadza nazwy "Trójporozumienie" oraz "Trójprzymierze" i krótko opowiada o nich. (może istnieć potrzeba dokładniejszego wyjaśnienia sytuacji Włoch) (10 minut).

Warianty:

- N. może wyświetlić fragment filmu "I wojna światowa - Śmierć chwały" (<http://www.youtube.com/watch?v=6Low5JyAzhw>) lub polecić dzieciom jego obejrzenie jako pracę domową.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu

Metoda ćwiczebna - ćwiczenie powtarzalne

Pogadanka

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.2 : [XX wiek] dziecko wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę

Lista załączników:

I wojna światowa - zamach w Sarajewie.docx

I wojna światowa - sytuacja polityczna.docx

21 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: I WOJNA ŚWIATOWA I JEJ SKUTKI

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci oglądają film i pracują z tekstem, poznając w ten sposób najważniejsze wydarzenia pierwszej wojny światowej, życie codzienne na froncie oraz skutki wojny.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z przyczynami I wojny światowej;
- zapoznanie uczniów i uczennic ze skutkami I wojny światowej;
- rozwijanie umiejętności pracy z tekstem;
- rozwijanie umiejętności analizy obrazów;
- rozwijanie umiejętności pracy ze źródłem (fotografią).

Potrzebne materiały:

- komputer dostępem do internetu;
- rzutnik, głośniki;
- wydrukowane materiały:

- materiały interaktywne: <http://blnds.co/N2UXMu>;
- karta pracy;
- karta wydarzenia historycznego.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. przypomina uczniom i uczennicom, czego dotyczyła poprzednia lekcja. Przypomina przyczyny wybuchu I wojny światowej. Następnie zaprasza dzieci do zapoznania się z materiałami interaktywnymi (obrazami I wojny, filmem oraz 2 mapami: Europy z 1914 roku oraz państw zaangażowanych w wojnę). Dlaczego tę wojnę nazwano wojną światową? Czego dzieci dowiedziały się z tych materiałów? Wśród oczekiwanych odpowiedzi powinno pojawić się (N. w razie potrzeby wraca do fragmentów filmu, zdjęć, map i zadaje dzieciom pytania pomocnicze):
  - walki toczone były w wielu miejscach na świat;
  - walczone na lądzie - np. bitwa pod Marną;
  - walczone na morzu - np. bitwa o Gallipoli;
  - w czasie walk używano ciężkiej artylerii i czołgów;
  - używano samolotów do celów wojskowych;
  - stosowano broń gazową - w filmie są zdjęcia osób w maskach;
  - prowadzono wojnę pozycyjną - w filmie są zdjęcia okopów;
  - poważne zniszczenia wojenne - w filmie jest płonące miasto;
  - ogromna ilość ofiar ludzkich - w filmie jest cmentarz wojskowy, etc. (10 minut)
2. **Praca z tekstem.** N. rozdaje tekst o życiu codziennym na froncie. Dzieci czytają go i starają się ułożyć jak najwięcej pytań do tekstu. Pytania muszą być sformułowane w taki sposób, aby dało się na nie odnaleźć odpowiedzi w tekście. (15 minut)
3. **Sprawdzenie prac dzieci.** Wybrane dzieci odczytują swoje pytania, a reszta klasy sprawdza, czy wszystkie odpowiedzi znajdują się w tekście. (5 minut)
4. **Skutki I wojny światowej i niepodległa Polska.** N. omawia najważniejsze wydarzenia wojenne oraz skutki wojny, w szczególności zmiany granic w Europie, ponowne pojawienie się Polski na mapie świata, utworzenie nowych państw. Wykorzystuje do tego materiały interaktywne, w tym teksty źródłowe.
  - N. pyta dzieci o ich emocje związane z poznaną historią;
  - N. rozmawia z dziećmi o znaczeniu święta państwowego upamiętniającego odzyskanie niepodległości (15 minut)

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Film

Pogadanka

Tryby pracy:

Cała klasa

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.2 : [XX wiek] dziecko wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę

Hist-VI.3.1 : [WOS] dziecko potrafi wymienić najważniejsze święta narodowe, symbole państwowe, miejsca pamięci narodowej

Hist-VI.3.2 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc pamięci narodowej

Pol-IV-VI.36.1 : dziecko potrafi sformułować pytania do tekstu

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko zna najważniejsze fakty z okresu pierwszej wojny światowej.

Lista załączników:

Życie codzienne na froncie.pdf

karta wydarzenia historycznego - I wojna światowa.docx

22 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: MAPA MYŚLI Z TIK - PRZEŁOM XIX I XX WIEKU

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci w trójkach tworzą mapy myśli, jako podsumowanie wiadomości zebranych podczas omawiania danego okresu historycznego. Tworzą mapy myśli w wybranym przez nauczyciela programie komputerowym. Dzieci na forum prezentują swoje mapy, a koledzy i koleżanki dokonują oceny koleżeńskiej.

Cele:

- powtórzenie i uporządkowanie wiadomości z dotyczących danego okresu historycznego;
- rozwijanie umiejętności tworzenia map myśli;
- nauka wykorzystania programów komputerowych w celach edukacyjnych;
- kształtowanie umiejętności współpracy;
- kształtowanie umiejętności wystąpień publicznych;
- rozwijanie twórczego myślenia;
- kształtowanie umiejętności dokonywania oceny koleżeńskiej.

Potrzebne materiały:

- komputer - jeden na trójkę dzieci;
- rzutnik;
- podręczniki, atlasy historyczne, własne notatki;
- kartki A4/A3;
- rzutnik;
- zainstalowany jeden z programów na każdym komputerze:
  - FreeMind (offline);
  - MindMeister – bezpłatny w wersji podstawowej (online);
  - Star Tree Studio (offline);
  - XMind (offline).

Przebieg:

1. **Utrwalenie poznanego materiału (tworzenie mapy myśli).** Dzieci dobierają się w 3-osobowe zespoły. W zespołach dzieci tworzą mapę myśli do jednego wybranego tematu:
  - Najważniejsze postaci XIX wieku;
  - Rewolucja przemysłowa;
  - I wojna światowa.
2. Dopiero po skończonej pracy przerysowują mapę myśli w wybranym programie komputerowym (15 minut);
3. **Prezentacja pracy.** Następnie wylosowane 2-3 zespoły prezentują swoje mapy myśli. Pozostali uczniowie z klasy po wysłuchaniu danej prezentacji mają za zadanie znaleźć dwie mocne strony danej mapy myślowej oraz jedną do poprawy (ocena koleżeńska). Dzieci analizują pracę innych zespołów w trójkach, w których wcześniej pracowali na lekcji (15 minut);
4. **Praca domowa:** Uczniowie w trójkach uzupełniają swoje mapy myśli o skojarzenia, które pojawiły się w pracach kolegów lub o elementy wiedzy podpowiedziane przez nauczyciela.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Metoda ewaluacyjna

Techniki:

Mapa skojarzeń (mapa pamięciowa, mentalna, myśli)

Informacja zwrotna

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.26.2 : [XX wiek] dziecko wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę

Hist-VI.26.3 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych osób (Józef Piłsudski, Roman Dmowski)

Komp-VI.1.3 : dziecko potrafi zapisać i przechowywać wyniki swojej pracy w komputerze, a następnie korzysta z nich

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.5.2 : dziecko potrafi uczestniczyć w pracy zespołowej w sposób aktywny (podejmując decyzje, porozumiewając się z innymi osobami)

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacanie realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko potrafi stworzyć mapę myśli w wybranym programie komputerowym;
- dziecko potrafi dokonać oceny koleżeńskiej;

- dziecko potrafi dać informację zwrotną dotyczącą wykonanej pracy.

23 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: PIŁSUDSKI I DMOWSKI

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się z informacjami na temat Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego. Wykonują ćwiczenia utrwalające związane z ich życiem.

Cele:

- zapoznanie z życiem i działalnością Józefa Piłsudskiego;
- zapoznanie z życiem i działalnością Romana Dmowskiego;
- utrwalenie wiadomości na temat słynnych działaczy niepodległościowych.

Potrzebne materiały:

- komputer z rzutnikiem;
- prezentacja "Józef Piłsudski" i "Roman Dmowski";
- wydrukowane materiały dla każdej osoby "Etapy życia Romana Dmowskiego - układanka" i "Etapy życia Józefa Piłsudskiego - układanka".

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia dzieciom, że poznają dwie ważne postaci dla historii Polski.
2. **Przedstawienie postaci Józefa Piłsudskiego (wykład z prezentacją).** N. wyświetla klasie prezentację z pliku "Józef Piłsudski". Zatrzymuje się na każdym slajdzie i krótko opowiada o danym zagadnieniu z życia. Odpowiada na ewentualne pytania uczniów i uczennic (7 minut);
3. **Utrwalenie zdobytej wiedzy (układanie wydarzeń w chronologii).** N. rozdaje dzieciom wydrukowane materiały z plików "etapy życia Józefa Piłsudskiego - układanka". Zadaniem każdej osoby jest ponumerowanie od wydarzeń najwcześniejszych do najpóźniejszych. Po wykonaniu ćwiczenia dzieci mogą w parach skorygować swoje prace. Następnie N. sprawdza poprawność wykonania ćwiczenia na forum klasy (8 minut);
4. **Przedstawienie postaci Romana Dmowskiego (wykład z prezentacją).** Następnie N. wyświetla prezentację z pliku "Roman Dmowski". Zatrzymuje się na każdym slajdzie i krótko opowiada o danym zagadnieniu z życia. Odpowiada na ewentualne pytania uczniów i uczennic (7 minut);
5. **Utrwalenie zdobytej wiedzy (układanie wydarzeń w chronologii).** N. rozdaje dzieciom wydrukowane materiały z plików "etapy życia Romana Dmowskiego - układanka". Zadaniem każdej osoby jest ponumerowanie od wydarzeń najwcześniejszych do najpóźniejszych. Po wykonaniu ćwiczenia dzieci mogą w parach skorygować swoje prace. Następnie N. sprawdza poprawność wykonania ćwiczenia na forum klasy (8 minut);
6. **Podsumowanie.** N. zapisuje na tablicy oba nazwiska. Następnie prosi klasę o wymyślenie haseł (np. polityk, działacz niepodległościowy) które pasują pod oba lub wyłącznie jedno nazwisko (15 minut).

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Opowiadanie

Metoda definiowania pojęć

Pogadanka

Techniki:

Mapa skojarzeń (mapa pamięciowa, mentalna, myśli)

Tryby pracy:

W parach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.2 : [XX wiek] dziecko wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę

Hist-VI.26.3 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać, jakie były zasługi dla rozwoju kultury polskiej wybranych osób (Józef Piłsudski, Roman Dmowski)

Pol-IV-VI.31.1 : dziecko potrafi odebrać teksty kultury na poziomie dosłownym

Pol-IV-VI.34.1 : dziecko posiada umiejętność tworzenia tekstów na tematy związane z otaczającą rzeczywistością

Lista załączników:

Etapy życia Piłsudskiego.docx

Józef Piłsudski prezentacja.pptx

Roman Dmowski prezentacja.pptx

Etapy życia Dmowskiego - układanka.docx

24 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: II RZECZPOSPOLITA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 1

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają zasięg terytorialny II Rzeczpospolitej oraz jej sąsiadów. Słuchają felietonu na temat "cudu nad Wisłą" oraz odpowiadają na załączone do zadania pytania.

Cele:

- poznanie granic II RP;
- poznanie sąsiadów II RP;
- zapoznanie z pojęciem "cud na Wisłą";
- rozwijanie umiejętności słuchania z zrozumieniem;
- rozwijanie umiejętności analizowania tekstu;
- rozwijanie zdolności plastycznych.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane materiały z pliku "Granice II Rzeczpospolitej", "granice II RP i sąsiedzi", "pytania do felietonu" (jeden egzemplarz dla każdej osoby);

- **Opcjonalnie:** wydrukowane materiały z plików "Monitor Polski - wydanie nadzwyczajne" i "wojenne plakaty propagandowe";
- Dostęp do komputera oraz internetu;
- rzutnik;
- kredki.

Przebieg:

1. N. wyświetla dzieciom na rzutniku plik "Monitor Polski - wydanie nadzwyczajne". Dzieci wraz z N. czytają pierwszą stronę gazety. N. zadaje dzieciom pytania: "Jak myślicie, o czym opowiada przeczytany fragment?", "Z jakimi wydarzeniami może on być związany?", "Czy może mieć coś wspólnego w powstaniem państwa polskiego?". Dzieci starają się odpowiedzieć na pytania. Następnie N. krótko opowiada o odrodzeniu państwa polskiego (5 - 10 minut);
2. N. rozdaje dzieciom karty z pliku "Granice II Rzeczypospolitej". Dzieci w parach czytają informacje zawarte na karcie pracy oraz wykonują ćwiczenie. N. sprawdza poprawność wykonania ćwiczenia. (5 minut);
3. N. rozdaje dzieciom karty pracy z pliku "granice II RP i sąsiedzi". Dzieci zaznaczają na mapie położenie sąsiadów II RP. N. informuje dzieci, że 3 karta przedstawiająca granice II RP posłuży im jako wzór pod rysunek. N. prosi dzieci, aby w parach lub w dwójkach zastanowiły się, co przypominają im kontury Polski (np. nietoperza) i narysowały ten obiekt korzystając z granic (nie muszą sztywno trzymać się granic II RP) Dzieci prezentują swoje pomysły i prace, najlepsze można zawiesić w pracowni. (10 - 15 minut);
4. N. informuje dzieci, że okres II RP nie był pozbawiony wojen. Wyświetla dzieciom plik "wojenne plakaty propagandowe" oraz krótko opowiada o wojnie polsko-bolszewickiej. (5 minut);
5. N. rozdaje dzieciom karty z pliku "pytania do felietonu". Dzieci czytają pytania. N. informuje je, że wysłuchają felietonu na temat wojny polsko-bolszewickiej, opowiadającego o "cudzie nad Wisłą". N. uruchamia stronę <http://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/256306,Cud-nad-Wisla-czyli-Bitwa-Warszawska-> oraz uruchamia pierwsze 7 minut felietonu "Wielkie zwycięstwo nad bolszewikami". Dzieci słuchają felietonu oraz uzupełniają karty z pytaniami. (5 - 10 minut);
6. N. sprawdza poprawność wykonania ćwiczenia na forum klasy oraz podsumowuje lekcję, opowiadając o skutkach wojny polsko-bolszewickiej (5 minut).

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu

Metoda wizualizacji

Metoda definiowania pojęć

Tryby pracy:

W parach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Pol-IV-VI.2.1 : dziecko potrafi określić tematykę oraz główną myśl tekstu

Pol-IV-VI.28.2 : dziecko potrafi wyodrębnić wątki i wydarzenia danego tekstu kultury

Pol-IV-VI.4.1 : dziecko potrafi zidentyfikować wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki lub reklamowy

Pol-IV-VI.43.2 : dziecko potrafi podjąć próbę głosowej interpretacji przeczytanego tekstu

Lista załączników:

granice II RP i sąsiedzi Polski.docx

Granice II Rzeczypospolitej.docx

Pytania do felietonu.docx

wojenne plakaty propagandowe.docx

Monitor Polski - wydanie nadzwyczajne.jpg

25 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: BUDOWA I ROZWÓJ II RZECZPOSPOLITEJ

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się z problemami II Rzeczypospolitej oraz reformami okresu 20-lecia międzywojennego.

Cele:

- zapoznanie z problemami odbudowy państwa;
- zapoznanie z reformą walutową przeprowadzoną w 1924 roku;
- zapoznanie z planem czteroletnim oraz budową portu w Gdyni;
- rozwijanie umiejętności analitycznego myślenia.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane karty z plików "II Rzeczypospolita - krzyżówka", "Reforma walutowa" i "Rozwój przemysłu".

Przebieg:

1. N. rozdaje każdej osobie wydrukowane karty z pliku "II Rzeczypospolita - krzyżówka".

- Dzieci pracując indywidualnie (lub w parach) rozwiązują krzyżówkę. N. sprawdza wykonanie zadania oraz opowiada krótko o pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości, nawiązując do haseł z krzyżówki (10 - 15 minut);
2. N. dzieli dzieci na dwójki (lub dzieci dobierają się w pary). Będą grały w wisielca, bazując na hasłach podanych im przez N. jedno z haseł to: "Reforma walutowa", drugie "Rozwój przemysłu". Osoba z dwójki, która szybciej odgadnie hasło będzie mogła wybrać kartę jedną z dwóch kart pracy (o tych samych nazwach) (5 minut);
  3. N. rozdaje dwójkom karty pracy z plików "Reforma walutowa" i "Rozwój przemysłu". Każda osoba zajmuje się jedną z nich. Po przeczytaniu opowiada drugiej osobie o czym się dowiedziała. Słuchacz może zadawać pytania (jeśli pojawią się takie, na które nie ma odpowiedzi w tekście zapisują je) (15 - 20 minut);
  4. Dzieci zadają N. pytania, na które nie znalazły odpowiedzi w tekście. N. w formie pogadanki lub dyskusji stara się na nie odpowiedzieć. Następnie podsumowuje okres 20 - lecia międzywojennego (10 minut).

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu

Gry i zabawy dydaktyczne

Metoda uczenia się poprzez nauczanie innych

Tryby pracy:

W parach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.25.2 : [XIX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.4.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać demokratyczny charakter państwa polskiego, wykorzystując pojęcia wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja
Pol-IV-VI.41.1 : dziecko potrafi podczas rozmowy słuchać z uwagą wypowiedzi innych

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko potrafi opisać reformy gospodarcze okresu 20 - lecia międzywojennego.

Lista załączników:

II Rzeczpospolita - krzyżówka.pdf

Reforma walutowa.docx

rozwój przemysłu.docx

26 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: CODZIENNOŚĆ DWUDZIESTOLECIA MIĘDZYWOJENNEGO

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci analizują fragmenty gazet z 20-lecia międzywojennego. Zastanawiają się, jak wyglądało życie w tym okresie.

Cele:

- zapoznanie z polską i światową kulturą okresu 20-lecia międzywojennego;
- zapoznanie z polityką okresu 20-lecia międzywojennego;
- rozwijanie umiejętności analitycznego myślenia;
- kształtowanie umiejętności pracy w grupie.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane, wybrane przez N. materiały z plików "Kurier codzienny - ogłoszenia, nauka i technika, wiadomości sportowe, wiadomości i reklamy" oraz "Kurier warszawski - polityka, sport, kultura".

Przebieg:

1. N. dzieli klasę na grupy (3 - 4 osobowe). Każda z grup otrzymuje wybrany przez N. fragment gazety. N. informuje dzieci, że są to artykuły z "Kuriera Codziennego" oraz "Kuriera Warszawskiego", wydane w 1935 roku (okres 20-lecia międzywojennego) (5 minut);
2. Dzieci w grupach czytają fragmenty gazet oraz wypisują lub podkreślają interesujące fragmenty. N. może każdej z grup podać pytania pomocnicze do tekstów: (20 minut);
  - **Kurier codzienny - ogłoszenia** (Jakiego typu ogłoszenia pojawiały się w prasie? Jakie zawody były poszukiwane? Gdzie wypoczywano? Co sądzicie o humorystycznym komiksie?);
  - **Kurier codzienny - nauka i technika** (Jakiego typu drobiazgi techniczne przedstawione są w tekście? Z jakiego typu problemami technicznymi borykali się ludzie? Co można powiedzieć o życiu ludzi bazując na przedstawionych nowinkach technicznych?);
  - **Kurier codzienny - wiadomości sportowe** (Jakie sporty były popularne w okresie 20-lecia międzywojennego? Które z nich cieszą się dalej popularnością?);
  - **Kurier codzienny - wiadomości i reklamy** (Jakiego typu reklamy pojawiały się w gazetach? Co reklamowano? O czym traktowały ogłoszenia drobne?);
  - **Kurier warszawski - polityka** (Jakiego typu informacje polityczne przedstawiano? Informacje na temat jakich państw można odnaleźć?);
  - **Kurier warszawski - sport** (Jakie sporty były popularne w okresie 20-lecia międzywojennego? Które z nich cieszą się dalej popularnością?);
  - **Kurier warszawski - kultura** (Z jakich rozrywek mogli skorzystać mieszkańcy miast? Jakiego typu muzyka dominowała?)
3. Każda z grup podaje odpowiedzi na pytania. N. zapisuje je w formie haseł na tablicy. Dzieci starają się wraz z N. stworzyć obraz życia ludzi w miastach podczas okresu 20-lecia międzywojennego (20 minut).

Warianty:

- jeśli czas na to pozwoli, dzieci w grupach mogą wykonać moodboard przedstawiający życie ludzi w okresie 20-lecia międzywojennego. Do przygotowania go mogą wykorzystać kartki papieru A3, obrazki, zdjęcia, fragmenty tekstu. Moodboard można również przygotować przy użyciu internetowej aplikacji padlet.com;
- dzieci mogą również skorzystać z zasobów internetowych np. ze strony <http://polona.pl/>, zawierającej cyfrowe zasoby biblioteki narodowej, w tym gazety z okresu dwudziestolecia międzywojennego.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski
Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu
Metoda wizualizacji

Techniki:

Moodboard

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna
Lingwistyczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.7.3 : [WOS] dziecko potrafi zanalizować wpływ techniki na środowisko naturalne

Hist-VI.7.4 : [WOS] dziecko potrafi zanalizować wpływ techniki na życie człowieka

Hist-VI.8.2 : [ogólne] dziecko potrafi wyjaśnić, na czym polega praca historyka

Pol-IV-VI.28.2 : dziecko potrafi wyodrębnić wątki i wydarzenia danego tekstu kultury

Pol-IV-VI.4.1 : dziecko potrafi zidentyfikować wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki lub reklamowy

Pol-IV-VI.43.2 : dziecko potrafi podjąć próbę głosowej interpretacji przeczytanego tekstu

Lista załączników:

kurier codzienny - wiadomości sportowe.pdf

Kurier warszawski - polityka.pdf

Kurier warszawski - sport.pdf

kurier codzienny - ogłoszenia.pdf

kurier codzienny - wiadomości i reklamy.pdf

Kurier warszawski - kultura.pdf

kurier codzienny - nauka i technika.pdf

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

27 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: ŻYCIE W PAŃSTWIE TOTALITARNYM

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, czym był totalitaryzm. Poznają dwa państwa totalitarne: nazistowskie Niemcy oraz Związek Radziecki w okresie stalinowskim. Zadanie realizowane przez dwie godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z terminem: państwo totalitarne;
- zapoznanie uczniów i uczennic z postaciami Adolfa Hitlera i Józefa Stalina;
- zapoznanie uczniów i uczennic z przyczynami wybuchu II wojny światowej;
- rozwijanie umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy w praktyce;
- rozwijanie umiejętności pracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności analizy faktów i określania związków przyczynowo-skutkowych.

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu;
- dostęp do strony z webquestem oraz stron źródłowych:
<http://innowacyjnezadania.blogspot.com/2014/03/historia-totalitaryzm-zadania.html>
(otwarte na podstronie "Zadania");
- dzieci posiadają blog klasowy lub blogi osobiste, na których zamieszczają treści związane z różnymi lekcjami i swoimi zainteresowaniami.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie do zadania.** N. wyjaśnia dzieciom, że w ciągu dwóch godzin lekcyjnych zapoznają się z nowym rodzajem ustroju - państwem totalitarnym. Ponieważ totalitaryzm jest pojęciem trudnym i złożonym, dzieci będą realizować zadanie w grupach i na każdym etapie N. będzie służyć im wsparciem i pomocą. Zadanie będzie również wymagało zredagowania krótkich wpisów blogowych (5 minut);
2. **Wprowadzenie do tematu.** N. przypomina dzieciom, na jakim etapie w historii są aktualnie. Przypomina wszystkie najważniejsze okoliczności, które mogą się im przydać w dalszej części lekcji.
3. **Realizacja zadania.** Dzieci dzielą się na grupy 3-osobowe, w których będą pracowały nad zadaniem. Połowa grup będzie opisywała ustrój i funkcjonowanie Rzeszy Niemieckiej, a druga połowa - ZSRR.
  - Dzieci zapoznają się ze wszystkimi materiałami (25 minut);
  - Dzieci przygotowują wpisy blogowe na podane tematy i je publikują (30 minut);
  - Dzieci prezentują sobie nawzajem opublikowane prace i wymieniają się informacją zwrotną (dwie rzeczy, które mi się podobały i jedna, którą można by poprawić oraz dłużej) (20 minut);
4. **Podsumowanie.** N. podsumowuje pracę dzieci. W razie potrzeby wyjaśnia wszelkie wątpliwości.

Warianty:

- do tego zadania może być przygotowany oddzielny blog klasowy, który będzie wykorzystywany w trakcie wszystkich lekcji o II wojnie światowej. Na blogu umieszczane mogą być nie tylko zadania realizowane w trakcie lekcji, ale i prace domowe i przemyślenia dzieci. Warto je zachęcić do aktywnego korzystania z bloga - dzielenia się odnalezionymi źródłami i ciekawostkami.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Analiza tekstu

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Metoda uczenia się poprzez nauczanie innych

Pogadanka

Techniki:

Webquest

Tryby pracy:

Cała klasa

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.27.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę

Hist-VI.27.2 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Stalina wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Komp-VI.2.1 : dziecko potrafi komunikować się za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych, w tym poczty elektronicznej

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Pol-IV-VI.38.11 : dziecko potrafi stworzyć notatkę

Pol-IV-VI.8.1 : dziecko potrafi zrozumieć dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko zna cechy państwa totalitarnego.

28 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: ŻYCIE W PAŃSTWIE TOTALITARNYM

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, czym był totalitaryzm. Poznają dwa państwa totalitarne: nazistowskie Niemcy oraz Związek Radziecki w okresie stalinowskim. Zadanie realizowane przez dwie godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z terminem: państwo totalitarne;
- zapoznanie uczniów i uczennic z postaciami Adolfa Hitlera i Józefa Stalina;
- zapoznanie uczniów i uczennic z przyczynami wybuchu II wojny światowej;
- rozwijanie umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy w praktyce;
- rozwijanie umiejętności pracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności analizy faktów i określania związków przyczynowo-skutkowych.

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu;
- dostęp do strony z webquestem oraz stron źródłowych:
<http://innowacyjnezadania.blogspot.com/2014/03/historia-totalitaryzm-zadania.html>
(otwarte na podstronie "Zadania");
- dzieci posiadają blog klasowy lub blogi osobiste, na których zamieszczają treści związane z różnymi lekcjami i swoimi zainteresowaniami.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie do zadania.** N. wyjaśnia dzieciom, że w ciągu dwóch godzin lekcyjnych zapoznają się z nowym rodzajem ustroju - państwem totalitarnym. Ponieważ totalitaryzm jest pojęciem trudnym i złożonym, dzieci będą realizować zadanie w grupach i na każdym etapie N. będzie służyć im wsparciem i pomocą. Zadanie będzie również wymagało zredagowania krótkich wpisów blogowych (5 minut);
2. **Wprowadzenie do tematu.** N. przypomina dzieciom, na jakim etapie w historii są aktualnie. Przypomina wszystkie najważniejsze okoliczności, które mogą się im przydać w dalszej części lekcji.
3. **Realizacja zadania.** Dzieci dzielą się na grupy 3-osobowe, w których będą pracowały nad zadaniem. Połowa grup będzie opisywała ustrój i funkcjonowanie Rzeszy Niemieckiej, a druga połowa - ZSRR.
  - Dzieci zapoznają się ze wszystkimi materiałami (25 minut);
  - Dzieci przygotowują wpisy blogowe na podane tematy i je publikują (30 minut);
  - Dzieci prezentują sobie nawzajem opublikowane prace i wymieniają się informacją zwrotną (dwie rzeczy, które mi się podobały i jedna, którą można by poprawić oraz dłużej) (20 minut);
4. **Podsumowanie.** N. podsumowuje pracę dzieci. W razie potrzeby wyjaśnia wszelkie wątpliwości.

Warianty:

- do tego zadania może być przygotowany oddzielny blog klasowy, który będzie wykorzystywany w trakcie wszystkich lekcji o II wojnie światowej. Na blogu umieszczane mogą być nie tylko zadania realizowane w trakcie lekcji, ale i prace domowe i przemyślenia dzieci. Warto je zachęcić do aktywnego korzystania z bloga - dzielenia się odnalezionymi źródłami i ciekawostkami.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Analiza tekstu

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Metoda uczenia się poprzez nauczanie innych

Pogadanka

Techniki:

Webquest

Tryby pracy:

Cała klasa

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.27.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę

Hist-VI.27.2 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Stalina wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Komp-VI.2.1 : dziecko potrafi komunikować się za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych, w tym poczty elektronicznej

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Pol-IV-VI.38.11 : dziecko potrafi stworzyć notatkę

Pol-IV-VI.8.1 : dziecko potrafi zrozumieć dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko zna cechy państwa totalitarnego.

29 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: JAK SIĘ ZACZEŁA II WOJNA ŚWIATOWA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają okoliczności agresji niemieckiej i radzieckiej na Polskę we wrześniu 1939 roku.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z faktami dotyczącymi agresji na Polskę w 1939 roku;
- zapoznanie uczniów i uczennic z przyczynami II wojny światowej;
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą;
- rozwijanie umiejętności odgrywania przyjętych ról;
- rozwijanie umiejętności wnioskowania.

Potrzebne materiały:

- przygotowane mapy przedstawiające mapę Europy w 1939 roku (w powiększeniu do rozmiaru A3);
- białe arkusze A3 i A4;
- kredki, flamastry, farby, taśma klejąca, nożyczki;

- atlasy historyczne lub inne pomoce przedstawiające mapę Europy z 1939 roku;
- książki historyczne, albumy, mapy.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie (zebranie wiedzy).** N. pyta dzieci, czy pamiętają, z jakimi krajami sąsiadowała II Rzeczpospolita. Dzieci mogą skorzystać z atlasów historycznych. Następnie N. pyta, co dzieci pamiętają z lekcji na temat Rzeszy Niemieckiej oraz Związku Radzieckiego.
  - Czy kraje te mogły stanowić zagrożenie dla II Rzeczpospolitej? Dlaczego? (5 minut);
2. **Okoliczności agresji na Polskę (pogadanka).** N. pokrótce wyjaśnia dzieciom (odnosząc się również do ich wcześniejszych wypowiedzi), dlaczego Polska stanęła przed niebezpieczeństwem ze strony dwóch potęg. Wyjaśnia:
  - jakie były przyczyny agresji;
  - dlaczego Stalin zdecydował się na współpracę z Hitlerem;
  - na czym polega ich współpraca; (8 minut);
3. **Przebieg pierwszych działań wojennych (drama).** N. wiesza na ścianie mapę Europy 1939 roku. Następnie dzieli dzieci na 4 grupy: Polskę, Niemcy, Rosję oraz "inne kraje".
  - Każda grupa, korzystając z wiedzy z poprzednich lekcji oraz materiałów udostępnionych przez N. przygotowuje swoją flagę (dzieci z "innych krajów" mogą wybrać jeden kraj lub stworzyć kilka różnych flag);
  - N. omawia działania wojenne we wrześniu 1939 roku, zwracając szczególną uwagę na rozpoczęcie działań wojennych, obronę Westerplatte, atak ze wschodu i zachodu oraz reakcję innych krajów;
  - Dzieci inscenizują wydarzenia (ruchem ciała, mimiką) opisywane przez N., który zatrzymuje opowieść w odpowiednich momentach. N. zadaje dzieciom pytania, a one mają odpowiadać jako przedstawiciele poszczególnych narodów:
    - Co myślicie?;
    - Co czujecie?;
    - Czy czegoś się boicie? (25 minut);
4. **Podsumowanie.** N. omawia z dziećmi zadanie.
  - Jakie emocje wywołało w nich to zadanie?
  - Do dzieci odgrywających Rzeszę lub ZSRR: jak się czuły odgrywając rolę najeźdźców?
  - Do dzieci, które były państwami postronnymi: jak się czuły jako obserwatorzy wydarzeń?
  - N. wyjaśnia dzieciom, że w ten sposób rozpoczęła się II wojna światowa. (7 minut).

Możliwe kontynuacje:

- dzieci mogą opisać swoje przeczytałe swoje wrażenia po lekcji na blogu dotyczącym II wojny światowej.

Warianty:

- jeśli jest dostępny komputer dzieci mogą, jako wsparcie pracy dramowej, prześledzić działania wojenne przeciwko Polsce na animowanej mapie:
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Kamp-wrzes22-anim.gif>

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Metoda ewaluacyjna

Pogadanka

Tryby pracy:

Cała klasa

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.27.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę

Hist-VI.27.2 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Stalina wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

30 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WYDARZENIA II WOJNY ŚWIATOWEJ

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają działania wojenne II wojny światowej umieszczając je na mapie. Zadanie realizowane przez dwie godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z działaniami wojennymi w trakcie II wojny światowej;
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą;
- uświadomienie uczniom wielu frontów na których toczyła się wojna.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane zdjęcia działań wojennych;
- wydrukowane schematy map (po 10 każdego rodzaju: Europa, Afryka, Azja)
- wydrukowane schematy działań wojennych;
- przybory do pisania bądź rysowania;

- ew. źródła dodatkowe w postaci książek, encyklopedii, storn internetowych.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia dzieciom nawiązując do lekcji dotyczącej agresji na Polskę, że poznają przebieg II wojny światowej i zobaczą, jakie obszary ona objęła. N. sprawdza, co dzieci pamiętają na temat ustroju Rzeszy Niemieckiej oraz Związku Radzieckiego (3 minuty);
2. **Przygotowanie zadania.** Uczniowie i uczennice dzielą się na 4-osobowe grupy.
  - Każda grupa otrzymuje mapę świata z oznaczonymi granicami;
  - Każda grupa losuje kilka zdjęć z wojny;
  - N. wyjaśnia dzieciom ich zadanie oraz najważniejsze pojęcia: "alianci", "państwa osi" (7 minut);
3. **Realizacja zadania.** Za pomocą map przedstawiających działania wojenne, źródeł dodatkowych i pomocy N. dzieci identyfikują i umiejscawiają zdarzenia przedstawione na zdjęciach, na otrzymanych mapach.
  - Kiedy dwie grupy umiejscowią wylosowane wydarzenia spotykają się i obydwie mapy próbują połączyć w jedną (mogą przepisać wydarzenia obu grup na nową mapę, bądź przenieść wydarzenia zaznaczone przez jedną z grup na mapę drugiej);
  - Grupy spotykają się, aż powstanie wspólna mapa dla całej klasy;
  - Dzieci, które nie pracują nad uzupełnianiem mapy w ostatnim i przedostatnim etapie zadania tworzą linię czasu z poznanymi wydarzeniami;
  - Na wspólnej mapie mają znaleźć się: najważniejsze bitwy - razem z datami i symbolem, kto wygrał, nazwiskami dowódców oraz ruchy wojsk.
4. Warto, aby dzieci uwzględniły:
  - bitwę o Polskę (bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Modlina, Walki o Westerplatte, Obronę Poczty Polskiej w Gdańsku, Walki o Gdynię);
  - radziecką agresję na Polskę (17 września)
  - bitwę pod Kockiem kończąca kampanię wrześniową.
  - aneksję ZSRR 1939 - 1940 (Estonia, Łotwa, Litwa);
  - wojnę radziecko - fińską;
  - niemiecką inwazję na Danię i Norwegię;
  - niemiecką agresję na Belgię, Holandię, Luksemburg i Francję;
  - bitwę o Anglię;
  - agresję Włoch na Grecję;
  - Wojnę Niemiecko - radziecka (bitwa pod Stalingradem, na łuku kurskim)
  - działania wojenne w Afryce (uderzenie na Egipt, Obrona Tobruku, desant aliantów);
  - kapitulację Włoch (lądowanie Aliantów na Sycylii, Bitwa pod Monte Cassino, zajęcie Rzymu);

- działania wojenne na Dalekim Wschodzie (Japonia zajmuje Indochiny, bombardowanie Pearl Harbor, Leyte jako największa bitwa morska)
  - front wschodni 44-45 (bitwa pod Lenino);
  - front zachodni 44-45;
  - powstanie warszawskie;
  - wojnę na Dalekim Wschodzie 45 (Hiroszima, Nagasaki) (60 minut);
5. **Podsumowanie.** Omówienie stworzonych map. N. opowiada dzieciom o wydarzeniach, które szczególnie je zainteresowały (20 minut).

Warianty:

- załączone mapy i większość zdjęć pochodzi z <http://commons.wikimedia.org>;
- w pkt. 3 dzieci, które tworzą linię czasu, mogą ją zrobić z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (np. platformy <http://www.timetoast.com/>);
- uczniowie i uczennice mogą również specjalnymi symbolami oznaczyć wydarzenia wojenne w których brali udział Polacy.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Metoda wizualizacji

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.27.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.5 : [XX wiek] dziecko potrafi omówić formy oporu społeczeństwa w czasie okupacji

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko zna przebieg działań wojennych w trakcie II wojny światowej

Lista załączników:

Mapa Europy.jpg

Afryka Północna.jpg

Zdjęcia do działań wojennych 1939-1945.pdf

Pacyfik.jpg

Mapy działań wojennych.pdf

31 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WYDARZENIA II WOJNY ŚWIATOWEJ

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają działania wojenne II wojny światowej umieszczając je na mapie. Zadanie realizowane przez dwie godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z działaniami wojennymi w trakcie II wojny światowej;
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą;
- uświadomienie uczniom wielu frontów na których toczyła się wojna.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane zdjęcia działań wojennych;
- wydrukowane schematy map (po 10 każdego rodzaju: Europa, Afryka, Azja)
- wydrukowane schematy działań wojennych;
- przybory do pisania bądź rysowania;

- ew. źródła dodatkowe w postaci książek, encyklopedii, storn internetowych.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia dzieciom nawiązując do lekcji dotyczącej agresji na Polskę, że poznają przebieg II wojny światowej i zobaczą, jakie obszary ona objęła. N. sprawdza, co dzieci pamiętają na temat ustroju Rzeszy Niemieckiej oraz Związku Radzieckiego (3 minuty);
2. **Przygotowanie zadania.** Uczniowie i uczennice dzielą się na 4-osobowe grupy.
  - Każda grupa otrzymuje mapę świata z oznaczonymi granicami;
  - Każda grupa losuje kilka zdjęć z wojny;
  - N. wyjaśnia dzieciom ich zadanie oraz najważniejsze pojęcia: "alianci", "państwa osi" (7 minut);
3. **Realizacja zadania.** Za pomocą map przedstawiających działania wojenne, źródeł dodatkowych i pomocy N. dzieci identyfikują i umiejscawiają zdarzenia przedstawione na zdjęciach, na otrzymanych mapach.
  - Kiedy dwie grupy umiejscowią wylosowane wydarzenia spotykają się i obydwie mapy próbują połączyć w jedną (mogą przepisać wydarzenia obu grup na nową mapę, bądź przenieść wydarzenia zaznaczone przez jedną z grup na mapę drugiej);
  - Grupy spotykają się, aż powstanie wspólna mapa dla całej klasy;
  - Dzieci, które nie pracują nad uzupełnianiem mapy w ostatnim i przedostatnim etapie zadania tworzą linię czasu z poznanymi wydarzeniami;
  - Na wspólnej mapie mają znaleźć się: najważniejsze bitwy - razem z datami i symbolem, kto wygrał, nazwiskami dowódców oraz ruchy wojsk.
4. Warto, aby dzieci uwzględniły:
  - bitwę o Polskę (bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Modlina, Walki o Westerplatte, Obronę Poczty Polskiej w Gdańsku, Walki o Gdynię);
  - radziecką agresję na Polskę (17 września)
  - bitwę pod Kockiem kończąca kampanię wrześniową.
  - aneksję ZSRR 1939 - 1940 (Estonia, Łotwa, Litwa);
  - wojnę radziecko - fińską;
  - niemiecką inwazję na Danię i Norwegię;
  - niemiecką agresję na Belgię, Holandię, Luksemburg i Francję;
  - bitwę o Anglię;
  - agresję Włoch na Grecję;
  - Wojnę Niemiecko - radziecka (bitwa pod Stalingradem, na łuku kurskim)
  - działania wojenne w Afryce (uderzenie na Egipt, Obrona Tobruku, desant aliantów);
  - kapitulację Włoch (lądowanie Aliantów na Sycylii, Bitwa pod Monte Cassino, zajęcie Rzymu);

- działania wojenne na Dalekim Wschodzie (Japonia zajmuje Indochiny, bombardowanie Pearl Harbor, Leyte jako największa bitwa morska)
  - front wschodni 44-45 (bitwa pod Lenino);
  - front zachodni 44-45;
  - powstanie warszawskie;
  - wojnę na Dalekim Wschodzie 45 (Hiroszima, Nagasaki) (60 minut);
5. **Podsumowanie.** Omówienie stworzonych map. N. opowiada dzieciom o wydarzeniach, które szczególnie je zainteresowały (20 minut).

Warianty:

- załączone mapy i większość zdjęć pochodzi z <http://commons.wikimedia.org>;
- w pkt. 3 dzieci, które tworzą linię czasu, mogą ją zrobić z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (np. platformy <http://www.timetoast.com/>);
- uczniowie i uczennice mogą również specjalnymi symbolami oznaczyć wydarzenia wojenne w których brali udział Polacy.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Metoda wizualizacji

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.27.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.5 : [XX wiek] dziecko potrafi omówić formy oporu społeczeństwa w czasie okupacji

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko zna przebieg działań wojennych w trakcie II wojny światowej

Lista załączników:

Mapa Europy.jpg

Afryka Północna.jpg

Zdjęcia do działań wojennych 1939-1945.pdf

Pacyfik.jpg

Mapy działań wojennych.pdf

32 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: OKUPOWANE MIASTA, WARSZAWA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają realia życia w miastach okupowanych w czasie drugiej wojny światowej.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z życiem w okresie II wojny światowej;
- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciem: okupacja;
- zapoznanie uczniów i uczennic z problemami społeczno-ekonomicznymi, z którymi wiążą się konflikty zbrojne;
- rozwijanie umiejętności korzystania ze różnych źródeł historycznych.

Potrzebne materiały:

- źródło interaktywne: <http://www.warszawa.ap.gov.pl/1939/>;
- 2 komputery z dostępem do internetu;
- wydrukowane ogłoszenia niemieckich władz okupacyjnych;
- wydrukowana mapa;
- wydrukowane zestawy informacyjne;

- przygotowane stacje:
  - na pierwszej stacji - umieszcza prezentację ze zdjęciami, dostępem do strony: <http://www.warszawa.ap.gov.pl/1939/> (otwartą na podstronie "Życie codzienne") oraz ewentualnie albumy ze zdjęciami okupowanej Warszawy;
  - na drugiej - umieszcza mapę Warszawy sprzed wojny oraz komputer z dostępem do strony: <http://www.warszawa.ap.gov.pl/1939/> (otwartej na podstronie "Plan Warszawy"), <http://www.warszawa1939.pl/calypplan.php>, http://www.mapa.um.warszawa.pl/mapaApp1/mapa?service=mapa_historyczna, <http://starawarszawa.pl/>;
  - na trzeciej - obwieszczenia władz niemieckich, które pojawiały się w okupowanej Warszawie.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. nawiązuje do poprzednich lekcji. Pyta dzieci, co zapamiętały z poprzednich spotkań na temat II wojny światowej. Przypomina i wyjaśnia pojęcie "okupacja". Następnie prosi dzieci, żeby przez chwilę spróbowały sobie wyobrazić, jak wyglądało życie zwykłych ludzi przez prawie 5 lat wojny (5 minut);
2. **Zapoznanie z życiem codziennym w czasie okupacji.** Dzieci dobierają się w grupy trzysobowe. Każda grupa otrzymuje jeden z zestawów informacyjnych. Zadaniem grup jest:
  - zapoznanie się z otrzymaną informacją;
  - zapoznanie się z informacjami na poszczególnych stacjach: dzieci robią to w 4 turach, w każdej turze przy każdej stacji jest jedno dziecko z danej grupy po 4 minutach następuje zmiana stacji (dzieci zapoznając się z materiałami w stacjach, mogą ze sobą dyskutować, robić notatki);
  - przygotowanie scenki dramatycznej do zdjęcia otrzymanego w zestawie informacyjnym (może to być stop-klatka lub rzeźba). Dzieci opowiadają jak się czują, co myślą postaci przedstawione na zdjęciach. Co się wydarzyło dalej? Czego nie ujęło zdjęcie? (25 minut);
3. **Przedstawienie scenek.** Dzieci przedstawiają przygotowane scenki. Osoby, które są widzami, mogą zadawać pytania i notować swoje uwagi. N. zwraca uwagę, że zdobyte w ten sposób informacje przydadzą się im przy realizacji pracy domowej (15 minut);
4. **Praca domowa (praca grupowa z wykorzystaniem TIK).** Dzieci tworzą w grupach, korzystając z bloga (własnego lub klasowego), opowiadanie pt. *Jeden dzień w okupowanej Warszawie*. Powinno ono nawiązywać do przynajmniej dwóch z obejrzanych scenek. Dzieci mogą zainspirować się zdjęciami, mapą Warszawy jeszcze sprzed wojny oraz obwieszczeniami niemieckich władz okupacyjnych. Opowiadanie powinno zawierać dialogi.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metoda stacji

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Opowiadanie

Film

Techniki:

Stop-klatka

Rzeźba (pomniki)

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.4 : [XX wiek] dziecko potrafi scharakteryzować życie ludności na okupowanych terytoriach Polskich, z uwzględnieniem ludności żydowskiej

Pol-IV-VI.38.1 : dziecko potrafi stworzyć opowiadanie z dialogiem

Lista załączników:

Warszawa pod okupacją - zdjęcia.pptx

zestawy informacyjne.pdf

Obwieszczenie 1.jpg

Mapa przedwojennej Warszawy.png

Obwieszczenie 2.jpg

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

33 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: POWSTANIE WARSZAWSKIE I CODZIENNOŚĆ W CZASIE OKUPACJI

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci w grupach poznają elementy składające się na codzienność w okupowanej Polsce. Analizując biuletyn informacyjny zapoznają się z faktami historycznymi dotyczącymi powstania.

Cele:

- zapoznanie z sposobem walki ludności polskiej z okupantem niemieckim;
- zapoznanie z działaniami hitlerowskimi na okupowanych terenach;
- kształtowanie umiejętności analizy tekstu źródłowego;
- rozwijanie umiejętności pracy w grupie;
- zapoznanie z faktami dotyczącymi powstania warszawskiego.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane materiały z plików "okupacyjna codzienność" i "Warszawa powstała" (jeden egzemplarz dla każdej grupy).

Przebieg:

1. N. dzieli dzieci na grupy. Każdej rozdaje wydrukowany materiał z pliku "okupacyjna codzienność". Zadanie dzieci polega przyporządkowaniu opisów pod hasła. N. sprawdza poprawność wykonania zadania. Następnie krótko w formie pogadanki porządkuje oraz uzupełnia informacje na temat okupacyjnej codzienności na terenach Polski (15 - 20 minut);
2. N. rozdaje każdej grupie wydrukowane materiały z pliku "Warszawa Powstała". Dzieci czytają biuletyn informacyjny oraz odpowiadają na następujące pytania: (10 minut);
  - Kto wydał rozkaz wzywający do walki z okupantem?
  - Jaka jest data rozpoczęcia powstania?
  - Jakie ugrupowanie, bazując na biuletynie, ruszyło do walki z okupantem?
  - Jakie wytyczne zostały przekazane ludności cywilnej?
3. N. w formie wykładu lub pogadanki opowiada o przyczynach wybuchu powstania warszawskiego, jego przebiegu oraz skutkach (10 minut);

Zadanie domowe

Historycy mają różne poglądy na temat zasadności wybuchu powstania. Znajdź argumenty za i przeciw wybuchowi powstania warszawskiego. (strona muzeum powstania warszawskiego: <http://www.1944.pl/>)

Możliwe kontynuacje:

- jako kontynuacja lub alternatywa: N. może zaproponować dzieciom wycieczkę do Muzeum Powstania Warszawskiego.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Pogadanka

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.4 : [XX wiek] dziecko potrafi scharakteryzować życie ludności na okupowanych terytoriach Polskich, z uwzględnieniem ludności żydowskiej

Hist-VI.27.5 : [XX wiek] dziecko potrafi omówić formy oporu społeczeństwa w czasie okupacji

Hist-VI.27.6 : [XX wiek] dziecko potrafi opisać postawę ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy

Hist-VI.3.1 : [WOS] dziecko potrafi wymienić najważniejsze święta narodowe, symbole państwowe, miejsca pamięci narodowej

Pol-IV-VI.1.1 : dziecko potrafi sprawnie czytać teksty głośno oraz cicho

Pol-IV-VI.31.1 : dziecko potrafi odebrać teksty kultury na poziomie dosłownym

Lista załączników:

okupacyjna codzienność.docx

Warszawa Powstała.jpg

34 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WOJNA OCZAMI DZIECI - RZECZ O HOLOKAUŚCIE

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają najważniejsze pojęcia i fakty dotyczące holokaustu. Poznają historie dzieci, które żyły w tym okresie.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z informacjami na temat funkcjonowania ludności żydowskiej na ziemiach polskich przed II wojną światową;
- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciami: holokaust, getto;
- zapoznanie uczniów i uczennic z polityką Niemiec hitlerowskich w stosunku do ludności państw podbitych, w tym ludności żydowskiej;
- rozwijanie umiejętności analizy tekstu.

Potrzebne materiały:

- film-prezentacja *Holokaust oczami dziecka* stworzony przez Fundację Shalom (

<https://www.youtube.com/watch?v=aFKRPCoEiIg>;

- film dokumentalny *Patrząc na Twoją Fotografię* Jerzego Ziarnika (<http://ninateka.pl/film/patrze-na-twoja-fotografie-jerzy-ziarnik>);
- fragmenty pamiętników do omówienia (uwaga! zachowana pisownia oryginalna);
- wariant książki: *Co wydarzyło się w czasie Zagłady. Opowieść rymowana dla dzieci, które chcą wiedzieć* lub wybrany pamiętnik np. Rutki Laskier lub Anny Frank.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. pokazuje dzieciom film dokumentalny (w skrócie: 3 pierwsze minuty i ostatnie dwie) *Patrząc na Twoją Fotografię*.
  - Czego dotyczył film?;
  - Jak dzieci zrozumiały zakończenie? (8 minut);
2. Dzieci oglądają prezentację, mówiącą o holokauście widzianym oczami dzieci. N. prosi dzieci o wypisanie rzeczy, których się dowiedziały z filmu oraz tych, których chciałyby się jeszcze dowiedzieć (jakie pojawiły się u nich niewiadome). N. odpowiada na pytania dzieci. Omówienie powinno obejmować:
  1. kim są Żydzi;
  2. co to jest judaizm;
  3. skąd i kiedy Żydzi pojawili się na ziemiach polskich;
  4. gdzie Żydzi mieszkali i jakie prace wykonywali;
  5. jakie były stosunki wyznawców judaizmu z ludnością chrześcijańską (10 minut);
3. **Życie żydów w czasie II wojny światowej (praca z tekstem, mówienie o emocjach).** Dzieci dzielą się na 4 grupy, każda grupa czyta jeden fragment tekstu pamiętnika dziecka z okresu holokaustu i wypisuje wnioski, które wysnuwa z danego fragmentu:
  - jakie emocje opisuje autor/autorka pamiętnika?;
  - jakie były przyczyny tych emocji?;
  - jak o sobie pisze autor/autorka pamiętnika?;
  - jakie są twoje emocje (czytelniczka) po przeczytaniu tego fragmentu? (10 minut);
4. **Zestawienie opisów - praca na forum klasy.** Jedna osoba z każdej grupy czyta na głos "swoją" fragment, następnie dzieci przedstawiają swoje wnioski. Warto zwrócić uwagę, aby jak najwięcej dzieci miało szansę się wypowiedzieć (15 minut);
5. **Podsumowanie.** N. wyjaśnia, jakie jest znaczenie obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu jako miejsca pamięci narodowej. (2 minuty)

Warianty:

- **alternatywnie:** dzieci mogą przeczytać książkę *Co wydarzyło się w czasie Zagłady. Opowieść rymowana dla dzieci, które chcą wiedzieć*. W czasie lekcji warto omówić nie tylko znaczenie tekstu w kontekście poznanej historii, ale i strony graficznej opowieści;

- **praca domowa:** w ramach pracy domowej dzieci mogą zapoznać się z postacią Janusza Korczaka. "Znajdź jeden cytat Janusza Korczaka i wyjaśnij, co dla ciebie on oznacza". Wyjaśnienie może być wykonane w wybrany przez dziecko sposób, czyli nie tylko w formie notatki, ale i wiersza, opowiadania, jak i rysunku (tradycyjnego i cyfrowego), pracy technicznej itp.;
- **alternatywnie:** lekcję można rozłożyć na dwie godziny lekcyjne, dodać projekcję drugiej części filmu *Holokaust Oczami Dzieci* (<https://www.youtube.com/watch?v=w88t5BtLNFg>) oraz pełną projekcję filmu *Patrzę na Twoją Fotografję*. W takiej sytuacji dzieci miałyby też więcej czasu na zapoznanie się z pamiętnikami;
- dla dzieci zainteresowanych tematem: mogą przeczytać w domu komiks A. Spiegelmana, *Maus*.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Wykład

Metoda planowania

Dyskusja dydaktyczna

Instruktaż

Techniki:

Planowanie z przyszłości (np. graf, drzewko decyzyjne)

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.4 : [XX wiek] dziecko potrafi scharakteryzować życie ludności na okupowanych terytoriach Polskich, z uwzględnieniem ludności żydowskiej

Hist-VI.27.5 : [XX wiek] dziecko potrafi omówić formy oporu społeczeństwa w czasie okupacji

Hist-VI.3.1 : [WOS] dziecko potrafi wymienić najważniejsze święta narodowe, symbole państwowe, miejsca pamięci narodowej

Hist-VI.3.2 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc pamięci narodowej

Pol-IV-VI.20.1 : dziecko potrafi dostrzec charakterystyczne dla danego dzieła cechy artystyczne

Pol-IV-VI.22.1 : dziecko potrafi odróżnić realizm od fantastyki

Pol-IV-VI.28.2 : dziecko potrafi wyodrębnić wątki i wydarzenia danego tekstu kultury

Pol-IV-VI.29.2 : dziecko potrafi dokonać oceny zachowań bohatera

Pol-IV-VI.33.1 : dziecko potrafi odczytać pozytywne oraz negatywne wartości zawarte w tekstach kultury

Pol-IV-VI.41.2 : dziecko potrafi podczas rozmowy mówić na temat

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko zna takie pojęcia, jak: getto, obóz koncentracyjny, Holokaust.

Lista załączników:

Holokaust opowieści dzieci.pdf

35 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się powstawaniem porządku powojennego (Wielka Trójka, konferencje w Teheranie, Jałcie i Poczdamie). Poznają sąsiadów państwa Polskiego po wojnie.

Cele:

- zapoznanie z pojęciami "Wielka Trójka";
- zapoznanie z głównymi postanowieniami konferencji w Teheranie, Jałcie i Poczdamie;
- rozwijanie umiejętności pracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności logicznego myślenia;
- zapoznanie z sąsiadami Polski (PRL) po II wojnie światowej.

Potrzebne materiały:

- wydrukowane mapy z pliku "Europa 1939" i "Europa 1945" (jeden egzemplarz dla każdej osoby).
- prezentacja "Skutki II wojny światowej"
- atlasy historyczne (wiek XX).

Przebieg:

1. N. wyświetla dzieciom prezentację "Skutki II wojny światowej". Opowiada przy jej pomocy o sytuacji oraz głównych problemach społeczeństw powojennych. Może w trakcie prezentacji zadawać pytania pomocnicze (10 minut);
2. Następnie N. informuje dzieci, że już w trakcie wojny (oraz po jej zakończeniu) dyskutowano na temat kształtu powojennej Europy. Główne postanowienia zostały przyjęte podczas trzech konferencji, w Teheranie, Jałcie i Poczdamie. O losach powojennego świata decydowała jednak głównie tylko trójka państw, spróbujemy dociec jakie to były państwa. N. zapisuje na tablicy nazwy kilku, kilkunastu państw (Francja, Wielka Brytania, Włochy, Związek Radziecki, Chiny, Hiszpania, Finlandia, Jugosławia, Stany Zjednoczone, Kanada, Japonia). Następnie N. dzieli dzieci na grupy (3 - 4 osobowe) (5 minut);
3. N. przekazuje każdej grupie zadanie: Na podstawie zdobytych wiadomości na temat II wojny światowej określ, które państwa mogły wchodzić w skład Wielkiej Trójki. Grupy starają się przy każdym państwie znaleźć argumenty za lub przeciw i zapisać, czy potencjalnie mogło wchodzić w skład Wielkiej Trójki (10 minut);
4. N. sprawdza poprawność wykonania ćwiczenia, grupy podają swoje przypuszczenia oraz dyskutują nad składem Wielkiej Trójki. Na koniec N. informuje o prawidłowym składzie oraz krótko opowiada o ustaleniach trzech najważniejszych konferencji (10 minut);
5. N. rozdaje każdej osobie z grupy mapy Europy z 1939 i 1945 roku. Dzieci porównują obie mapy. Na mapie z 1945 roku starają się podpisać wszystkie państwa, będące sąsiadami Polski (oraz próbują podpisać pozostałe). Podczas pracy mogą korzystać z atlasów historycznych (10 minut). N. sprawdza poprawność wykonania zadania.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Pogadanka

Tryby pracy:

W grupach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.28.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienić jej sąsiadów

Lista załączników:

Skutki II wojny światowej.pptx
mapy Europy 1939 i 1945.docx

36 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: MAPA MYŚLI Z TIK - PIERWSZA POŁOWA XX WIEKU

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci w trójkach tworzą mapy myśli, jako podsumowanie wiadomości zebranych podczas omawiania danego okresu historycznego. Tworzą mapy myśli w wybranym przez nauczyciela programie komputerowym. Dzieci na forum prezentują swoje mapy, a koledzy i koleżanki dokonują oceny koleżeńskiej.

Cele:

- powtórzenie i uporządkowanie wiadomości z dotyczących danego okresu historycznego;
- rozwijanie umiejętności tworzenia map myśli;
- nauka wykorzystania programów komputerowych w celach edukacyjnych;
- kształtowanie umiejętności współpracy;
- kształtowanie umiejętności wystąpień publicznych;
- rozwijanie twórczego myślenia;
- kształtowanie umiejętności dokonywania oceny koleżeńskiej.

Potrzebne materiały:

- komputer - jeden na trójkę dzieci;
- rzutnik;
- podręczniki, atlasy historyczne, własne notatki;
- kartki A4/A3;
- rzutnik;
- zainstalowany jeden z programów na każdym komputerze:
  - FreeMind (offline)
  - MindMeister – bezpłatny w wersji podstawowej (online)
  - Star Tree Studio (offline)
  - XMind (offline)

Przebieg:

1. **Utrwalenie poznanego materiału (tworzenie mapy myśli).** Dzieci dobierają się w 3-osobowe zespoły. W zespołach dzieci tworzą mapę myśli do jednego wybranego tematu:
  - II Rzeczpospolita;
  - Państwa totalitarne;
  - II wojna światowa - przyczyny i skutki (15 minut);
2. Dopiero po skończonej pracy przerysowują mapę myśli w wybranym programie komputerowym (15 minut);
3. **Prezentacja pracy.** Następnie wylosowane 2-3 zespoły prezentują swoje mapy myśli. Pozostali uczniowie z klasy po wysłuchaniu danej prezentacji mają za zadanie znaleźć dwie mocne strony danej mapy myślowej oraz jedną do poprawy (ocena koleżeńska). Dzieci analizują pracę innych zespołów w trójkach, w których wcześniej pracowali na lekcji (15 minut);
4. **Praca domowa:** Uczniowie w trójkach uzupełniają swoje mapy myśli o skojarzenia, które pojawiły się w pracach kolegów lub o elementy wiedzy podpowiedziane przez nauczyciela.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Metoda ewaluacyjna

Techniki:

Mapa skojarzeń (mapa pamięciowa, mentalna, myśli)

Informacja zwrotna

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.27.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę

Hist-VI.27.2 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Stalina wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.3 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.27.4 : [XX wiek] dziecko potrafi scharakteryzować życie ludności na okupowanych terytoriach Polskich, z uwzględnieniem ludności żydowskiej

Hist-VI.27.5 : [XX wiek] dziecko potrafi omówić formy oporu społeczeństwa w czasie okupacji

Hist-VI.27.6 : [XX wiek] dziecko potrafi opisać postawę ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy

Hist-VI.28.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienić jej sąsiadów

Komp-VI.1.3 : dziecko potrafi zapisać i przechowywać wyniki swojej pracy w komputerze, a następnie korzystać z nich

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.5.2 : dziecko potrafi uczestniczyć w pracy zespołowej w sposób aktywny (podejmując decyzje, porozumiewając się z innymi osobami)

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacania realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko potrafi stworzyć mapę myśli w wybranym programie komputerowym;
- dziecko potrafi dokonać oceny koleżeńskiej;
- dziecko potrafi dać informację zwrotną dotyczącą wykonanej pracy.

37 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WITAMY W PRL

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, jak kształtowało się państwo polskie - jego granice, ustroj i gospodarka - po II wojnie światowej. N. wprowadza uczniów i uczennice do okresu PRL oraz codzienności tamtych czasów. Zadanie realizowane przez 2 godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic ze zmianami terytorium Polski po II wojnie światowej;
- zapoznanie uczniów i uczennic z najważniejszymi pojęciami związanymi z okresem PRL: awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura, opozycja demokratyczna;
- uświadomienie uczniom i uczennicom zakresu zniszczeń wojennych oraz znaczenia odbudowy kraju, w tym stolicy;
- utrwalenie znajomości współczesnych granic Polski;
- rozwijanie umiejętności przeprowadzania rozmów/wywiadów i samodzielnego wyszukiwania informacji na wybrany temat.

Potrzebne materiały:

- atlasy historyczne;
- blok rysunkowy, kredki, inne materiały plastyczne (dla każdego dziecka);
- wzór okienka informacyjnego.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie (tworzenie map).** Dzieci dzielą się na dwie grupy. Pierwsza grupa ma za zadanie narysować mapę Polski sprzed wybuchu drugiej wojny w światowej. Druga grupa rysuje mapę Polski w granicach z 1945 roku. Przygotowując mapy dzieci korzystają z atlasów historycznych. Mapa powinna zawierać:
  - najważniejsze miasta i rzeki;
  - nazwy krajów sąsiadujących z Polską (15 minut);
2. **Porównanie map (samodzielne dochodzenie do wiedzy, praca w parach).** Dzieci dobierają się w pary. Ich zadaniem jest porównanie obu map. Notują zmiany, jakie zaszły w zasięgu terytorialnym Polski. Poprawiają swoje prace, jeżeli jest taka potrzeba. N. monitoruje ich pracę (10 minut)
3. **Określanie zasięgu czasowego PRL (tworzenie linii czasu).**
4. **Co chcielibyśmy wiedzieć o PRL (burza pytań).** Zadaniem dzieci jest zebranie wszystkich nurtujących je pytań, dotyczących PRL. N. musi pamiętać przy tym o zasadach burzy pytań:
  - im więcej pytań, tym lepiej (ilość rodzi jakość);
  - niekrytykujemy pojawiających się pytań (nie dopytujemy, dlaczego ktoś zadał takie pytanie);
  - podchwytyjemy, uzupełniamy i rozwijamy pytania zgłoszone przez innych;
  - im bardziej niezwykle pytania, tym lepiej;
5. N. opowiada w krótki sposób wprowadza dzieci w historię Polski po 1945, wyjaśniając takie m.in terminy jak: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura (15 minut);
6. **Osoby, które znam w czasach PRL-u (praca domowa, wywiad).** N. prosi dzieci, aby w ramach pracy domowej przeprowadziły krótki wywiad z wybraną osobą, która pamięta okres PRL (może to być jedno z rodziców lub dziadków, ktoś ze środowiska, w którym żyją - sąsiad, nauczyciel). Dzieci powinny przy tym zdobyć informacje na temat: "Jakie przedmioty, usługi, osoby, wydarzenia były charakterystyczne dla tego okresu" i stworzyć krótkie sprawozdanie z rozmowy (może ono być wykonane w wybrany przez dziecko sposób - w formie tradycyjnej lub elektronicznej, np. w postaci wpisu blogowego lub krótkiego filmiku).

Lekcja 2.

1. **Czego dzieci dowiedziały się z wywiadów (dyskusja dydaktyczna).** Dzieci dzielą się z N. wrażeniami ze swoich wywiadów. Z kim rozmawiały? Czego się dowiedziały? Co je zaskoczyło? N. spisuje wszystkie przedmioty i usługi, o których dzieci usłyszały od swoich rozmówców (15 minut);
2. **Top 10 rzeczy z PRL-u.** Zadaniem dzieci (w parach) jest wybranie 10 przedmiotów/usług, które powinny znaleźć się w liście przebojów "Top 10 rzeczy". Następnie do czterech pierwszych tworzą okienka informacyjne (zgodnie ze wzorem) (30 minut).

Warianty:

- **alternatywnie:** w ramach drugiej lekcji N. może zaproponować dzieciom rozegranie gry planszowej inspirowanej tym okresem np. *Pan tu nie stał* (wyd. Egmont), *Kolejka*, *Ogonek* (wyd. IPN);
- **alternatywnie:** tworząc top 10 rzeczy z PRL-u dzieci mogą przygotować prezentacje multimedialne zamiast okienek informacyjnych (wówczas pełniej realizują umiejętności technologiczne w ramach zadania).
- **alternatywnie:** w ramach drugiej lekcji dzieci wraz z N. mogą obejrzeć wybrane fragmenty filmu dokumentalnego Macieja Drygasa, *Jeden dzień w PRL*;
- do stworzenia linii czasu N. może wykorzystać narzędzie interaktywne (<http://www.timetoast.com/>).

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Opowiadanie

Metoda twórczego rozwiązywania problemów

Techniki:

Burza pytań

Tryby pracy:

Cała klasa

W parach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.28.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.28.2 : [XX wiek] dziecko potrafi opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura, opozycja demokratyczna.

Pol-IV-VI.38.5 : dziecko potrafi stworzyć proste sprawozdanie

Pol-IV-VI.41.1 : dziecko potrafi podczas rozmowy słuchać z uwagą wypowiedzi innych

Lista załączników:

wzór okienka informacyjnego.pdf

wzór okienka informacyjnego wersja edytowalna.docx

38 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WITAMY W PRL

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, jak kształtowało się państwo polskie - jego granice, ustrój i gospodarka - po II wojnie światowej. N. wprowadza uczniów i uczennice do okresu PRL oraz codzienności tamtych czasów. Zadanie realizowane przez 2 godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic ze zmianami terytorium Polski po II wojnie światowej;
- zapoznanie uczniów i uczennic z najważniejszymi pojęciami związanymi z okresem PRL: awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura, opozycja demokratyczna;
- uświadomienie uczniom i uczennicom zakresu zniszczeń wojennych oraz znaczenia odbudowy kraju, w tym stolicy;
- utrwalenie znajomości współczesnych granic Polski;
- rozwijanie umiejętności przeprowadzania rozmów/wywiadów i samodzielnego wyszukiwania informacji na wybrany temat.

Potrzebne materiały:

- atlasy historyczne;
- blok rysunkowy, kredki, inne materiały plastyczne (dla każdego dziecka);
- wzór okienka informacyjnego.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie (tworzenie map).** Dzieci dzielą się na dwie grupy. Pierwsza grupa ma za zadanie narysować mapę Polski sprzed wybuchu drugiej wojny w światowej. Druga grupa rysuje mapę Polski w granicach z 1945 roku. Przygotowując mapy dzieci korzystają z atlasów historycznych. Mapa powinna zawierać:
  - najważniejsze miasta i rzeki;
  - nazwy krajów sąsiadujących z Polską (15 minut);
2. **Porównanie map (samodzielne dochodzenie do wiedzy, praca w parach).** Dzieci dobierają się w pary. Ich zadaniem jest porównanie obu map. Notują zmiany, jakie zaszły w zasięgu terytorialnym Polski. Poprawiają swoje prace, jeżeli jest taka potrzeba. N. monitoruje ich pracę (10 minut)
3. **Określanie zasięgu czasowego PRL (tworzenie linii czasu).**
4. **Co chcielibyśmy wiedzieć o PRL (burza pytań).** Zadaniem dzieci jest zebranie wszystkich nurtujących je pytań, dotyczących PRL. N. musi pamiętać przy tym o zasadach burzy pytań:
  - im więcej pytań, tym lepiej (ilość rodzi jakość);
  - niekrytykujemy pojawiających się pytań (nie dopytujemy, dlaczego ktoś zadał takie pytanie);
  - podchwytyjemy, uzupełniamy i rozwijamy pytania zgłoszone przez innych;
  - im bardziej niezwykle pytania, tym lepiej;
5. N. opowiada w krótki sposób wprowadza dzieci w historię Polski po 1945, wyjaśniając takie m.in terminy jak: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura (15 minut);
6. **Osoby, które znam w czasach PRL-u (praca domowa, wywiad).** N. prosi dzieci, aby w ramach pracy domowej przeprowadziły krótki wywiad z wybraną osobą, która pamięta okres PRL (może to być jedno z rodziców lub dziadków, ktoś ze środowiska, w którym żyją - sąsiad, nauczyciel). Dzieci powinny przy tym zdobyć informacje na temat: "Jakie przedmioty, usługi, osoby, wydarzenia były charakterystyczne dla tego okresu" i stworzyć krótkie sprawozdanie z rozmowy (może ono być wykonane w wybrany przez dziecko sposób - w formie tradycyjnej lub elektronicznej, np. w postaci wpisu blogowego lub krótkiego filmiku).

Lekcja 2.

1. **Czego dzieci dowiedziały się z wywiadów (dyskusja dydaktyczna).** Dzieci dzielą się z N. wrażeniami ze swoich wywiadów. Z kim rozmawiały? Czego się dowiedziały? Co je zaskoczyło? N. spisuje wszystkie przedmioty i usługi, o których dzieci usłyszały od swoich rozmówców (15 minut);
2. **Top 10 rzeczy z PRL-u.** Zadaniem dzieci (w parach) jest wybranie 10 przedmiotów/usług, które powinny znaleźć się w liście przebojów "Top 10 rzeczy". Następnie do czterech pierwszych tworzą okienka informacyjne (zgodnie ze wzorem) (30 minut).

Warianty:

- **alternatywnie:** w ramach drugiej lekcji N. może zaproponować dzieciom rozegranie gry planszowej inspirowanej tym okresem np. *Pan tu nie stał* (wyd. Egmont), *Kolejka*, *Ogonek* (wyd. IPN);
- **alternatywnie:** tworząc top 10 rzeczy z PRL-u dzieci mogą przygotować prezentacje multimedialne zamiast okienek informacyjnych (wówczas pełniej realizują umiejętności technologiczne w ramach zadania).
- **alternatywnie:** w ramach drugiej lekcji dzieci wraz z N. mogą obejrzeć wybrane fragmenty filmu dokumentalnego Macieja Drygasa, *Jeden dzień w PRL*;
- do stworzenia linii czasu N. może wykorzystać narzędzie interaktywne (<http://www.timetoast.com/>).

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Opowiadanie

Metoda twórczego rozwiązywania problemów

Techniki:

Burza pytań

Tryby pracy:

Cała klasa

W parach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.26.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.28.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienić jej sąsiadów

Hist-VI.28.2 : [XX wiek] dziecko potrafi opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura, opozycja demokratyczna.

Pol-IV-VI.38.5 : dziecko potrafi stworzyć proste sprawozdanie

Pol-IV-VI.41.1 : dziecko potrafi podczas rozmowy słuchać z uwagą wypowiedzi innych

Lista załączników:

wzór okienka informacyjnego.pdf

wzór okienka informacyjnego wersja edytowalna.docx

39 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: PROPAGANDA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, czym była propaganda PRL oraz jakie były jej przejawy w życiu codziennym.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciami: propaganda, awans społeczny;
- uświadomienie uczniom i uczennicom zależności politycznej PRL od ZSRR;
- zapoznanie uczniów i uczennic z przejawami propagandy w życiu codziennym PRL;
- rozwijanie umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii;
- rozwijanie umiejętności tworzenia plików tekstowych;
- rozwijanie umiejętności współpracy za pośrednictwem internetu.

Potrzebne materiały:

- komputery z dostępem do internetu;
- webquest ze strony: <http://innowacyjnezadania.blogspot.com/search/label/PRL>;
- źródła do webquestu dostępne też na stronie: <http://blnds.co/1g2rXzN>;

- dostęp do Google Docs lub innej platformy pozwalającej na wspólne tworzenie plików tekstowych w czasie rzeczywistym.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie do zadania.** N. wyjaśnia dzieciom, że stoi przed nimi ciekawe zadanie, ale najpierw muszą same zgadnąć, na czym będzie ono polegało (podstrona webquesta "Temat"). Po krótkiej dyskusji uczniowie i uczennice mają możliwość przejścia do "Wprowadzenia". Czy domyślali się, że na tym będzie polegało zadanie? (podstrona webquesta "Wprowadzenie"). N. wyjaśnia dzieciom pojęcie "propaganda" i określa, w jaki sposób lekcja wpisuje się w poprzednie spotkania (5 minut).
2. **Realizacja zadania.** Dzieci dowiadują się, jakie są ich zadania:
  - mają zapoznać się z materiałami na temat propagandy;
  - mają określić kategorie, w jakie wpisywały się działania propagandowe (praca, awans społeczny, sytuacja kobiet, sprawy międzynarodowe, bezpieczeństwo, zdrowie itp.);
  - mają wybrać (każdy sam) 5 plakatów i je opisać według podanego wzoru (opis plakatu, hasło, kategoria, słowa kluczowe), korzystając z edytora tekstów w chmurze (np. Google Docs);
  - mają stworzyć własny plakat propagandowy o wybranej tematyce (mogą przy tym pracować w grupach, a pracę nie skończoną na lekcji, dokończyć w domu).
3. **Podsumowanie.**

Warianty:

- dzieciom zainteresowanym N. może pokazać fragmenty filmu Andrzeja Fidyka, pt. *Defilada*. Dotyczące:
  - młodości Kim Ir Sena;
  - wyjątkowych cech wodza;
  - indoktrynacji od najmłodszych lat.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Analiza tekstu

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Film

Techniki:

Webquest

Tryby pracy:

Cała klasa

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Muzyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.28.2 : [XX wiek] dziecko potrafi opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura, opozycja demokratyczna.

Hist-VI.8.3 : [ogólne] dziecko potrafi podać przykłady różnych źródeł historycznych

Hist-VI.8.4 : [ogólne] dziecko wyjaśni, jakie jest znaczenie źródeł historycznych

Komp-VI.3.3 : dziecko potrafi wykorzystać, stosownie do potrzeb, informacje w różnych formatach

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacanie realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko wie, co oznacza słowo propaganda;
- dziecko wie, że film może być źródłem historycznym.

40 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: STAN WOJENNY

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają stan wojenny poprzez obejrzenie wystąpienia W. Jaruzelskiego oraz poprzez opowiadanie O. Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie*.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z informacjami na temat stanu wojennego;
- rozwijanie umiejętności analizy tekstu;
- rozwijanie umiejętności samodzielnego myślenia;
- zapoznanie uczniów i uczennic z literaturą współczesną.

Potrzebne materiały:

- opowiadanie O. Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie*, z tomu: *Gra na wielu bębenkach* (przeczytane przez dzieci w domu);
- komputer z dostępem do internetu.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia, czym będą się zajmowali w czasie tej lekcji. Pyta dzieci o wrażenia z przeczytanego opowiadania.
2. **Omówienie tekstu.** Dzieci wskazują fragmenty tekstu, w których opisana jest rzeczywistość w Polsce w 1981 roku. Dzieci starają się znaleźć jak najwięcej takich opisów w tekście. Fragmenty odczytywane są na głos przez uczniów i uczennice. To jest także moment, w którym N. może wytłumaczyć wszystkie niezrozumiałe rzeczy w tekście. (10 minut)
3. **Opis stanu wojennego.** N. opowiada o przyczynach, przebiegu i skutkach stanu wojennego. Opowiadając o przyczynach. Wskazuje na takie elementy jak: zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura, opozycja demokratyczna. (10 minut)
4. Dzieci oglądają przemówienie Wojciecha Jaruzelskiego, w którym generał ogłasza stan wojenny, od 00:00 do 6:48: <http://www.youtube.com/watch?v=dKhITm9-5TU> (7 minut)
5. **Omówienie wystąpienia.** N. rozmawia z dziećmi:
  - o czym mówi gen. Jaruzelski?
  - jak tłumaczy wprowadzenie stanu wojennego?
  - kogo obarcza odpowiedzialnością za obecną sytuację w Polsce? (10 minut)
6. Podsumowanie, w którym N. przedstawia ponownie najważniejsze informacje. (8 minut)

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu

Film

Dyskusja dydaktyczna

Tryby pracy:

Cała klasa

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.28.2 : [XX wiek] dziecko potrafi opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,

używając pojęć: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura, opozycja demokratyczna.

Pol-IV-VI.41.2 : dziecko potrafi podczas rozmowy mówić na temat

Pol-IV-VI.9.2 : dziecko potrafi rozpoznać prawdę i fałsz w tekście

41 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: SOLIDARNOŚCIOWA INSCENIZACJA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się z powstaniem oraz historią NSZZ "Solidarność" od 1980 do 1991 roku podczas inscenizacji klasowej.

Cele:

- zapoznanie z powstaniem "Solidarności";
- zapoznanie z etapem wprowadzenia stanu wojennego;
- zapoznanie z pojęciem okrągłego stołu;
- zapoznanie z schematem tworzenia się zmian ustrojowych w latach 1980 - 1991;
- rozwijanie umiejętności aktorskich;
- rozwijanie umiejętności współpracy w grupie.

Potrzebne materiały:

- wydrukowany scenariusz inscenizacji z pliku "Kalendarium przemian ustrojowych w

Polsce - scenariusz inscenizacji (egzemplarz dla N.).

- białe kartki papieru (kilka dla grup);
- pisaki, kredki;
- Logo "Solidarności".

Przebieg:

Lekcja 1 - 2

1. N. informuje dzieci, że podczas dwóch następnych lekcji zapoznają się z historią upadku PRL-u oraz powstaniem III RP. Dokonają tego poprzez inscenizację klasową, przedstawiającą główne elementy działań rządu oraz opozycji (5 minut);
2. N. przedstawia dzieciom jakie role będą do odegrania podczas inscenizacji. Dzieci zgłaszają się na ochotników do poszczególnych ról (lub N. przydziela je w formie np. losowania) (5 minut);
3. Dzieci ustawiają klasę w odpowiedni sposób, mogą podpisać swoje miejsca i przygotować ewentualne rekwizyty (np. Przedstawiciele PZPR mogą przygotować kartkę z logo partii i nazwą). N. wprowadza każdą grupę, opowiadając krótko jaką pozycję spełniała w państwie oraz jaką władzą dysponowała (15 - 20 minut);
4. Gdy wszyscy są gotowi N. czyta po kolei każdy fragment z kalendarium, a następnie dzieci przeprowadzają jego inscenizację (np. bazując na kolumnie "sposób inscenizacji") (30 minut);
5. Po przeprowadzeniu próbnej inscenizacji klasa powtarza ją. N. Czyta rubrykę "opis historyczny", dzieci wykonują przeciwioną przez nie inscenizację. N. w razie potrzeby pomaga lub koryguje (15 minut);
6. N. wraz z dziećmi podsumowuje przemiany ustrojowe w Polsce, zachodzące w latach 1980 - 1991.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.29.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie III Rzeczpospolitą i jej sąsiadów

Hist-VI.29.2 : [XX wiek] dziecko potrafi opisać powstanie i działania Solidarności, używając określeń: strajk, walka bez przemocy, stan wojenny, "Okrągły Stół"

Hist-VI.29.3 : [XX wiek] [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić jakie najważniejsze zmiany zaszły w Polsce w 1989 r.

Pol-IV-VI.37.2 : dziecko potrafi posługiwać się podczas wypowiedzi ustnej mimiką, gestykulacją oraz postawą ciała

Pol-IV-VI.41.2 : dziecko potrafi podczas rozmowy mówić na temat

Pol-IV-VI.43.2 : dziecko potrafi podjąć próbę głosowej interpretacji przeczytanego tekstu

Lista załączników:

scenariusz inscenizacji.docx

Logo Solidarność.jpg

42 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: SOLIDARNOŚCIOWA INSCENIZACJA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zapoznają się z powstaniem oraz historią NSZZ "Solidarność" od 1980 do 1991 roku podczas inscenizacji klasowej.

Cele:

- zapoznanie z powstaniem "Solidarności";
- zapoznanie z etapem wprowadzenia stanu wojennego;
- zapoznanie z pojęciem okrągłego stołu;
- zapoznanie z schematem tworzenia się zmian ustrojowych w latach 1980 - 1991;
- rozwijanie umiejętności aktorskich;
- rozwijanie umiejętności współpracy w grupie.

Potrzebne materiały:

- wydrukowany scenariusz inscenizacji z pliku "Kalendarium przemian ustrojowych w

Polsce - scenariusz inscenizacji (egzemplarz dla N.).

- białe kartki papieru (kilka dla grup);
- pisaki, kredki;
- Logo "Solidarności".

Przebieg:

Lekcja 1 - 2

1. N. informuje dzieci, że podczas dwóch następnych lekcji zapoznają się z historią upadku PRL-u oraz powstaniem III RP. Dokonają tego poprzez inscenizację klasową, przedstawiającą główne elementy działań rządu oraz opozycji (5 minut);
2. N. przedstawia dzieciom jakie role będą do odegrania podczas inscenizacji. Dzieci zgłaszają się na ochotników do poszczególnych ról (lub N. przydziela je w formie np. losowania) (5 minut);
3. Dzieci ustawiają klasę w odpowiedni sposób, mogą podpisać swoje miejsca i przygotować ewentualne rekwizyty (np. Przedstawiciele PZPR mogą przygotować kartkę z logo partii i nazwą). N. wprowadza każdą grupę, opowiadając krótko jaką pozycję spełniała w państwie oraz jaką władzą dysponowała (15 - 20 minut);
4. Gdy wszyscy są gotowi N. czyta po kolei każdy fragment z kalendarium, a następnie dzieci przeprowadzają jego inscenizację (np. bazując na kolumnie "sposób inscenizacji") (30 minut);
5. Po przeprowadzeniu próbnej inscenizacji klasa powtarza ją. N. Czyta rubrykę "opis historyczny", dzieci wykonują przeciwioną przez nie inscenizację. N. w razie potrzeby pomaga lub koryguje (15 minut);
6. N. wraz z dziećmi podsumowuje przemiany ustrojowe w Polsce, zachodzące w latach 1980 - 1991.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Analiza tekstu

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.29.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie III Rzeczpospolitą i jej sąsiadów

Hist-VI.29.2 : [XX wiek] dziecko potrafi opisać powstanie i działania Solidarności, używając określeń: strajk, walka bez przemocy, stan wojenny, "Okrągły Stół"

Hist-VI.29.3 : [XX wiek] [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić jakie najważniejsze zmiany zaszły w Polsce w 1989 r.

Pol-IV-VI.37.2 : dziecko potrafi posługiwać się podczas wypowiedzi ustnej mimiką, gestykulacją oraz postawą ciała

Pol-IV-VI.41.2 : dziecko potrafi podczas rozmowy mówić na temat

Pol-IV-VI.43.2 : dziecko potrafi podjąć próbę głosowej interpretacji przeczytanego tekstu

Lista załączników:

scenariusz inscenizacji.docx

Logo Solidarność.jpg

43 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: MAPA MYŚLI Z TIK - PRL

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci w trójkach tworzą mapy myśli, jako podsumowanie wiadomości zebranych podczas omawiania danego okresu historycznego. Tworzą mapy myśli w wybranym przez nauczyciela programie komputerowym. Dzieci na forum prezentują swoje mapy, a koledzy i koleżanki dokonują oceny koleżeńskiej.

Cele:

- powtórzenie i uporządkowanie wiadomości z dotyczących danego okresu historycznego;
- rozwijanie umiejętności tworzenia map myśli;
- nauka wykorzystania programów komputerowych w celach edukacyjnych;
- kształtowanie umiejętności współpracy;
- kształtowanie umiejętności wystąpień publicznych;
- rozwijanie twórczego myślenia;
- kształtowanie umiejętności dokonywania oceny koleżeńskiej.

Potrzebne materiały:

- komputer - jeden na trójkę dzieci;
- rzutnik;
- podręczniki, atlasy historyczne, własne notatki;
- kartki A4/A3;
- rzutnik;
- zainstalowany jeden z programów na każdym komputerze:
  - FreeMind (offline)
  - MindMeister – bezpłatny w wersji podstawowej (online)
  - Star Tree Studio (offline)
  - XMind (offline)

Przebieg:

1. **Utrwalenie poznanego materiału (tworzenie mapy myśli).** Dzieci dobierają się w 3-osobowe zespoły. W zespołach dzieci tworzą mapę myśli podsumowującą okres 1945-1989 w Polsce (15 minut);
2. Dopiero po skończonej pracy przerysowują mapę myśli w wybranym programie komputerowym (15 minut);
3. **Prezentacja pracy.** Następnie wylosowane 2-3 zespoły prezentują swoje mapy myśli. Pozostali uczniowie z klasy po wysłuchaniu danej prezentacji mają za zadanie znaleźć dwie mocne strony danej mapy myślowej oraz jedną do poprawy (ocena koleżeńska). Dzieci analizują pracę innych zespołów w trójkach, w których wcześniej pracowali na lekcji (15 minut);
4. **Praca domowa:** Uczniowie w trójkach uzupełniają swoje mapy myśli o skojarzenia, które pojawiły się w pracach kolegów lub o elementy wiedzy podpowiedziane przez nauczyciela.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo
Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda rozwijająca twórcze myślenie
Metoda ewaluacyjna

Techniki:

Mapa skojarzeń (mapa pamięciowa, mentalna, myśli)

Informacja zwrotna

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.27.2 : [XX wiek] dziecko potrafi podać cechy charakterystyczne polityki Stalina wobec własnych społeczeństw i państw podbitych

Hist-VI.28.1 : [XX wiek] dziecko potrafi wskazać na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienić jej sąsiadów

Komp-VI.1.3 : dziecko potrafi zapisać i przechowywać wyniki swojej pracy w komputerze, a następnie korzysta z nich

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.5.2 : dziecko potrafi uczestniczyć w pracy zespołowej w sposób aktywny (podejmując decyzje, porozumiewając się z innymi osobami)

Komp-VI.6.1 : dziecko potrafi korzystać z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacanie realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko potrafi stworzyć mapę myśli w wybranym programie komputerowym;
- dziecko potrafi dokonać oceny koleżeńskiej;
- dziecko potrafi dać informację zwrotną dotyczącą wykonanej pracy.

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

44 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: NASZ ROK HISTORII

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci prezentują projekty, które zrealizowały w trakcie roku szkolnego.

Cele:

- utrwalenie zdobytych umiejętności i informacji w trakcie roku szkolnego;
- rozwijanie umiejętności prezentowania swoich osiągnięć;
- rozwijanie zainteresowania historią;
- rozwijanie wiedzy o społeczności lokalnej.

Potrzebne materiały:

- rzutnik i komputer (jeśli projekty dzieci wykorzystywały technologie);
- materiały przygotowane przez dzieci w ramach swoich projektów.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. przypomina dzieciom, na czym miało polegać ich zadanie (stworzenie

projektu historycznego). Dziękuję dzieciom za zaangażowanie, a następnie pyta każde z nich, nad jakim projektem pracowało (samodzielnie lub w grupie). Projekty zostają wypisane na tablicy (5 minut);

2. **Prezentacja projektów na forum klasy.** Chętne dzieci (grupy) przedstawiają swoje projekty pozostałym. Każde z dzieci ma 5 minut na przedstawienie, czym się zajmowało oraz jakie były rezultaty tej pracy.
  - Jeśli dzieci pracowały w grupie, cała grupa przedstawia swój projekt;
  - W takim przypadku dzieci powinny również wskazać, jaka była ich rola w realizacji projektu (20 minut);
3. **Prezentacja projektów w grupach.** N. dzieli dzieci na grupy 6-osobowe (w mniejszych klasach mniejsze), w taki sposób, aby były w nich zarówno dzieci, które już prezentowały swoje osiągnięcia, jak i te, które nie miały takiej okazji. Dzieci, które jeszcze nie przedstawiały swoich projektów, opowiadają o nich pozostałym (20 minut);
4. **Podsumowanie.**

Możliwe kontynuacje:

- jeśli projekty zostały zaprezentowane wcześniej, N. wraz z dziećmi może zaplanować wycieczkę po okolicy. Dzieci mogą wcześniej przygotować się do takiej wycieczki, poznać wydarzenia historyczne związane z ich miejscowością czy dzielnicą. Wówczas to one będą pełniły rolę przewodników.
  - w takim wariantcie dzieci należy podzielić na grupy, które przygotowują się do opowiadania o różnych okresach historycznych w danej miejscowości;
- jeśli projekty zostały zaprezentowane wcześniej, N. może przeprowadzić test ewaluacyjny, obejmujący czytanie ze zrozumieniem, interpretację źródeł ikonograficznych, czytanie map;
- jeśli projekty zostały zaprezentowane wcześniej, N. może przeprowadzić z dziećmi klasowy turniej wiedzy, w którym dzieci będą rywalizowały w grupach.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Metoda uczenia się poprzez nauczanie innych

Techniki:

Projekt (badawczy)

Tryby pracy:

Cała klasa

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Interpersonalna

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Przed-VI.5.6 : dziecko zna podstawowe zasady autoprezentacji i potrafi je zastosować

45 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: CZYM JEST DZISIAJ DLA NAS DEMOKRACJA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają znaczenie demokracji we współczesnym świecie.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciami: demokracja, wybory;
- wprowadzenie podstawowych pojęć: Konstytucja, obywatele, wolności;
- uświadomienie uczniom i uczennicom znaczenia ustroju demokratycznego.

Potrzebne materiały:

- kartki A4 (po jednej dla każdego dziecka) lub A3 (po jednej dla każdej grupy);
- kolorowe flamastry;
- słowniki, encyklopedie (w miarę możliwości także dostęp do zasobów interaktywnych);
- prezentacja multimedialna.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie i łańcuch skojarzeń.** N. dzieli dzieci na grupy 4-osobowe. Zadaniem każdej grupy jest stworzenie łańcucha skojarzeń dla pojęcia demokracja. Następnie cała klasa omawia stworzone łańcuchy.
  - Do jakiego hasła końcowego dotarły poszczególne grupy? Które z nich wydaje się najdalsze od propozycji początkowej?
  - Jakie jest uzasadnienie skojarzeń dla poszczególnych połączeń?
2. N. wyjaśnia dzieciom, że nadchodzące lekcje będą poświęcone współczesnej demokracji w Polsce. Pojawi się wiele pojęć, z którymi dzieci spotkały się już wcześniej w ramach lekcji historii. W obecnej rzeczywistości są one jednak często inaczej rozumiane lub inaczej funkcjonują (15 minut na pkt. 1. i 2.);
3. **Okienko informacyjne.** Dzieci w grupach otrzymują jedno z haseł: demokracja, Konstytucja, wolność, obowiązek. Korzystając z techniki okienka informacyjnego:
  - w pierwsze okienko wpisujemy hasło, które nas interesuje wraz z definicją danego terminu (z różnych źródeł, np. słownikowa, uczniowska itp.);
  - w drugim okienku przedstawiamy zagadnienie za pomocą rysunku i słów kluczowych;
  - w trzecie okienko wpisujemy metaforyczne znaczenie wyrazu, żart językowy, rebus itp.,
  - ostatnie może mieć formę scenki komiksowej, dialogu, karykatury z zastosowaniem terminu, będącego dla nas punktem wyjścia;
  - każda osoba w grupie może pracować nad jednym okienkiem z czterech, dzieci mogą też wspólnie sobie pomagać i proponować rozwiązanie dla poszczególnych okienek;
  - kiedy grupy zakończą pracę nad swoimi okienkami, następuje omówienie (20 minut);
4. **Podsumowanie.** Krótka prezentacja wprowadzająca w temat współczesnej demokracji. (10 minut)

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Metoda definiowania pojęć

Techniki:

Okienko informacyjne

Łańcuch skojarzeń

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Ścieżki:

Współczesna demokracja

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.7 : [WOS] dziecko potrafi określić swoje prawa i obowiązki w społeczności szkolnej

Hist-VI.1.8 : [WOS] dziecko potrafi opisać funkcjonowanie społeczności szkolnej

Hist-VI.4.1 : [WOS] dziecko rozumie pojęcia: wolne wybory, wolność słowa, wolne media,

Konstytucja

Hist-VI.4.10 : [WOS] dziecko potrafi opisać, jakie prawa mu przysługują (prawa dziecka)

Hist-VI.4.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać demokratyczny charakter państwa polskiego, wykorzystując pojęcia wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja

Hist-VI.4.9 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykładowe obowiązki obywateli RP

Przed-VI.2.2 : dziecko wie, jak powstaje prawo i kto stoi na straży jego przestrzegania

Przed-VI.2.3 : dziecko wie, jakie prawa mu przysługują

Lista załączników:

Podsumowanie prezentacja.pdf

46 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: W KRĘGU WARTOŚCI KONSTITUCYJNYCH

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają Konstytucję RP oraz wybrane prawa i wolności obywatelskie. Zastanawiają się, co by było, gdyby nie mogli z nich korzystać.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic ze znaczeniem pojęć: Konstytucja, prawa i wolności konstytucyjne;
- zapoznanie z przykładowymi prawami obywatelskimi;
- zapoznanie ze znaczeniem pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media;
- rozwijanie umiejętności myślenia twórczego;
- rozwijanie umiejętności wskazywania związków przyczynowo-skutkowych.

Potrzebne materiały:

- fragment Konstytucji RP (preambuła);
- Prawa i wolności w Konstytucji RP (karty do uzupełnienia i do wyboru).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie na podstawie analizy tekstu.** N. rozdaje dzieciom załączony tekst Konstytucji RP. Zadaniem dzieci jest:
  - zaznaczenie, ich zdaniem, najważniejszych słów (słów kluczowych) dla czytanego fragmentu;
  - odgadnięcie skąd pochodzi omawiany fragment;
  - wskazanie, na podstawie wybranych słów kluczowych, czego dotyczy wybrany fragment (10 minut);
2. N. podsumowuje wypowiedzi dzieci. Wyjaśnia, że w ciągu lekcji dzieci poznają najważniejsze prawa obywatelskie i dowiedzą się, na czym one polegają.
3. **Praca z tekstem (prawa i wolności).** Dzieci dobierają się w pary. Każda para otrzymuje lub losuje fragment tekstu dotyczący wybranego prawa lub wolności zawartej w Konstytucji RP. Zadaniem dzieci jest:
  - przeczytanie tekstu ze zrozumieniem;
  - wybranie z zaproponowanych praw i wolności tego, którego dotyczy przeczytany fragment;
4. **Co by było, gdyby...** Dalej pracując w parach zadaniem dzieci jest:
  - stworzenie rysunku, komiksu, krótkiego opowiadania lub scenki, które w wybrany sposób obrazowałyby znaczenie danego prawa lub wolności poprzez pokazanie "co by było, gdyby tego prawa nie było";
  - zaprezentowanie stworzonych prac lub scenek na forum klas.
5. **Podsumowanie.** N. wyjaśnia pochodzenie wybranych praw i wolności obywatelskich pod kątem historycznym.

Warianty:

- **alternatywnie (uproszczenie zadania):** dzieci mogą stworzyć komiksy lub scenki obrazujące dane prawo lub wolność.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Analiza tekstu
Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne
Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Techniki:

Co by było, gdyby - myślenie dedukcyjne

Tryby pracy:

W grupach

Ścieżki:

Współczesna demokracja

Aktywizowane typy inteligencji:

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.7 : [WOS] dziecko potrafi określić swoje prawa i obowiązki w społeczności szkolnej

Hist-VI.4.1 : [WOS] dziecko rozumie pojęcia: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja

Hist-VI.4.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać demokratyczny charakter państwa polskiego, wykorzystując pojęcia wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja

Hist-VI.4.8 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykładowe prawa i wolności obywateli RP

Hist-VI.4.9 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykładowe obowiązki obywateli RP

Przed-VI.2.3 : dziecko wie, jakie prawa mu przysługują

Psych-IV-VI.3.1 : dziecko potrafi przełamywać schematy myślowe (twórcze myślenie)

Psych-IV-VI.3.2 : dziecko potrafi rozwiązywać problemy wykorzystując techniki twórczego myślenia

Lista załączników:

Preambuła Konstytucji.pdf

Prawa i wolności w Konstytucji RP do uzupełnienia.pdf

Prawa i wolności w Konstytucji RP do wyboru.pdf

47 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: CZYM JEST DZISIAJ DLA NAS DEMOKRACJA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają znaczenie demokracji we współczesnym świecie.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciami: demokracja, wybory;
- wprowadzenie podstawowych pojęć: Konstytucja, obywatele, wolności;
- uświadomienie uczniom i uczennicom znaczenia ustroju demokratycznego.

Potrzebne materiały:

- kartki A4 (po jednej dla każdego dziecka) lub A3 (po jednej dla każdej grupy);
- kolorowe flamastry;
- słowniki, encyklopedie (w miarę możliwości także dostęp do zasobów interaktywnych);
- prezentacja multimedialna.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie i łańcuch skojarzeń.** N. dzieli dzieci na grupy 4-osobowe. Zadaniem każdej grupy jest stworzenie łańcucha skojarzeń dla pojęcia demokracja. Następnie cała klasa omawia stworzone łańcuchy.
  - Do jakiego hasła końcowego dotarły poszczególne grupy? Które z nich wydaje się najdalsze od propozycji początkowej?
  - Jakie jest uzasadnienie skojarzeń dla poszczególnych połączeń?
2. N. wyjaśnia dzieciom, że nadchodzące lekcje będą poświęcone współczesnej demokracji w Polsce. Pojawi się wiele pojęć, z którymi dzieci spotkały się już wcześniej w ramach lekcji historii. W obecnej rzeczywistości są one jednak często inaczej rozumiane lub inaczej funkcjonują (15 minut na pkt. 1. i 2.);
3. **Okienko informacyjne.** Dzieci w grupach otrzymują jedno z haseł: demokracja, Konstytucja, wolność, obowiązek. Korzystając z techniki okienka informacyjnego:
  - w pierwsze okienko wpisujemy hasło, które nas interesuje wraz z definicją danego terminu (z różnych źródeł, np. słownikowa, uczniowska itp.);
  - w drugim okienku przedstawiamy zagadnienie za pomocą rysunku i słów kluczowych;
  - w trzecie okienko wpisujemy metaforyczne znaczenie wyrazu, żart językowy, rebus itp.,
  - ostatnie może mieć formę scenki komiksowej, dialogu, karykatury z zastosowaniem terminu, będącego dla nas punktem wyjścia;
  - każda osoba w grupie może pracować nad jednym okienkiem z czterech, dzieci mogą też wspólnie sobie pomagać i proponować rozwiązanie dla poszczególnych okienek;
  - kiedy grupy zakończą pracę nad swoimi okienkami, następuje omówienie (20 minut);
4. **Podsumowanie.** Krótka prezentacja wprowadzająca w temat współczesnej demokracji. (10 minut)

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Metoda definiowania pojęć

Techniki:

Okienko informacyjne

Łańcuch skojarzeń

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Ścieżki:

Współczesna demokracja

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.7 : [WOS] dziecko potrafi określić swoje prawa i obowiązki w społeczności szkolnej

Hist-VI.1.8 : [WOS] dziecko potrafi opisać funkcjonowanie społeczności szkolnej

Hist-VI.4.1 : [WOS] dziecko rozumie pojęcia: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja

Hist-VI.4.10 : [WOS] dziecko potrafi opisać, jakie prawa mu przysługują (prawa dziecka)

Hist-VI.4.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać demokratyczny charakter państwa polskiego, wykorzystując pojęcia wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja

Hist-VI.4.9 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykładowe obowiązki obywateli RP

Przed-VI.2.2 : dziecko wie, jak powstaje prawo i kto stoi na straży jego przestrzegania

Przed-VI.2.3 : dziecko wie, jakie prawa mu przysługują

Lista załączników:

Podsumowanie prezentacja.pdf

48 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: CO ROBI RZĄD, CO ROBI PREZYDENT

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, jaka jest rola rządu i Prezydenta w funkcjonowaniu państwa. Tworzą własne programy wyborcze.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z najważniejszymi funkcjami rządu i Prezydenta;
- rozwijanie umiejętności twórczego myślenia;
- rozwijanie umiejętności tworzenia opisu w formie pisemnej;
- rozwijanie umiejętności prezentacji swojego zdania.

Potrzebne materiały:

- karty do gry w "Zakazane słowa";
- prezentacja wraz ze źródłem filmowym.

Przebieg:

1. **Przypomnienie poprzednich lekcji (gra dydaktyczna "Zakazane słowa").** Zadaniem dzieci jest przekazanie hasła (obejmującego materiał omawiany na poprzednich lekcjach) słownie, nie używając słów zawartych na kartce. Dziecko, które odgadnie hasło, jest kolejnym opisującym (zaczyna grę chętny lub dziecko wybrane losowo). W ten sposób dzieci powtarzają takie pojęcia jak:
  - Parlament;
  - Sejm;
  - Senat;
  - wybory;
  - obywatel;
  - prawo;
  - ustawa;
  - władza;
  - poseł;
  - senator;
  - Konstytucja (10 minut);
2. **Wykład i prezentacja.** N. przedstawia dzieciom najważniejsze informacje na temat Prezydenta i rządu oraz ich zadań. Omawia kwestie wyboru Prezydenta (wybory bezpośrednie) oraz rządu (wyłanianego z większości parlamentarnej). Wyjaśnia, czym jest program wyborczy (10 minut);
3. **Ćwiczenie "Ja też mogę być Prezydentem".** N. przedstawia dzieciom instrukcję do zadania: "Jesteś kandydatką w wyborach prezydenckich. Zastanów się, co chciałbyś/chciałybyś osiągnąć. Stwórz, w kilku zdaniach, swój program wyborczy. Co jest dla ciebie najważniejsze?" (10 minut).
4. **Podsumowanie i krótka prezentacja dla chętnych.** Dzieci przedstawiają swoje programy wyborcze (15 minut).

Możliwe kontynuacje:

- **dotatkowo:** warto umożliwić wszystkim chętnym dzieciom przedstawienie swoich programów. Następnie może się odbyć głosowanie. Troje dzieci z najwyższymi wynikami przechodzi do 2 tury głosowania, w której odbywa się krótka debata. Po debacie odbywa się kolejne głosowanie. Dziecko z największą liczbą głosów wygrywa. Na koniec N. może omówić z dziećmi, co zdecydowało o zwycięstwie danego kandydata.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Język polski

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Tryby pracy:

Cała klasa

Samodzielny

Ścieżki:

Współczesna demokracja

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.4.1 : [WOS] dziecko rozumie pojęcia: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja

Hist-VI.4.3 : [WOS] dziecko potrafi wymienić organy władzy w RP: Parlament, Prezydent, rząd, sądy

Hist-VI.4.5 : [WOS] dziecko potrafi omówić najważniejszą funkcję Prezydenta w polskim systemie politycznym

Hist-VI.4.6 : [WOS] dziecko potrafi omówić najważniejszą funkcję rządu w polskim systemie politycznym

Hist-VI.4.8 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykładowe prawa i wolności obywateli RP

Pol-IV-VI.41.3 : dziecko potrafi podczas rozmowy prezentować własne zdanie oraz je uzasadnić

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Przed-VI.5.6 : dziecko zna podstawowe zasady autoprezentacji i potrafi je zastosować

Lista załączników:

Prezydent i rząd wersja edytowalna.pptx

Zakazane Słowa wersja edytowalna.pdf

Prezydent i rząd.pdf

Zakazane Słowa.pdf

49 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: MAM PRAWO

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają znaczenie sądów w państwie. Dowiadują się, jakie prawa im przysługują.

Cele:

- rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem tekstów o charakterze publicystycznym;
- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciami prawnymi: prawo karne, prawo cywilne, prawa dziecka, przepis, kodeks;
- zapoznanie uczniów i uczennic z najważniejszą funkcją sądów w polskim systemie politycznym (władza sądownicza).

Potrzebne materiały:

- przygotowana chmura wyrazów ze słowami związanymi z sądami;
- aktualne gazety;

- przygotowane krótkie fragmenty aktów prawnych;
- prezentacja multimedialna;
- dodatkowe źródło interaktywne: http://ec.europa.eu/0-18/wrc_index_en.jsp?main=true&initLang=PL (gry i inne interaktywne narzędzia dydaktyczne dotyczące praw dzieci w Europie),
http://prawoteka.pl/young/show/373,gdzie_szukac_pomocy,
<http://www.unicef.pl/Wspolpraca-ze-szkolami/Materialy-dydaktyczne/Prawa-dziecka> (strona UNICEF z pomocami dydaktycznymi).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. nawiązując do lekcji dotyczącej praw obywatelskich zawartych w Konstytucji RP, pyta, czy dzieci wiedzą, kto zajmuje się ochroną wszystkich tych praw, które posiadają (mogą się tu pojawić różne odpowiedzi, w tym sądy, policja, prawnicy itp.). N. wyjaśnia, że w ramach tej lekcji dzieci więcej dowiedzą się na temat sądów i prawa w Polsce (5 minut);
2. **Czytanie i analiza tekstów informacyjno-publicystycznych.** Dzieci dzielą się na grupy 4-osobowe (w mniejszych klasach na pary). Każda grupa otrzymuje jedną gazetę. N. prosi dzieci o wyszukanie w różnych tekstach (np. w tytułach) informacji dotyczących sądów lub prawa i zaznaczenie fragmentów, które odpowiadają na pytania:
  - czym zajmują się sądy w Polsce?;
  - jakie są najważniejsze cechy sądów?;
  - o czym może "mówić" prawo? (czyli co reguluje);
3. N. omawia z dziećmi poszczególne zagadnienia. Zapisuje słowa kluczowe wskazane przez dzieci. Podsumowuje krótko ich pracę (20 minut na pkt. 2. i 3.);
4. **Prezentacja i cechy sądów.** N. przedstawia dzieciom prezentację na temat sądów i prawa w Polsce. Zwraca uwagę na znaczenie praw dziecka oraz ich ochronę. W trakcie prezentacji zadaniem dzieci jest zwracanie uwagi na najważniejsze elementy i zaznaczenie w chmurze wyrazów słów powiązanych tematycznie z sądami. N. wyjaśnia najtrudniejsze słowa (jak niezawisłość czy niezależność sądu). Rozmawia z dziećmi o pojęciu "sprawiedliwego wyroku" (10 minut);
5. **Czytanie i analiza prostego tekstu prawnego.** N. rozdaje dzieciom pojedyncze przepisy. Dzieci starają się napisać swoimi słowami, co on oznacza. Mogą też napisać, co on dla nich oznacza (10 minut).

Warianty:

- **praca domowa:** punkt drugi może być rozwinięty jako praca domowa.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski
Historia i społeczeństwo
Przedsiębiorczość

Metody:

Analiza tekstu
Metoda definiowania pojęć
Prezentacja multimedialna

Tryby pracy:

W grupach
Samodzielny

Ścieżki:

Współczesna demokracja

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna
Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.10 : [WOS] dziecko potrafi wskazać, jakie postępowanie uważa za sprawiedliwe

Hist-VI.4.1 : [WOS] dziecko rozumie pojęcia: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja

Hist-VI.4.10 : [WOS] dziecko potrafi opisać, jakie prawa mu przysługują (prawa dziecka)

Hist-VI.4.11 : [WOS] dziecko wie, do kogo może się zwrócić o pomoc, gdy łamane są jego prawa (prawa dziecka)

Hist-VI.4.3 : [WOS] dziecko potrafi wymienić organy władzy w RP: Parlament, Prezydent, rząd, sądy

Hist-VI.4.7 : [WOS] dziecko potrafi omówić najważniejszą funkcję sądów w polskim systemie politycznym

Hist-VI.4.8 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykładowe prawa i wolności obywateli RP

Hist-VI.4.9 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykładowe obowiązki obywateli RP

Pol-IV-VI.1.1 : dziecko potrafi sprawnie czytać teksty głośno oraz cicho

Pol-IV-VI.2.1 : dziecko potrafi określić tematykę oraz główną myśl tekstu

Pol-IV-VI.31.1 : dziecko potrafi odebrać teksty kultury na poziomie dosłownym

Pol-IV-VI.4.1 : dziecko potrafi zidentyfikować wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki lub reklamowy

Przed-VI.2.2 : dziecko wie, jak powstaje prawo i kto stoi na straży jego przestrzegania

Przed-VI.2.6 : dziecko rozumie podstawowe pojęcia prawne (reklamacja, pozew, wyrok, rozprawa, alimenty)

Lista załączników:

Chmura słów.pdf

Mam prawo wersja edytowalna.pptx

Mam prawo.pdf

Przykładowe przepisy.pdf

Twoje prawa wersja edytowalna.docx

50 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: W GMINIE, W POWIECIE

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, czym jest gmina, a czym powiat. Rozmawiają o tym, czym zajmuje się wójt, a czym starosta.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z funkcjonowaniem samorządu lokalnego;
- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciami: gmina, powiat, wójt, burmistrz, prezydent, starosta;
- rozwinięcie w uczniach i uczennicach zainteresowania funkcjonowaniem swojej społeczności;
- uświadomienie uczniom i uczennicom zasad funkcjonowania środowiska lokalnego.

Potrzebne materiały:

- strona internetowa z interaktywną mapą przedstawiającą:
<https://administracja.mac.gov.pl/adm/baza-jst/mapa-administracyjna/278,MAPA-ADMINISTRACYJNA.html> lub

- https://administracja.mac.gov.pl/ftp/mapa_JST/interaktywna_mapa_polski.swf;
- wyszukiwarka tekstowa gmin (dane dotyczące władz, dane teleadresowe itp.):
<https://administracja.mac.gov.pl/adm/form/18,Gminy.html>;
- komputery z dostępem do internetu.

Przebieg:

1. **Przypomnienie poznanych pojęć (kalambury).** Zadaniem dzieci jest przekazanie hasła (obejmującego materiał omawiany na poprzednich lekcjach) pokazując lub rysując. Dziecko, które odgadnie hasło, jest kolejnym pokazującym/rysującym (zaczyna grę chętny lub dziecko wybrane losowo). W ten sposób dzieci powtarzają takie pojęcia jak:
  - Konstytucja;
  - prezydent;
  - rząd;
  - parlament;
  - wybory;
  - głosowanie;
  - sąd;
  - prawo (10 minut)
2. **Omówienie nieznanymi pojęć (wywoływanie wiedzy).** N. wyświetla (lub zapisuje na tablicy) określone słowa i zadaje do nich pytania, zbierając wiedzę dzieci (uwaga! dzieci nie muszą znać odpowiedzi na wszystkie pytania):
  - wójt/burmistrz/prezydent miasta (w zależności od miejscowości): kto to jest? w jaki sposób jest powoływany?;
  - starosta: kto to jest? w jaki sposób jest powoływany?;
  - gmina: co to jest?;
  - powiat: co to jest?;
  - urząd gminy: gdzie się znajduje? (7 minut);
3. **Wykład.** N. przedstawia dzieciom informacje na temat gminy (najważniejsze zadania, sposób wyboru władz) oraz powiatu (najważniejsze zadania, sposób wyboru władz) (8 minut);
4. **Zapoznanie z władzami lokalnymi (praca z wykorzystaniem TIK).** Dzieci, korzystając z zaproponowanych stron internetowych lokalizują położenie swojej gminy i powiatu, określają przynależność do województwa. Sprawdzają, jak nazywają się przedstawiciele władz (10 minut);
5. **Podsumowanie w grupach (mapa myśli).** Dzieci tworzą mapę myśli, w której uwzględniają informacje zdobyte w czasie lekcji. Temat: "Znaczenie samorządu lokalnego w mojej społeczności" (10 minut).

Możliwe kontynuacje:

- **dotatkowo:** po lekcji warto wybrać się z dziećmi na wycieczkę do urzędu gminy lub starostwa powiatowego.

Warianty:

- **praca domowa:** dzieci mogą mieć za zadanie wypisać, jak nazywa się wójt/burmistrz/prezydent w ich miejscowości oraz wskazać nazwisko starosty w swoim powiecie;
- **praca domowa (wersja alternatywna, trudniejsza):** dzieci mogą się wybrać do najbliższego urzędu i przeprowadzić w nim krótki wywiad z osobą tam pracującą. Ze spotkania mogą spisać relację. Chętni mogą wykonać relację filmową (którą samodzielnie nagrają).

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Dyskusja dydaktyczna

Prezentacja multimedialna

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Ścieżki:

Współczesna demokracja

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.2.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę" w kontekście problemów społeczno-gospodarczych

Hist-VI.2.4 : [WOS] dziecko wie, gdzie znajduje się siedziba władz lokalnych

Hist-VI.2.5 : [WOS] dziecko wie, jaki jest zakres działania władz lokalnych (gminy, powiatu)

Hist-VI.2.6 : [WOS] dziecko potrafi opisać sposób powoływania władz lokalnych (powszechne wybory samorządowe)

Przed-VI.4.4 : dziecko potrafi wskazać problemy społeczne występujące na poziomie regionalnym i światowym

51 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: DEMOKRATYCZNA DRAMA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Podsumowanie cyklu zajęć dotyczących demokracji. Dzieci wcielając się w różne role, przypominają sobie poznane instytucje i pojęcia.

Cele:

- utrwalenie wiedzy na temat demokracji w Polsce;
- utrwalenie wiedzy na temat funkcjonowania organów państwa: prezydenta, rządu, Parlamentu, sądów;
- utrwalenie wiedzy na temat praw i wolności obywatelskich;
- utrwalenie wiedzy na temat Konstytucji RP;
- rozwijanie umiejętności współpracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności wcielania się w wybraną rolę.

Potrzebne materiały:

- karty ról;

- 6 arkuszy A3 (w miarę możliwości różnokolorowych): na środku każdego jedno słowo:
  - Konstytucja;
  - Parlament;
  - rząd;
  - prezydent;
  - sądy;
  - samorząd.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie i wyjaśnienie zadania.** N. wyjaśnia dzieciom, że w ramach tej lekcji dzieci przypomną sobie i utrwalą wiadomości na temat demokracji w Polsce. Powtórzenie jednak będzie nietypowe, ponieważ będzie wymagało od dzieci wcielenia się w różne postaci związane z tym ustrojem.
  - dzieci dzielą się na 6 grup;
  - na ścianach wywieszają "6 ról" (czyli arkusze A3 opisane w "Potrzebnych materiałach"), na razie nie wiedzą, która rola przypisana jest której grupie;
  - każda z grup losuje swoją "rolę" (czyli staje się Konstytucją, Parlamentem, rządem, prezydentem, sądem, samorządem), ale nie wyjawia swojej roli pozostałym;
  - w oparciu o informacje na wylosowanej karcie oraz informacje z poprzednich lekcji, dzieci przygotowują rzeźbę (może być to metafora pewnych elementów związanych z pojęciem albo inscenizacja np. przedstawienie głosowania). Powinny postarać się przedstawić możliwie najwięcej pojęć ujętych w roli (np. Konstytucja to może być prawo do wolności, prawo do zrzeszania się itp.);
  - na koniec grupy odgadują nawzajem swoje role (5 minut na wyjaśnienie i przygotowanie);
2. **Utrwalenie pojęć związanych z demokracją w Polsce (drama).** Dzieci realizują opisane przez N. zadanie w turach. W każdej turze:
  - jedna grupa prezentuje swoją rzeźbę;
  - reszta dzieci chodzi dookoła, N. prosi dzieci o głośne komentarze: co (jaką z ról) przedstawia cała rzeźba, co mogą przedstawiać poszczególne elementy - jeśli chodzi o domysły dzieci nie ma prawidłowych i nieprawidłowych odpowiedzi (ważne tylko, aby uargumentowały, dlaczego jakaś poza konkretnie według nich coś oznacza);
  - kiedy N. zbierze wypowiedzi "widzów", podchodzi do rzeźby. Dotykając ramienia każdego z dzieci prosi o powiedzenie, kim jest i co przedstawia (np. "jestem wolnością słowa. Pozwalam ludziom mówić to co myślą");
  - podsumowanie: N. zapisuje na arkuszach, wiszących na ścianie, słowa kluczowe związane z poszczególnymi rolami (40 minut).

Warianty:

- **alternatywnie:** w ramach powtórzenia dzieci mogą rozwiązać quiz, podsumowujący wiedzę z zakresu demokracji w Polsce, połączony z czytaniem ze zrozumieniem;
- **alternatywnie:** dzieci w grupach mogą stworzyć gazetkę, wpis blogowy albo uproszczoną stronę internetową na temat "Konstytucja i organy władzy w Polsce" - każda grupa otrzymuje jeden temat (Konstytucja, Parlament, rząd, prezydent, sądy, samorządy) i tworzy krótki wpis połączony ze zdjęciami i grafikami.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Techniki:

Stop-klatka

Rola na ścianie

Rzeźba (pomniki)

Tryby pracy:

W grupach

Samodzielny

Ścieżki:

Współczesna demokracja

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.2.5 : [WOS] dziecko wie, jaki jest zakres działania władz lokalnych (gminy, powiatu)

- Hist-VI.2.6 : [WOS] dziecko potrafi opisać sposób powoływania władz lokalnych (powszechny wybory samorządowe)
- Hist-VI.4.1 : [WOS] dziecko rozumie pojęcia: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja
- Hist-VI.4.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać demokratyczny charakter państwa polskiego, wykorzystując pojęcia wolne wybory, wolność słowa, wolne media, Konstytucja
- Hist-VI.4.3 : [WOS] dziecko potrafi wymienić organy władzy w RP: Parlament, Prezydent, rząd, sądy
- Hist-VI.4.4 : [WOS] dziecko potrafi omówić najważniejszą funkcję Parlamentu w polskim systemie politycznym
- Hist-VI.4.5 : [WOS] dziecko potrafi omówić najważniejszą funkcję Prezydenta w polskim systemie politycznym
- Hist-VI.4.6 : [WOS] dziecko potrafi omówić najważniejszą funkcję rządu w polskim systemie politycznym
- Hist-VI.4.8 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykładowe prawa i wolności obywateli RP
- Pol-IV-VI.41.3 : dziecko potrafi podczas rozmowy prezentować własne zdanie oraz je uzasadnić
- Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

52 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: REGIONY POLSKI I "MAŁA OJCZYZNA"

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci realizują wyzwanie za pośrednictwem internetu (webquest). Poznają różne regiony Polski. Zastanawiają się nad tym, co dla nich oznacza pojęcie "mała ojczyzna". Zadanie jest wstępem do projektu realizowanego przez dzieci w parach (lub grupach 4-osobowych).

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z regionami Polski;
- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciem "mała ojczyzna";
- rozwijanie zainteresowania uczniów i uczennic lokalną społecznością;
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji w internecie;
- rozwijanie umiejętności kategoryzowania i wybierania informacji;
- rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- rozwijanie umiejętności korzystania z map.

Potrzebne materiały:

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- komputery z dostępem do internetu (co najmniej jeden na parę);
- webquest na stronie: <http://innowacyjnezadania.blogspot.com/search/label/WOS>;
- mapa Polski (w przypadku, kiedy nie ma możliwości wypełnienia map przy pomocy edytora grafiki): źródło: wikipedia.org;
- karteczki do losowania (z nazwami województw) - karteczek powinno być tyle, ile dzieci, więc niektóre województwa mogą się powtarzać;
- dodatkowe źródło interaktywne: http://www.geography-map-games.com/geography-games-Cities-of-Poland-_pageid156.html (gra wymagająca wskazania przybliżonego położenia miasta na mapie Polski w jak najszybszym czasie).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie do zadania i losowanie regionu.** N. wyjaśnia dzieciom, że stoi przed nimi ciekawe zadanie, ale najpierw muszą same zgadnąć, na czym będzie ono polegało (podstrona webquesta "Temat"). Po krótkiej dyskusji uczniowie i uczennice mają możliwość przejścia do "Wprowadzenia". Czy domyślali się, że na tym będzie polegało zadanie? N. wyjaśnia, że dzieci poznają różne regiony Polski oraz cechy dla nich charakterystyczne. Dowiedzą się też więcej o swojej miejscowości. Dzieci losują region, który będą opisywały w ramach zadania - element potrzebny do realizacji pkt. 2 (5 minut);
2. **Realizacja zadania.** Dzieci realizują wyzwanie, wykonując zadania wskazane w części "Zadania" (35 minut);
3. **Podsumowanie.** N. wyjaśnia, że zadanie było wstępem do projektu, który dzieci będą realizowały przez następne dwa tygodnie (opis projektu w "Możliwych kontynuacjach") (5 minut).

Możliwe kontynuacje:

- **Projekt/praca domowa:** Po realizacji zadania N. wraz z dziećmi odbywa wycieczkę po najważniejszych miejscach dla tożsamości danej miejscowości. Zadaniem dzieci jest wybranie konkretnego obiektu (np. pomnika) lub miejsca, na temat którego (pracując w parach lub grupach) zrealizują projekt. Każda para/grupa może wybrać innych przedmiot projektu. Elementy realizacji:
  1. Przygotowanie pytań, na które projekt ma odpowiadać. Dzieci powinny się zastanowić, czego chciałyby się dowiedzieć o danym miejscu. Punktem wyjściowym do tego będą przygotowane przez nich pytania.
  2. Zebranie informacji z różnych źródeł:
    - tradycyjne, pisane: encyklopedie, przewodniki, informatory, lokalne gazety;
    - elektroniczne: strony internetowe miasta/gminy, muzeum, lokalnego stowarzyszenia;

- osobowe: przeprowadzenie wywiadów z osobami pracującymi w danym miejscu lub zajmującymi się danym obiektem;
  - osobowe: przeprowadzenie wywiadów z osobami starszymi ze swojego środowiska (rodzicami, dziadkami);
  - audio-wizualne: film lub nagranie dźwięku z danego miejsca;
3. Selekcja informacji. Spośród zebranych materiałów dzieci powinny wybrać te informacje, które wydają się im najciekawsze i najbardziej zaskakujące i które mogą zainteresować także innych. Powinny również uwzględnić ogólne informacje dotyczące "małej ojczyzny":
- najważniejsze wydarzenia z historii "małej ojczyzny";
  - najważniejsze postaci z historii "małej ojczyzny";
  - cechy charakterystyczne dla danej społeczności;
  - aktualne problemy danej społeczności (np. bezrobocie, bieda, problemy służby zdrowia).
4. Przygotowanie prezentacji multimedialnej o wybranym miejscu (alternatywnie do edytora prezentacji dzieci mogą skorzystać z interaktywnych aplikacji jak np. <http://simplebooklet.com>) na podstawie zebranych materiałów. Uwaga! Prezentacja powinna się opierać na minimum dwóch różnych źródłach.

Uwaga! Podsumowanie projektu powinno odbyć się po dwóch tygodniach. Dzieci powinny mieć czas na spokojną realizację zadania.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Techniki:

Webquest

Tryby pracy:

W parach

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna
Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.6 : [ogólne] dziecko potrafi przedstawić swoją opinię na temat podtrzymywania tradycji, w tym tradycji rodzinnych

Hist-VI.2.1 : [ogólne] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę", wskazując elementy jej historii i kultury

Hist-VI.2.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę" w kontekście problemów społeczno-gospodarczych

Hist-VI.2.3 : [ogólne] dziecko potrafi wskazać, w jaki sposób upamiętnia się postaci i wydarzenia z przeszłości jego "małej Ojczyzny"

Hist-VI.3.3 : [WOS] dziecko potrafi wskazać na mapie główne regiony Polski (województwa)

Hist-VI.3.4 : [WOS] dziecko potrafi opisać, czym się charakteryzują poszczególne regiony Polski

Hist-VI.5.4 : [WOS] dziecko potrafi wskazać ważne problemy współczesnej Polski w oparciu o różne źródła informacji (m.in. media: prasa, radio, telewizja, internet)

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.3.2 : dziecko potrafi selekcjonować, porządkować i gromadzić znalezione informacje

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Lista załączników:

Mapa Polski.jpg

Województwa do losowania.pdf

53 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WE WSPÓŁCZESNEJ POLSCE

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają na podstawie źródeł problemy współczesnej Polski. Dowiadują się, w jaki sposób ludzie starają się sobie z nimi radzić. Dowiadują się, jak może różnić się język mediów. Zadanie realizowane przez dwie godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic ze współczesnymi problemami społeczno-gospodarczymi;
- rozwijanie w uczniach i uczennicach postawy proaktywnej;
- rozwijanie w uczniach i uczennicach poczucia sprawczości;
- rozwijanie umiejętności twórczego myślenia;
- rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- rozwijanie umiejętności kategoryzowania elementów abstrakcyjnych.

Potrzebne materiały:

- różne gazety i magazyny (lub wycinki), w tym gazety lokalne, ogólnopolskie z dodatkami lokalnymi, gazety tabloidowe (tu zalecane wycinki/fragmenty);
- arkusz A3.

Przebieg:

Pierwsza godzina lekcyjna

1. **Wprowadzenie.** Nawiązując do poprzednich lekcji, N. wyjaśnia, że dzieci dowiedzą się więcej o Polsce oraz o problemach gospodarczo-społecznych, z jakimi spotykają się na co dzień.
2. **Analiza tekstu i kategoryzacja problemów.** N. dzieli dzieci na grupy 5-osobowe. Każda grupa otrzymuje zastaw różnych gazet i czasopism. Zadaniem dzieci jest:
  - wyszukanie i wypisanie aktualnych problemów społecznych;
  - zebranie (kategoryzowanie) wypisanych problemów w większe grupy (np. dotyczące bezrobocia, biedy, służby zdrowia, przestępczości itp.);
  - wskazanie, które problemy pojawiają się najczęściej w tekstach, a które najrzadziej (20 minut);
3. **Poszukiwanie przyczyn i rozwiązań.** Dzieci w grupach tworzą plakat informacyjny na temat wybranego problemu, aktualnego także w ich społeczności:
  - określają przyczyny danego problemu, które odnalazły w tekstach źródłowych;
  - starają się odpowiedzieć na pytanie "Jak możemy pomóc?" - dzieci mogą proponować różne rozwiązania, które uważają, że są możliwe do wprowadzenia w życie (20 minut);
4. **Podsumowanie.** Dzieci oglądają plakaty stworzone przez inne grupy. Wymieniają się uwagami. N. może zapytać, który z przedstawionych problemów jest według dzieci najbardziej aktualny w ich społeczności - z czym spotykają się na co dzień (5 minut).

Druga godzina lekcyjna

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia, że na lekcji dzieci przyjrzą się dokładniej problemom, o których czytały na poprzedniej lekcji. Jednocześnie zastanowią się nad sposobami opisywania tych samych kwestii przez różne gazety, czasopisma.
2. **Omówienie problemu (płaszcz eksperta).** Dzieci dobierają się w grupy, ale w taki sposób, aby w każdej grupie było po jednym dziecku z grup, które tworzyły na poprzedniej lekcji.
  - W każdej grupie jedno chętne dziecko przyjmuje rolę "eksperta" w zakresie problemu, o którym tworzyło plakat;
  - Jego/jej zadaniem jest przedstawienie tego problemu możliwie jak najdokładniej oraz odpowiadanie na pytania pozostałych (np. "Jak można sobie z tym poradzić?", "A co jeśli...");
  - Warto zwrócić dzieciom uwagę, że jeśli nie posiadają wiedzy opartej na poprzedniej lekcji, aby odpowiedzieć na zadane pytanie, mogą próbować samodzielnie wymyślić odpowiedź, która wydaje im się najbardziej

prawdopodobna. Ale w takiej sytuacji powinny rozpocząć wypowiedź od zaznaczenie, że jest to ich opinia "Moim zdaniem...". Mogą też przyznać się do niewiedzy (poprzez proste "Nie wiem"), jeśli pytanie wydaje się im za trudne (25 minut);

3. **Omówienie sposobów mówienia o problemach (pogadanka/dyskusja).** N. omawia z dziećmi sposoby przekazywania różnych problemów. Dzieci czytają odpowiednie fragmenty tekstu, uzasadniające ich argumenty:
  - jakiego języka używają gazety? Czym różnią się od siebie różne gazety i czasopisma? Czym różnią się wydania ogólnopolskie od lokalnych?;
  - w jaki sposób o problemach mówi się w telewizji i innych mediach audiowizualnych? Czym różnią się wypowiedzi dziennikarzy od ekspertów? (15 minut);
4. **Podsumowanie.** N. podsumowuje pracę dzieci, biorąc pod uwagę ich wypowiedzi:
  - Jakie problemy wydają się dzieciom szczególnie ważne?
  - Jakie problemy są im najbliższe (obejmują najbliższe środowisko)?

Warianty:

- **alternatywnie:** jeśli N. uzna, że "Płaszcz eksperta" zastosowany w drugiej godzinie lekcyjnej może być za trudny dla większości grupy, może zaproponować dzieciom zwykłą prezentację plakatu stworzonego na poprzedniej lekcji (każda grupa prezentuje swoją pracę i odpowiada na pytania klasy);
- **alternatywnie (wykorzystanie nowoczesnych technologii):** zamiast tworzyć tradycyjny plakat, dzieci mogą skorzystać z nowoczesnych technologii (np. aplikacji <http://padlet.com/>, <http://www.easel.ly/>, <http://dropr.com/>, <http://pic-collage.com/> - aplikacja na androida).

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Analiza tekstu

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Metoda hierarchizacji

Metoda twórczego rozwiązywania problemów

Techniki:

Płaszcz eksperta

Kategoryzacja

Tryby pracy:

W grupach

Samodzielny

Ścieżki:

Współczesna Polska

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.2.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę" w kontekście problemów społeczno-gospodarczych

Hist-VI.5.1 : [WOS] dziecko rozumie znaczenie podziału pracy pomiędzy różnych członków społeczeństwa (specjalizacja wg kompetencji)

Hist-VI.5.4 : [WOS] dziecko potrafi wskazać ważne problemy współczesnej Polski w oparciu o różne źródła informacji (m.in. media: prasa, radio, telewizja, internet)

Pol-IV-VI.4.1.3 : dziecko potrafi podczas rozmowy prezentować własne zdanie oraz je uzasadnić

Pol-IV-VI.6.1 : dziecko potrafi odróżnić zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych

Pol-IV-VI.9.1 : dziecko potrafi wnioskować na podstawie przesłanek zawartych w tekście

Przed-VI.4.4 : dziecko potrafi wskazać problemy społeczne występujące na poziomie regionalnym i światowym

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Przed-VI.4.1 : dziecko wie, czym jest bezrobocie i jakie ma konsekwencje

Przed-VI.4.2 : dziecko potrafi opowiedzieć o przyczynach bezrobocia i czynnikach wpływających na jego poziom

54 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WE WSPÓŁCZESNEJ POLSCE

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Tak

Ile razy: 2

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają na podstawie źródeł problemy współczesnej Polski. Dowiadują się, w jaki sposób ludzie starają się sobie z nimi radzić. Dowiadują się, jak może różnić się język mediów. Zadanie realizowane przez dwie godziny lekcyjne.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic ze współczesnymi problemami społeczno-gospodarczymi;
- rozwijanie w uczniach i uczennicach postawy proaktywnej;
- rozwijanie w uczniach i uczennicach poczucia sprawczości;
- rozwijanie umiejętności twórczego myślenia;
- rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- rozwijanie umiejętności kategoryzowania elementów abstrakcyjnych.

Potrzebne materiały:

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- różne gazety i magazyny (lub wycinki), w tym gazety lokalne, ogólnopolskie z dodatkami lokalnymi, gazety tabloidowe (tu zalecane wycinki/fragmenty);
- arkusz A3.

Przebieg:

Pierwsza godzina lekcyjna

1. **Wprowadzenie.** Nawiązując do poprzednich lekcji, N. wyjaśnia, że dzieci dowiedzą się więcej o Polsce oraz o problemach gospodarczo-społecznych, z jakimi spotykają się na co dzień.
2. **Analiza tekstu i kategoryzacja problemów.** N. dzieli dzieci na grupy 5-osobowe. Każda grupa otrzymuje zastaw różnych gazet i czasopism. Zadaniem dzieci jest:
  - wyszukanie i wypisanie aktualnych problemów społecznych;
  - zebranie (kategoryzowanie) wypisanych problemów w większe grupy (np. dotyczące bezrobocia, biedy, służby zdrowia, przestępczości itp.);
  - wskazanie, które problemy pojawiają się najczęściej w tekstach, a które najrzadziej (20 minut);
3. **Poszukiwanie przyczyn i rozwiązań.** Dzieci w grupach tworzą plakat informacyjny na temat wybranego problemu, aktualnego także w ich społeczności:
  - określają przyczyny danego problemu, które odnalazły w tekstach źródłowych;
  - starają się odpowiedzieć na pytanie "Jak możemy pomóc?" - dzieci mogą proponować różne rozwiązania, które uważają, że są możliwe do wprowadzenia w życie (20 minut);
4. **Podsumowanie.** Dzieci oglądają plakaty stworzone przez inne grupy. Wymieniają się uwagami. N. może zapytać, który z przedstawionych problemów jest według dzieci najbardziej aktualny w ich społeczności - z czym spotykają się na co dzień (5 minut).

Druga godzina lekcyjna

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia, że na lekcji dzieci przyjrzą się dokładniej problemom, o których czytały na poprzedniej lekcji. Jednocześnie zastanowią się nad sposobami opisywania tych samych kwestii przez różne gazety, czasopisma.
2. **Omówienie problemu (płaszcz eksperta).** Dzieci dobierają się w grupy, ale w taki sposób, aby w każdej grupie było po jednym dziecku z grup, które tworzyły na poprzedniej lekcji.
  - W każdej grupie jedno chętne dziecko przyjmuje rolę "eksperta" w zakresie problemu, o którym tworzyło plakat;
  - Jego/jej zadaniem jest przedstawienie tego problemu możliwie jak najdokładniej oraz odpowiadanie na pytania pozostałych (np. "Jak można sobie z tym poradzić?", "A co jeśli...");
  - Warto zwrócić dzieciom uwagę, że jeśli nie posiadają wiedzy opartej na poprzedniej lekcji, aby odpowiedzieć na zadane pytanie, mogą próbować samodzielnie wymyślić odpowiedź, która wydaje im się najbardziej

prawdopodobna. Ale w takiej sytuacji powinny rozpocząć wypowiedź od zaznaczenie, że jest to ich opinia "Moim zdaniem...". Mogą też przyznać się do niewiedzy (poprzez proste "Nie wiem"), jeśli pytanie wydaje się im za trudne (25 minut);

3. **Omówienie sposobów mówienia o problemach (pogadanka/dyskusja).** N. omawia z dziećmi sposoby przekazywania różnych problemów. Dzieci czytają odpowiednie fragmenty tekstu, uzasadniające ich argumenty:
  - jakiego języka używają gazety? Czym różnią się od siebie różne gazety i czasopisma? Czym różnią się wydania ogólnopolskie od lokalnych?;
  - w jaki sposób o problemach mówi się w telewizji i innych mediach audiowizualnych? Czym różnią się wypowiedzi dziennikarzy od ekspertów? (15 minut);
4. **Podsumowanie.** N. podsumowuje pracę dzieci, biorąc pod uwagę ich wypowiedzi:
  - Jakie problemy wydają się dzieciom szczególnie ważne?
  - Jakie problemy są im najbliższe (obejmują najbliższe środowisko)?

Warianty:

- **alternatywnie:** jeśli N. uzna, że "Płaszcz eksperta" zastosowany w drugiej godzinie lekcyjnej może być za trudny dla większości grupy, może zaproponować dzieciom zwykłą prezentację plakatu stworzonego na poprzedniej lekcji (każda grupa prezentuje swoją pracę i odpowiada na pytania klasy);
- **alternatywnie (wykorzystanie nowoczesnych technologii):** zamiast tworzyć tradycyjny plakat, dzieci mogą skorzystać z nowoczesnych technologii (np. aplikacji <http://padlet.com/>, <http://www.easel.ly/>, <http://dropr.com/>, <http://pic-collage.com/> - aplikacja na androida).

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Analiza tekstu

Metody dramowe (drama) i inscenizacyjne

Metoda hierarchizacji

Metoda twórczego rozwiązywania problemów

Techniki:

Płaszcz eksperta

Kategoryzacja

Tryby pracy:

W grupach

Samodzielny

Ścieżki:

Współczesna Polska

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.2.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę" w kontekście problemów społeczno-gospodarczych

Hist-VI.5.1 : [WOS] dziecko rozumie znaczenie podziału pracy pomiędzy różnych członków społeczeństwa (specjalizacja wg kompetencji)

Hist-VI.5.4 : [WOS] dziecko potrafi wskazać ważne problemy współczesnej Polski w oparciu o różne źródła informacji (m.in. media: prasa, radio, telewizja, internet)

Pol-IV-VI.4.1.3 : dziecko potrafi podczas rozmowy prezentować własne zdanie oraz je uzasadnić

Pol-IV-VI.6.1 : dziecko potrafi odróżnić zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych

Pol-IV-VI.9.1 : dziecko potrafi wnioskować na podstawie przesłanek zawartych w tekście

Przed-VI.4.4 : dziecko potrafi wskazać problemy społeczne występujące na poziomie regionalnym i światowym

Osiągnięcia nieujęte w podstawie programowej GWK:

Przed-VI.4.1 : dziecko wie, czym jest bezrobocie i jakie ma konsekwencje

Przed-VI.4.2 : dziecko potrafi opowiedzieć o przyczynach bezrobocia i czynnikach wpływających na jego poziom

55 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: MAŁA OJCZYZNA - PODSUMOWANIE PROJEKTU

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci prezentują zrealizowany projekt na temat ich "małej ojczyzny".

Cele:

- utrwalenie pojęcia "mała ojczyzna";
- rozwijanie zainteresowania uczniów i uczennic lokalną społecznością;
- rozwijanie umiejętności kategoryzowania i wybierania informacji;
- rozwijanie umiejętności prezentowania swojej wiedzy;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem w kontekście wystąpień na forum klasy.

Potrzebne materiały:

- komputer z rzutnikiem (do wyświetlenia prezentacji stworzonych przez dzieci).

Przebieg:

- 1. Wprowadzenie oraz ustalenie kryteriów ewaluacji.** N. wyjaśnia, że lekcja zostanie poświęcona podsumowaniu i ocenie pracy grup (par) nad realizowanym projektem. Każda grupa otrzymuje czas na krótkie wystąpienie oraz odpowiadanie na pytania "widowni" (czyli pozostałych dzieci). N. przypomina, na jakie elementy zwróci szczególną uwagę:
  - czy prezentacja opiera się na minimum dwóch źródłach;
  - czy wykorzystane źródła były różnorodne;
  - czy dzieci uwzględniły:
    - najważniejsze wydarzenia z historii "małej ojczyzny";
    - najważniejsze postaci z historii "małej ojczyzny";
    - cechy charakterystyczne dla danej społeczności;
    - aktualne problemy danej społeczności;
  - jak dokładnie została przygotowana prezentacja;
  - czy wszystkie informacje zawarte w prezentacji są poprawne merytorycznie;
  - czy projekt został zrealizowany przez grupę samodzielnie;
  - czy każde z dzieci miało udział w realizacji projektu (N. na koniec pyta każdą grupę, co kto robił przygotowując projekt) (5 minut);
- 2. Prezentacja.** Dzieci przedstawiają przygotowane projekty oraz odpowiadają na pytania z sali. N. może wyjaśnić dzieciom, że element stresu czy tremy przed takim wystąpieniem może dopaść każdego. W takim przypadku N. podpowiada, co można zrobić, dzieli się swoimi doświadczeniami, np.:
  - nie zaczynaj mówić od razu, policz w myślach do trzech, głęboko odetchnij
  - uśmiechnij się (35 minut na wszystkie prezentacje);
- 3. Podsumowanie.** Poza uwagami merytorycznymi dotyczącymi prac dzieci, N. może również przeprowadzić krótką rozmowę z klasą na temat współpracy w grupach. Co było dla dzieci najtrudniejsze? Co mogłyby zrobić inaczej następnym razem? (5 minut)

Potencjalne problemy:

- czas prezentacji: warto zwrócić dzieciom na czas, w którym powinny się wypowiedzieć (szczególnie jeśli jest wiele grup, które będą miały zaprezentować swoją pracę). W ten sposób można dzieci nauczyć koncentracji i dyscypliny wypowiedzi;
- pytania z sali: elementem ewaluacji uczniów i uczennic może być także zaangażowanie w odbiór i zadawanie pytań do poszczególnych prezentacji (jednak w takiej sytuacji, dzieci powinny być o tym wcześniej poinformowane).

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metoda uczenia się poprzez nauczanie innych

Prezentacja multimedialna

Techniki:

Projekt (badawczy)

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

W parach

Ścieżki:

Współczesna Polska

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.6 : [ogólne] dziecko potrafi przedstawić swoją opinię na temat podtrzymywania tradycji, w tym tradycji rodzinnych

Hist-VI.2.1 : [ogólne] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę", wskazując elementy jej historii i kultury

Hist-VI.2.2 : [WOS] dziecko potrafi opisać swoją "małą Ojczyznę" w kontekście problemów społeczno-gospodarczych

Hist-VI.2.3 : [ogólne] dziecko potrafi wskazać, w jaki sposób upamiętnia się postaci i wydarzenia z przeszłości jego "małej Ojczyzny"

Hist-VI.3.3 : [WOS] dziecko potrafi wskazać na mapie główne regiony Polski (województwa)

Hist-VI.3.4 : [WOS] dziecko potrafi opisać, czym się charakteryzują poszczególne regiony Polski

Pol-IV-VI.16.1 : dziecko potrafi rozpoznać znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała)

Pol-IV-VI.41.3 : dziecko potrafi podczas rozmowy prezentować własne zdanie oraz je uzasadnić

Psych-IV-VI.1.6 : dziecko zna sposoby radzenia sobie ze stresem

56 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: JA I MOJA RODZINA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci zastanawiają się nad tym, jakie jest znaczenie potrzeb ludzi dla ich rozwoju oraz jaki wpływ ma na nie rodzina.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciem "grupa";
- zapoznanie ze znaczeniem potrzeb w życiu człowieka;
- rozwijanie świadomości wpływu grupy na jednostkę;
- rozwijanie świadomości znaczenia rodziny w życiu człowieka;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach (rozwiązywania problemów).

Potrzebne materiały:

- odtwarzacz muzyki albo komputer;
- nagranie z odgłosami ludzi w różnych sytuacjach;

- karta pracy do zanotowania wymienionych potrzeb i sposobów ich zaspokajania.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie (słuchanie dźwięków).** N. zaprasza dzieci do wysłuchania nagrania dźwiękowego. Rozdaje im również tabelki do wypełnienia. Zadaniem dzieci będzie:
  - wysłuchanie zaproponowanego nagrania;
  - wypisanie skojarzeń dla każdego z fragmentów dźwiękowych;
  - zastanowienie się, co łączy wszystkie te nagrania (5 minut).
2. N. wraz z dziećmi omawia zadanie. Nawiązując do ich odpowiedzi, wyjaśnia, że w czasie najbliższych lekcji, będą się zajmowali człowiekiem i jego funkcjonowaniem w społeczeństwie - wchodzeniem w relacje w rodzinie, w środowisku koleżeńskim itp. (3 minuty);
3. **Omówienie potrzeb człowieka (burza mózgów i hierarchizacja).** N. wyjaśnia dzieciom, że najważniejszą motywacją, motorem funkcjonowania ludzi są ich potrzeby i próby ich zaspokojenia. Zadaniem dzieci jest w grupach:
  - określenie potrzeb ludzi oraz sposobów zaspokajania tych potrzeb (grupowa burza mózgów; dzieci spisują swoje pomysły na karcie pracy). N. może wspierać pracę grup w razie potrzeby (np. aby uściślić lub nazwać element, o którym mówią dzieci);
  - określenie hierarchii poszczególnych, wypisanych potrzeb (grupowa dyskusja, można zaproponować dzieciom, które nie potrafią dojść do porozumienia, głosowanie) - stworzenie piramidy priorytetów: wierzchołeksymbolizuje wartość najwyższą, a segmenty podstawy najniższą (15 minut);
4. **Omówienie znaczenia rodziny w życiu człowieka (mapa myśli).** N. nawiązując z zaproponowanych przez dzieci potrzeb (np. potrzeba spędzania czasu z najbliższymi/rodziną), wyjaśnia, że w czasie tej lekcji dzieci zastanowią się nad podstawową grupą społeczną, w której skład wchodzi, czyli rodziną. Dzieci pracując samodzielnie tworzą mapy myśli do pojęcia "rodzina". Uwzględniają przy tym takie elementy jak:
  - członkowie rodziny;
  - sposób spędzania razem czasu (jakie potrzeby są przy tym zaspokajane?);
  - emocje wiążące się z rodziną;
  - prawa i obowiązki członków rodziny;
  - konflikty w rodzinie oraz sposoby ich rozwiązywania.
5. N. omawia z dziećmi stworzone mapy myśli. Czym różnią się mapy różnych dzieci? N. podsumowuje pracę dzieci (22 minut na pkt. 4 i 5).

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia
Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne
Metoda rozwijająca twórcze myślenie
Metoda hierarchizacji
Pogadanka

Techniki:

Co by było, gdyby - myślenie dedukcyjne
Piramida priorytetów
Burza mózgów

Tryby pracy:

W grupach
Samodzielny

Ścieżki:

Ja i grupa

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna
Kinestetyczna
Muzyczna
Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.1 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić, czym wyraża się odmienność i неповtarzalność każdego człowieka
Hist-VI.1.2 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykłady różnych potrzeb człowieka
Hist-VI.1.3 : [WOS] dziecko potrafi określić, w jaki sposób ludzie zaspokajają różne potrzeby
Hist-VI.1.4 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić, jakie jest znaczenie rodziny w życiu człowieka
Hist-VI.1.5 : [WOS] dziecko potrafi wskazać przykłady praw i obowiązków przysługujących członkom rodziny
Hist-VI.1.6 : [ogólne] dziecko potrafi przedstawić swoją opinię na temat podtrzymywania tradycji, w tym tradycji rodzinnych

Hist-VI.5.2 : [WOS] dziecko potrafi wskazać, jakie grupy występują w społeczeństwie

Hist-VI.5.3 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić, jakie role realizują różne grupy społeczne

Psych-IV-VI.4.2 : dziecko wie, że konkretne osiągnięcia nie wpływają na jego wartość jako człowieka

Psych-IV-VI.8.1 : dziecko wie, dlaczego ludzie tworzą i wybierają grupy

Psych-IV-VI.8.2 : dziecko wie, jak grupa potrafi wpływać na decyzje jednostki

Lista załączników:

Dźwięki ludzi.wav

Karta pracy dotycząca potrzeb wersja edytowalna.docx

Karta pracy dotycząca potrzeb.pdf

57 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: GRUPY I KONFLIKTY

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci dowiadują się, czym dokładnie są grupy społeczne, jakie są ich rodzaje oraz rola w społeczeństwie. Uczą się radzić sobie w sytuacjach konfliktowych.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciem "grupa";
- zapoznanie z rodzajami grup społecznych;
- zapoznanie z rolą różnych grup społecznych;
- rozwijanie świadomości wpływu grupy na jednostkę;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach (rozwiązywania problemów);
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą.

Potrzebne materiały:

- prezentacja multimedialna (obejmująca tematykę grup społecznych);
- karty ról i przedmiotów do gry dydaktycznej;
- komputer z rzutnikiem;
- wcześniej przygotowana sala z ławkami zsuniętymi pod ścianę.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie (gra dydaktyczna interakcyjna).** N. wyjaśnia, że ta lekcja będzie nawiązywała do poprzedniej. Zacznie się jednak od ćwiczenia-eksperymentu. N. dzieli dzieci na grupy 8- lub 10-osobowe (albo mniejsze, jeśli klasa jest mniej liczna). Zadaniem dzieci będzie rozwiązanie węzła, choć bardzo nietypowego, bo złożonego z ich rąk:
  - dzieci stają w okręgu, ramię przy ramieniu i wyciągają ręce do przodu;
  - następnie mają złapać się za ręce z innymi osobami, jednak jedna dłoń powinna trzymać inną osobę niż druga - w ten sposób powstaje węzeł z dłoni;
  - na znak N. dzieci mają spróbować się rozplątać, ale (uwaga!) bez puszczenia swoich rąk (N. powinien przy tym zwrócić uwagę na to, aby dzieci nie zrobiły sobie krzywdy) - przechodząc pod sobą, obok siebie itp.;
  - po dwóch minutach N. kończy ćwiczenie (niezależnie od tego, czy dzieciom udało się wykonać zadanie);
  - N. omawia z dziećmi ćwiczenie:
    - co było w nim trudne? a co proste?;
    - kto podejmował decyzje (wszyscy, jedna osoba, kilka osób?);
    - co może symbolizować taki węzeł z rąk?;
    - jakie emocje pojawiły się w trakcie pracy w grupie (radość, smutek, ekscytacja, frustracja itp.) i dlaczego? (10 minut);
2. **Omówienie, czym są grupy społecznych (tworzenie gwiazdy skojarzeń).** N. dzieli dzieci na grupy 5-osobowe. Zadaniem każdej grupy jest stworzenie możliwie największej liczby haseł-skojarzeń do pojęcia "grupa społeczna". N. podsumowuje pracę dzieci, biorąc pod uwagę:
  - jakie są rodzaje grup społecznych;
  - jaką rolę pełnią grupy społeczne;
  - jakie mogą być zależności i stosunki różnych grup społecznych;
  - przyczyny konfliktów między różnymi grupami społecznymi (10 minut).
3. **Rozwiązywanie konfliktów grupowych, radzenie sobie z presją (gra dydaktyczna).** Każde dziecko w grupie otrzymuje opis siebie (roli w jaką się wcieli), natomiast cała grupa otrzymuje zestaw 5 prezentów, które muszą rozdysponować między sobą. Dzieci muszą dojść do porozumienia, kto dostanie co. N. zwraca na samym początku dzieciom uwagę, że może to być trudne. W jaki sposób dojdą do konsensusu? Na koniec N. wraz z dziećmi omawia zadanie:
  - jakie przedmioty otrzymała dana postać w różnych grupach? Dlaczego?;

- w jaki sposób dzieci starały się rozwiązać problem?;
  - jakie emocje pojawiły się w trakcie zadania? (20 minut).
4. **Podsumowanie i zebranie wiedzy.** Można przy tym zwrócić uwagę na takie pojęcia jak uprzejmość, tolerancja.

Warianty:

- jeśli ćwiczenie o rozwiązywaniu konfliktów wzbudziło w dzieciach silne emocje, warto na zakończenie wykonać proste ćwiczenie integrujące.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Prezentacja multimedialna

Techniki:

Łańcuch skojarzeń

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Ścieżki:

Ja i grupa

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Kinestetyczna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

- Hist-VI.1.11 : [WOS] dziecko potrafi opisać zachowanie, które uważa za uprzejme
- Hist-VI.1.12 : [WOS] dziecko potrafi opisać zachowanie, które uważa za tolerancyjne
- Hist-VI.1.13 : [WOS] dziecko potrafi opisać sytuacje konfliktowe między ludźmi
- Hist-VI.1.14 : [WOS] dziecko potrafi poszukiwać sposobów rozwiązania konfliktu
- Hist-VI.5.1 : [WOS] dziecko rozumie znaczenie podziału pracy pomiędzy różnych członków społeczeństwa (specjalizacja wg kompetencji)
- Hist-VI.5.2 : [WOS] dziecko potrafi wskazać, jakie grupy występują w społeczeństwie
- Hist-VI.5.3 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić, jakie role realizują różne grupy społeczne
- Psych-IV-VI.6.2 : dziecko wie, jakie są metody rozwiązywania konfliktów
- Psych-IV-VI.8.1 : dziecko wie, dlaczego ludzie tworzą i wybierają grupy
- Psych-IV-VI.8.3 : dziecko potrafi przeciwstawiać się presji grupy i wie, że ma prawo powiedzieć "nie"

Lista załączników:

Role i przedmioty.pdf

Role i przedmioty wersja edytowalna.docx

58 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: WŚRÓD NAS CZY OBOK NAS

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Poznają mniejszości narodowe występujące w Polsce oraz zastanawiają się, jak należy się zachowywać w wielokulturowym środowisku. Rozpatrują pojęcie obcości.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z pojęciem "mniejszość narodowa";
- zapoznanie uczniów i uczennic z rodzajami grup społecznych;
- rozwijanie świadomości wpływu grupy na jednostkę;
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą.

Potrzebne materiały:

- długi sznurek, wstążeczki lub szarfy w czterech kolorach;
- dużo przestrzeni (np. korytarz szkolny) lub sala z odsuniętymi ławkami pod ściany;
- mapy statystyczne lub zasoby internetu (strona GUS, jak i

http://pl.wikipedia.org/wiki/Mniejszo%C5%9Bci_narodowe_i_eticzne_w_Polsce).

Przebieg:

- 1. Czym jest mniejszość? (gra dydaktyczna).** N. pokazuje dzieciom sznurek i wyjaśnia, że w czasie tej lekcji utożsamia on granice między państwami. Granice się przesuwiają, natomiast ludzie pozostają związani ze swoją społecznością, ziemią, domem.
  - N. dzieli klasę na cztery grupy;
  - każdej grupie przypisuje szarfę określonego koloru;
  - jedna grupa ustawia się w środku – tę grupę otacza sznurkiem;
  - pozostałe grupy stoją na zewnątrz, w skupiskach - również oddzielone od siebie;
  - N. pyta dzieci, jaka to jest sytuacja (cztery państwa z ich mieszkańcami, którzy mają ten sam język, zwyczaje, kulturę);
  - N. zmienia położenie sznurków, tak że, w obrębie jednej grupy znajdują się osoby z różnymi wstążeczkami. N. pyta, kiedy mogło dojść do takiej zmiany? Jak się teraz zmieniła sytuacja? (w obrębie jednego państwa znajduje się kilka narodowości, osoby będące w mniejszości w danym państwie wyznają inne tradycje, mówią różnymi językami);
  - dzieci zastanawiają się nad odpowiedziami na pytania:
    - jak się czujecie jako mniejszość/większość w państwie?
    - jakie prawa waszym zdaniem powinny być uchwalane w tym państwie?
    - czego byście oczekiwali?
    - w jaki jeszcze sposób mogą tworzyć się mniejszości? (migracja zarobkowa, uchodźstwo) (10 minut);
- 2. Mniejszości narodowe w Polsce: kto i gdzie? (praca z mapą).** Zadaniem dzieci jest zaznaczenie na mapach Polski skupisk największych mniejszości narodowych. Do tego zadania można wykorzystać aktualne mapy statystyczne lub zasoby internetowe. N. omawia z dziećmi zadanie, kiedy odpowiedzą sobie na pytania:
  - W jakich województwach jest ich najwięcej, a w jakich najmniej?
  - Jakie wydarzenia historyczne mogły mieć na to wpływ? (20 minut);
- 3. Postawa wobec inności (dyskusja o tolerancji i akceptacji).** Dzieci zastanawiają się, na czym polega pojęcie obcości i inności. Jaka postawa może zostać uznana za otwartą wobec mniejszości narodowych (uprzejmość, tolerancja, ciekawość siebie, otwartość na inność) (15 minut).

Możliwe kontynuacje:

- Dzieci przygotowują prezentację na temat 3 wybranych subkultur młodzieżowych, na podstawie książki *Wyż nisz*, B. Chacińskiego. 1. Każde dziecko przygotowuje w domu prezentację 3 najciekawszych subkultur, o których przeczytali w książce *Wyż nisz*, Bartka Chacińskiego. W grupach: 5-6 osobowych dzieci starają się zdefiniować słowo subkultura, korzystając z techniki drzewa myśli. Podsumowanie, w którym N. podkreśla znacznie wolności każdego człowieka i jego prawo do wyrażania własnej osobowości. N. tłumaczy na czym polega odmienność i niepowtarzalność każdego człowieka.

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Samodzielny

Ścieżki:

Ja i grupa

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.11 : [WOS] dziecko potrafi opisać zachowanie, które uważa za uprzejme

Hist-VI.1.12 : [WOS] dziecko potrafi opisać zachowanie, które uważa za tolerancyjne

Hist-VI.3.5 : [WOS] dziecko potrafi wskazać mniejszość narodową lub etniczną, żyjącą w Polsce

Hist-VI.3.6 : [WOS] dziecko potrafi opisać przejawy kultury i tradycji wybranej mniejszości mieszkającej w Polsce

Hist-VI.5.2 : [WOS] dziecko potrafi wskazać, jakie grupy występują w społeczeństwie

Hist-VI.5.3 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić, jakie role realizują różne grupy społeczne

Lista załączników:

Mapa do opracowania wersja edytowalna.docx

Mapa do opracowania.pdf

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

59 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: OBYWATELE EUROPY, OBYWATELE ŚWIATA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci rozwijają swoją wiedzę na temat Unii Europejskiej. Dowiadują się, jakie jest jej znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z symbolami Unii Europejskiej: hymnem, flagą;
- zapoznanie uczniów i uczennic z krajami, które wchodzą w skład Unii Europejskiej;
- zapoznanie uczniów i uczennic z tłem historycznym powstania Unii Europejskiej;
- rozwijanie umiejętności kojarzenia związków przyczynowo-skutkowych.

Potrzebne materiały:

- wzór mapy Europy (dla każdego dziecka);
- "Unia Europejska - co wiem" - karta pracy;
- karty państw Unii (po jednym państwie dla każdego dziecka);
- komputer z rzutnikiem;

- wykonanie hymnu Unii Europejskiej (<http://www.youtube.com/watch?v=2-Nq4OHq0gY> ze słowami lub http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/anthem/index_pl.htm);
- flaga Unii Europejskiej (http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/flag/index_pl.htm);
- plakat "Zjednoczeni w różnorodności": <http://bookshop.europa.eu/pl/zjednoczeni-w-r-norodno-ci-pbKC3013371/?CatalogCategoryID=cWuep2Ixvv8AA...> (plakat dostępny w formacie pdf);
- <http://bookshop.europa.eu/pl/zjednoczeni-w-r-norodno-ci-2011--pbKC3110515/?CatalogCategoryID=Bfqep2I...> (publikacja "Zjednoczeni w różnorodności" przedstawiająca szczegółowe wszystkie kraje Unii Europejskiej. Uwaga! stan na 2011 rok)
- dodatkowe źródło interaktywne: http://europa.eu/kids-corner/index_pl.htm (gry i quizy dla dzieci); http://europa.eu/abc/euslides/index_pl.htm (prezentacja multimedialna o Unii Europejskiej)
- dodatkowe źródło: <http://bookshop.europa.eu/pl/europa-w-12-lekcjach-pbNA3110652/?CatalogCategoryID=luYKABst3IwAAAEjxE...> (publikacja Europa w 12 lekcjach; dostępna bezpłatnie w formacie pdf); <http://bookshop.europa.eu/pl/historia-trzech-pokole-rolnik-w-pbKF3111393/?CatalogCategoryID=TM0ep2Ix...> (publikacja "Historia trzech pokoleń rolników", dostępna bezpłatnie w formacie pdf); <http://bookshop.europa.eu/pl/flagi-europejskie-pbQC3011096/?CatalogCategoryID=Bfqep2IxxSwAAAEuj40D0U...> (publikacja "Flagi europejskie" przybliżająca wygląd wszystkich państw wchodzących w skład Unii Europejskiej, a także utrwalająca ich położenie na mapie Europy).

Przebieg:

1. **Wprowadzenie (wydobywanie wiedzy).** N. włącza hymn Unii Europejskiej i prosi dzieci o jego wysłuchanie. Następnie pyta dzieci, czy wysłuchany utwór kojarzy im się z czymś konkretnym. Kiedy pojawi się odpowiedź "Unia Europejska", N. wyjaśnia, że wysłuchany utwór to właśnie hymn Unii. Jeśli ta odpowiedź się nie pojawi, ujawnia to powiązanie samodzielnie.
  - N. rozdaje dzieciom kartki z tabelkami, w których każde wpisuje, co wie oraz czego chciałby się dowiedzieć. W części "Wiem, że..." dzieci mogą spisywać wszelkie skojarzenia odnoszące się do tematu;
  - Dzieci przedstawiają, co zapisały pozostałym. N. zwraca uwagę na wszystkie pytania, jakie posiadają dzieci. Ujawnia, na które pytania dzieci otrzymają odpowiedź, a na które samodzielnie będą musiały ją wyszukać (7 minut);
2. **Unia Europejska i jej znaczenie - omówienie (dyskusja "Kim jest obywatel Europy?").** N. rozdaje dzieciom wzory map i przedstawia dzieciom krótką historię Unii Europejskiej.

Wyjaśnia, jakie są najważniejsze jej cechy oraz jakie jest jej znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Zadaniem dzieci jest:

- zapisanie w trzeciej kolumnie otrzymanej tabelki informacji, które są odpowiedziami na ich pytania oraz rzeczy, które najbardziej je zainteresowały;
  - zaznaczenie na mapie obszaru, który obejmuje Unia Europejska (15 minut);
3. **Poznanie krajów Unii Europejskiej - europejska solidarność.** Każde z dzieci otrzymuje kartę z nazwą, mapą i flagą kraju członkowskiego oraz dodatkowymi ciekawostkami na temat tego kraju. Następnie zadaniem dzieci jest podpisanie na swoich mapach wszystkich krajów Unii oraz zebranie trzech ciekawostek o trzech różnych państwach. Aby zrealizować zadanie, dzieci muszą sobie pomagać i się wspierać oraz wymieniać się informacjami - N. podkreśla znaczenie współpracy i solidarności w kontekście Unii Europejskiej (20 minut);
4. **Podsumowanie.** N. wraz z dziećmi omawia wykonane ćwiczenia. Uczniowie i uczennice dzielą się tym, co zanotowały w trzeciej kolumnie tabelki.

Możliwe kontynuacje:

- **Przemieszczanie się na terenie Europy (drama).** Można przybliżyć temat poruszania się po Europie przed przystąpieniem do Unii oraz po przystąpieniu. Dzieci mogą się wcielić w podróżnych albo kierowców przewożących wyroby z Polski do np. Francji. Proponowane role:
  - kierowca, jadący do Francji przed przystąpieniem do UE;
  - kierowca, jadący do Francji po przystąpieniu do UE;
  - pracownicy służby granicznej przed przystąpieniem do UE: sprawdzający paszport, stemplujący paszport, sprawdzający przewożone produkty, zbierający cło za przewożone produkty;
  - pracownicy służby granicznej po przystąpieniu do UE: nic nie robią, tylko zapraszają do wjechania ("Jesteś członkiem Unii Europejskiej. Nie musimy nic sprawdzać. Jedź tam, gdzie potrzebujesz").

Realizując takie zadanie, warto przygotować dla dzieci odpowiednie rekwizyty: np. paszporty, pieczątki, przewożone "produkty" (np. puste opakowania). Dzieci najpierw odgrywają scenki "przed przystąpieniem" - N. dokładnie wyjaśnia, jakie działania muszą podjąć granicznicy oraz dlaczego kierowca po prostu nie może przejechać. Następnie rozgrywają się scenki "po przystąpieniu". Na koniec odbywa się dyskusja: jakie są plusy wolnego przemieszczania się ludzi w granicach Unii Europejskiej?

Zakresy przedmiotowe:

Historia i społeczeństwo

Przedsiębiorczość

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy
Prezentacja multimedialna

Tryby pracy:

Cała klasa
W grupach
Samodzielny

Ścieżki:

We współczesnym świecie

Aktywizowane typy inteligencji:

Muzyczna
Lingwistyczna
Wizualna i przestrzenna
Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.3.1 : [WOS] dziecko potrafi wymienić najważniejsze święta narodowe, symbole państwowe, miejsca pamięci narodowej

Hist-VI.3.2 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc pamięci narodowej

Hist-VI.6.1 : [WOS] dziecko potrafi dyskutować o kwestiach związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej (także używając pojęć: europejska solidarność, stosunki międzynarodowe)

Hist-VI.6.2 : [WOS] dziecko potrafi rozpoznać symbole unijne: flagę i hymn Unii Europejskiej

Hist-VI.7.1 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić, co oznacza zwrot „świat stał się mniejszy” i jakie są przyczyny tego zjawiska

Przed-VI.3.13 : dziecko potrafi wyjaśnić znaczenie handlu międzynarodowego.

Przed-VI.4.4 : dziecko potrafi wskazać problemy społeczne występujące na poziomie regionalnym i światowym

Lista załączników:

Karty państw wersja edytowalna.docx

Karty państw.pdf

Mapa Europy.pdf

UE co wiem karta pracy.pdf

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

60 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: MÓJ KOLEGA, KOLEŻANKA Z DRUGIEGO KOŃCA ŚWIATA

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci komunikują się z rówieśnikami w innych częściach świata. Doświadczają, co faktycznie oznacza zwrot, że "świat stał się mniejszy".

Cele:

- uświadomienie uczniom i uczennicom znaczenia zwrotu "świat stał się mniejszy";
- rozwijanie umiejętności tworzenia połączeń przyczynowo-skutkowych;
- rozwijanie umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii do komunikacji;
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych uczniów i uczennic.

Potrzebne materiały:

- komputer z podłączeniem do internetu;
- kamera internetowa;
- wcześniejsza rejestracja na platformie: <https://education.skype.com/> oraz instalacja aplikacji Skype;
- N. powinien wcześniej skontaktować się ze klasą partnerską, która będzie mogła

przeprowadzić połączenie w czasie rzeczywistym (może to być polska szkoła zagranicą np. w Wielkiej Brytanii, na Litwie czy w Stanach Zjednoczonych, jak i zwykła szkoła - wówczas potrzebne będzie wsparcie językowe dla dzieci);

- warto przed lekcją wykonać próbne połączenie, aby sprawdzić, czy wszystkie elementy działają poprawnie (jest obraz i dźwięk);
- kartki A4 i mazaki;
- karteczki post-it w trzech kolorach.

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. przypomina dzieciom, czym zajmowały się na poprzedniej lekcji - poznawały Unię Europejską. Dziś będą mogły przedłużyć swoją podróż i poznać dzieci z innego kraju;
  - N. podaje nazwę kraju i pyta dzieci, co o nim wiedzą, co o nim słyszały, czy kiedykolwiek w nim były;
  - następnie prosi dzieci, aby się zastanowiły, czego chciałyby się dowiedzieć, o tym miejscu;
  - dzieci zapisują wielkimi literami swoje imiona na kartkach A4 (10 minut);
2. **Rozmowa z klasą partnerską w innym kraju.** Dzieci poznają kolegów i koleżanki z innego kraju;
  - najpierw przedstawiają się (podają swoje imiona, zainteresowania) oraz pokazują do kamery kartki z zapisanymi imionami. Następnie witają się z kolegami i koleżankami "z drugiej strony".
  - chętne dzieci mogą zadawać pytania oraz odpowiadać na pytania;
  - N. wspiera dzieci, jeśli nie są czegoś pewne, jednak daje im możliwie największą przestrzeń do prowadzenia samodzielnej komunikacji i zwraca uwagę na uprzejme traktowanie nowo poznanych osób (25 minut);
3. **Podsumowanie.** N. zapisuje na tablicy hasło "świat stał się mniejszy". Zadaniem dzieci jest wypisanie, co dla nich to pojęcie oznacza (również w kontekście spotkanie, które miało przed chwilą miejsce), jakie są przyczyny i skutki (pozytywne lub negatywne) tego zjawiska;
  - na karteczkach żółtych wypisują, co to według nich oznacza;
  - na karteczkach niebieskich wypisują przyczyny;
  - na karteczkach zielonych skutki (zaznaczają "+" przy pozytywnych i "-" przy negatywnych);
  - N. podsumowuje pracę dzieci.

Warianty:

- zadanie może być również wykonane w grupach np. 4-osobowych. Każda grupa prowadzi

rozmowę z jedną grupą po drugiej stronie. Dzieci mogą w ten sposób się zapoznać. Dowiedzieć się, czym różni się ich życie od życia ich partnerów, a w czym są podobni;

- N. może zaproponować dzieciom przeprowadzenie rozmowy i zebranie informacji w obrębie konkretnego tematu np. jak wygląda i czym się różni zwykły dzień tu i tam albo nasze święta - jak je obchodzimy, albo historia tu i tam.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda definiowania pojęć

Metoda w działaniu: hands-on thinking / hands-on education

Techniki:

Burza mózgów

Tryby pracy:

Cała klasa

Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.11 : [WOS] dziecko potrafi opisać zachowanie, które uważa za uprzejme

Hist-VI.24.2 : [WOS] dziecko zna pojęcia emigracja polityczna i zarobkowa oraz potrafi je rozróżnić

Hist-VI.3.7 : [WOS] dziecko potrafi wskazać główne miejsca zamieszkania Polaków na świecie

Hist-VI.7.1 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić, co oznacza zwrot „świat stał się mniejszy” i jakie są przyczyny tego zjawiska

Komp-VI.2.1 : dziecko potrafi komunikować się za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych, w tym poczty elektronicznej

Pol-IV-VI.16.1 : dziecko potrafi rozpoznać znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się

(gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała)

Pol-IV-VI.35.1 : dziecko posiada umiejętność modyfikacji sposobu wyrażania się w zależności od rodzaju sytuacji komunikacyjnej (oficjalna lub nieoficjalna)

Lista załączników:

Globalizacja.pdf

61 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: TECHNIKA I ŚRODOWISKO DZIŚ I JUTRO

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

NIE

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci, pracują w grupach, wyobrażają sobie jak będzie wyglądało życie około roku 2050. Przygotowują własną audycję radiową.

Cele:

- rozwijanie kreatywnego myślenia;
- uświadomienie dzieciom związku pomiędzy techniką i środowiskiem naturalnym;
- rozwijanie umiejętności tworzenia jasnych i spójnych komunikatów;
- rozwijanie zainteresowania środowiskiem;
- uświadomienie dzieciom wpływu człowieka na środowisko naturalne.

Potrzebne materiały:

- artykuły-inspiracje dla grup (odpowiednio dopasowane do poszczególnych grup).

Przebieg:

1. N. prosi uczniów i uczennice, aby podzielili się na 4 grupy. Zadaniem każdej grupy będzie przygotowanie opowiadania na temat: Jeden dzień życia człowieka, żyjącego około 2050 roku. Opowiadanie powinno zawierać dialogi, opis przedmiotu, opis krajobrazu, opis postaci;
2. Każda grupa ma opracuje jednak inny scenariusz rozwoju kraju:
  - Technika jest wysoko rozwinięta, zniszczono środowisko naturalne;
  - Technika jest wysoko rozwinięta, środowisko jest w dobrym stanie;
  - Technika stanęła w miejscu, środowisko naturalne jest w dobrym stanie;
  - Technika stanęła w miejscu, zniszczono środowisko naturalne;
3. Dzieci w grupach czytają otrzymane fragmenty artykułów. Każde dziecko przygotowuje swoje opowiadanie o człowieku z przyszłości. Powinno ono dotyczyć jego/jej codziennego życia. Dzieci mogą nie zdążyć stworzyć całych opowiadań, jednak powinny mieć spisane najważniejsze pomysły - co chciałyby w nich uwzględnić (25 minut);
4. Dzieci prezentują swoje pomysły, prace literackie (10 minut)
5. N. omawia pracę - zwraca uwagę na najważniejsze problemy. Zwraca uwagę na zjawiska, które poprawnie udało się wskazać dzieciom oraz uzupełnia wiedzę uczniów i uczennic o problemy i zjawiska, których nie udało im się samodzielnie zidentyfikować. Który scenariusz z przedstawionych wydaje im się najbardziej prawdopodobny i dlaczego? (10 minut).

Możliwe kontynuacje:

- **praca domowa:** dzieci dokończają swoje opowiadania o świecie przyszłości.

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Gry i zabawy dydaktyczne

Metoda rozwijająca twórcze myślenie

Pogadanka

Instruktaż

Techniki:

Co by było, gdyby - myślenie dedukcyjne

Aktywizowane typy inteligencji:

Przyrodnicza

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.7.3 : [WOS] dziecko potrafi zanalizować wpływ techniki na środowisko naturalne

Hist-VI.7.4 : [WOS] dziecko potrafi zanalizować wpływ techniki na życie człowieka

Pol-IV-VI.22.1 : dziecko potrafi odróżnić realizm od fantastyki

Pol-IV-VI.38.1 : dziecko potrafi stworzyć opowiadanie z dialogiem

Pol-IV-VI.38.6 : dziecko potrafi stworzyć opis postaci

Pol-IV-VI.38.7 : dziecko potrafi stworzyć opis przedmiotu

Pol-IV-VI.38.8 : dziecko potrafi stworzyć opis krajobrazu

Pol-IV-VI.50.1 : dziecko potrafi operować słownictwem z określonych, bliskich mu kręgów tematycznych (dom, rodzina, szkoła, środowisko przyrodnicze)

Dodatkowe osiągnięcia:

- dziecko wie, że istnieje związek pomiędzy techniką i przyrodą;
- dziecko rozumie, że przyszłość świata może być tematem refleksji.

62 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: CAŁY ŚWIAT W INTERNECIE

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci poznają znaczenie danych dostępnych w internecie i dowiadują się, gdzie mieszkają Polacy na świecie. Zastanawiają się nad znaczeniem, możliwościami i zagrożeniami dostępności danych w internecie.

Cele:

- zapoznanie uczniów i uczennic z miejscami zamieszkania Polaków zagranicą;
- uświadomienie uczniom i uczennic możliwości, jakie daje internet;
- rozwijanie umiejętności pracy w grupach;
- rozwijanie umiejętności analizy tekstu źródłowego;
- rozwijanie umiejętności prowadzenia dyskusji.

Potrzebne materiały:

- komputer z dostępem do internetu (optymalnie po jednym komputerze na grupę 3-osobową);

- strony do omówienia w kwestii emigracji na świecie: <http://peoplemov.in/> (wizualizacja skąd i dokąd ludzie migrują; możliwość sprawdzenia dokąd migrują Polacy i obywatele jakich państw migrują do Polski);
- materiał do przeczytania: "Cały świat w internecie".

Przebieg:

1. **Wprowadzenie.** N. wyjaśnia dzieciom cele lekcji, w trakcie której będą zastanawiały się nad znaczeniem internetu i jego wpływem między innymi w kontekście emigracji Polaków za granicę. Dzieci poznają także miejsca na świecie, w których mieszka najwięcej Polaków.
2. **Dokąd emigrują Polacy (analiza infografiki z wykorzystaniem TIK).** Dzieci (pracując w grupach 3-osobowych), korzystając z wizualizacji internetowej, określają, do jakich państw najczęściej emigrują Polacy. Zapisują ich nazwy i wyszukują ich położenie w Google Maps lub za pomocą innej mapy interaktywnej:
  - w jakim kierunku emigrują Polacy? (wschód/zachód);
  - jakimi językami mówi się w krajach, do których Polacy emigrują? (15 minut);
3. **Jakie dane można znaleźć w internecie (analiza tekstu).** Dzieci czytają tekst, omawiający dotyczący dostępności informacji, które można uzyskać o ludziach m.in. z profili społecznościowych. N. może dzieciom pokazać zbliżenie obrazka zawartego w tekście (dokąd migrują Polacy wg facebooka?). Następnie, pracując w trójkach, mają wypisać:
  - jakie informacje ludzie udostępniają o sobie w internecie;
  - jakie są korzyści z udostępniania informacji o sobie w internecie;
  - jakie są zagrożenia związane z udostępnianiem informacji o sobie w internecie (15 minut);
4. **Określanie zasad bezpieczeństwa (dyskusja).** Na podstawie wypisanych informacji grupy przygotowują swoje zasady bezpieczeństwa w internecie, następnie łączą się w grupy 6-osobowe, w których opracowują wspólne zasady itd. aż cała klasa ustali wspólną wersję zasad bezpieczeństwa (15 minut).

Możliwe kontynuacje:

- **dodatkowo (drama):** zadaniem dzieci jest przedstawienie sytuacji osób emigrujących zagranicę: 1) kiedy nie było możliwości kontaktu przez internet z najbliższymi w kraju, 2) kiedy istnieje możliwość kontaktu i zdobywania informacji za pośrednictwem internetu. Jak będzie wyglądała droga jednej informacji? Ile czasu będzie docierała do celu i ile czasu nadawca będzie czekał na odpowiedź? Jakie są pozytywy i negatywy obu sytuacji?;
- **dodatkowo (dla zainteresowanych kontekstem kulturowym internetu):** można z dziećmi omówić znaczenie internetu w dzisiejszym świecie: Dzieci oglądają wystąpienie Charliego Todda na konferencji TED, pt. Wspólne doświadczanie absurdu:

http://www.ted.com/talks/charlie_todd_the_shared_experience_of_absurdity.html (w pasku na dole można ustawić polskie napisy). Dzieci dzielą się na grupy 5-6 osobowe i zastanawiają się: czym jest flashmob? Po co jest? Co jest potrzebne, aby zrobić flashmob? W jakim celu można zrobić flashmob? Czy są jakieś praktyczne zastosowania? Dzieci zapisują swoje pomysły mazakami na dużych arkuszach papieru. N. krótko podsumowuje pomysły dzieci.

Warianty:

- **alternatywnie (zaawansowane):** poprzez portal wolframalpha można dokonać analizy danych z profilu na platformie społecznościowej facebook.com. Jeśli dzieci posiadają swoje konta, mogą sprawdzić (m.in. w formie graficznej), jakie dane są na ich temat faktycznie dostępne w sieci (<http://www.wolframalpha.com/facebook/>). Może to być okazja do rozmowy na temat zagrożeń związanych z dostępnością danych oraz możliwościami, jakie wiążą się z posiadaniem takiej wiedzy umożliwia.

Zakresy przedmiotowe:

Psychologia

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Analiza tekstu

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Dyskusja dydaktyczna

Techniki:

Webquest

Dyskusja piramidowa (kula śnieżna)

Tryby pracy:

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Matematyczna i logiczna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.3.7 : [WOS] dziecko potrafi wskazać główne miejsca zamieszkania Polaków na świecie

Hist-VI.5.4 : [WOS] dziecko potrafi wskazać ważne problemy współczesnej Polski w oparciu o różne źródła informacji (m.in. media: prasa, radio, telewizja, internet)

Hist-VI.7.1 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić, co oznacza zwrot „świat stał się mniejszy” i jakie są przyczyny tego zjawiska

Hist-VI.7.4 : [WOS] dziecko potrafi zanalizować wpływ techniki na życie człowieka

Hist-VI.7.5 : [WOS] dziecko potrafi wymienić korzyści korzystania z mediów elektronicznych

Hist-VI.7.6 : [WOS] dziecko potrafi wymienić niebezpieczeństwa związane z korzystaniem z mediów elektronicznych

Komp-VI.1.7 : dziecko zna podstawowe zasady bezpiecznej i higienicznej pracy przy komputerze

Komp-VI.2.1 : dziecko potrafi komunikować się za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych, w tym poczty elektronicznej

Komp-VI.3.1 : dziecko potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby internetu)

Komp-VI.7.1 : dziecko potrafi opisać przykłady wykorzystania komputera i internetu w życiu codziennym

Komp-VI.7.4 : dziecko potrafi ocenić możliwe zagrożenia związane z korzystaniem z komputera i internetu

Psych-IV-VI.8.5 : dziecko potrafi współpracować w grupie w sytuacjach zadaniowych

Lista załączników:

Cały świat w internecie wersja edytowalna.docx

Kierunki migracji facebook by wolfram alpha.jpg

Cały świat w internecie.pdf

63 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Niski

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Dzieci, pracując w grupach, przeglądają strony internetowe organizacji pozarządowych. Następnie tworzą prezentację multimedialną na temat tej organizacji, aby przedstawić ją innym uczniom i uczennicom w klasie. Dzieci zapisują trudne słowa na karteczkach - N. tłumaczy znacznie trudnych słów przed zakończeniem lekcji.

Cele:

- Zainteresowanie dzieci problemami współczesnego świata;
- Zapoznanie dzieci z działaniem organizacji pozarządowych;
- Ćwiczenie umiejętności wyszukiwania potrzebnych informacji;
- Ćwiczenie umiejętności prezentacyjnych;
- Ćwiczenie umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnych;
- Zwiększanie kompetencji leksykalnych uczniów i uczennic.

Potrzebne materiały:

- Komputery z dostępem do internetu;

- Rzutnik multimedialny;
- Nośnik pamięci, aby przenieść prezentacje multimedialne na inny komputer;
- Małe karteczki, na których dzieci zapisywać będą trudne słowa;
- Lista przykładowych organizacji pozarządowych:

WOŚP - <http://www.wosp.org.pl/>

PAH - <http://www.pah.org.pl/>

ITAKA - <http://www.zaginieni.pl/>

SCHUMAN - <http://www.schuman.pl/>

CARITAS - <http://www.caritas.pl/>

Przebieg:

1. Klasa dzieli się na 5 grup (1 min.)
2. Każda grupa ma za zadanie przygotować prezentację multimedialną na 10 slajdów, w której opowie o działalności fundacji oraz przekona innych uczniów, dlaczego to jest ważny cel, dlaczego warto pomóc tej organizacji oraz jak to można zrobić.
N. prosi, aby każde dziecko zapisywało na karteczkach trudne słowa, na które trafiło w czasie lekcji, np. przeglądając stronę internetową, albo w czasie prezentacji innej grupy. (20 min.)
3. Każda grupa prezentuje swoją organizację. Po skończonej prezentacji - dzieci z innych grup mogą zadawać dodatkowe pytania. (14 min.)
4. N. podsumowuje ćwiczenie zwracając uwagę na najważniejsze problemy wymienione w prezentacjach uczniów i uczennic. N. uzupełnia wiedzę uczniów, jeżeli coś ważnego nie zostało powiedziane, tłumaczy dzieciom na czym polega pomoc podejmowana przez państwa. (5 min.)
5. N. zbiera karteczki z trudnymi słowami i przegląda ich zawartość. Następnie omawia słowa, które nie były rozumiane przez uczniów i uczennice. N. nie wyrzuca karteczek - przydadzą się one w czasie lekcji powtórzeniowej. (5 min.)

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Zajęcia komputerowe

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Instruktaż

Prezentacja multimedialna

Tryby pracy:

Cała klasa

W grupach

Aktywizowane typy inteligencji:

Lingwistyczna

Interpersonalna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.1.11 : [WOS] dziecko potrafi opisać zachowanie, które uważa za uprzejme

Hist-VI.1.14 : [WOS] dziecko potrafi poszukiwać sposobów rozwiązania konfliktu

Hist-VI.1.3 : [WOS] dziecko potrafi określić, w jaki sposób ludzie zaspokajają różne potrzeby

Hist-VI.5.4 : [WOS] dziecko potrafi wskazać ważne problemy współczesnej Polski w oparciu o różne źródła informacji (m.in. media: prasa, radio, telewizja, internet)

Hist-VI.7.7 : [WOS] dziecko potrafi opowiedzieć o przejawach nędzy na świecie

Hist-VI.7.8 : [WOS] dziecko potrafi przedstawić swoją opinię o działaniach pomocowych podejmowanych przez państwa

Hist-VI.7.9 : [WOS] dziecko potrafi przedstawić swoją opinię o działaniach pomocowych podejmowanych przez organizacje pozarządowe

Komp-VI.4.9 : dziecko potrafi przygotować proste animacje i prezentacje multimedialne

Komp-VI.6.2 : dziecko potrafi korzystać z zasobów internetu i programów multimedialnych (w tym edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy

Pol-IV-VI.34.1 : dziecko posiada umiejętność tworzenia tekstów na tematy związane z otaczającą rzeczywistością

Pol-IV-VI.41.3 : dziecko potrafi podczas rozmowy prezentować własne zdanie oraz je uzasadnić

Pol-IV-VI.6.1 : dziecko potrafi odróżnić zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych

Dodatkowe osiągnięcia:

- Dzieci potrafią samodzielnie wyszukiwać informacje;
- Dzieci znają najważniejsze organizacje pozarządowe.

64 dzień roboczy

Łączny czas trwania zadań: 45 min

Tytuł zadania: ZAGROŻENIA WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE

Zastosowanie nowoczesnych technologii:

TAK

Poziom kontroli nauczyciela:

Średni

Zadanie powtarzalne lub kontynuacja:

Nie

Czas trwania zadania:

00:45:00

Przedmiot wiodący:

Historia i społeczeństwo

Streszczenie:

Każde dziecko wybiera sobie 8 krajów na 3 kontynentach, do których chciałoby pojechać. Następnie, korzystając z serwisu Polak za granicą, szukają informacji na temat wybranych krajów. Dzieci prezentują plany podróży. W czasie dyskusji dydaktycznej - klasa uogólnia zgromadzoną wiedzę, dzieci starają się wskazać na mapie świata regiony, gdzie jest szczególnie niebezpiecznie.

Cele:

- Zainteresowanie dzieci tematyką międzynarodową;
- Zapoznanie dzieci z tematyką bezpieczeństwa na świecie;
- Zapoznanie dzieci z zasadami bezpiecznego podróżowania;
- Ćwiczenie umiejętności wyszukiwania potrzebnych informacji;
- Ćwiczenie umiejętności prezentacyjnych;
- Zwiększanie kompetencji leksykalnych uczniów i uczennic.

Potrzebne materiały:

- Komputery z dostępem do internetu;
- Małe karteczki, na których dzieci zapisywać będą trudne słowa.

Przebieg:

1. N. prosi dzieci o przygotowanie listy 8 krajów na 3 kontynentach, które chciałyby odwiedzić. Następnie każde dziecko, korzystając ze strony internetowej: <http://poradnik.poland.gov.pl/> i sprawdza informacje na temat wybranych krajów:

- poziom bezpieczeństwa
- poruszanie się po kraju
- szczepienia i służba zdrowia
- inne przydatne informacje (15 minut)

N. prosi dzieci, aby na karteczkach zapisywały słowa, których nie rozumieją.

2. Dzieci przygotowują krótką prezentację na temat swojej wycieczki, które kraje wybrały i czego dowiedziały się na ich temat. (8 minut)

3. Dzieci prezentują efekty swojej pracy. (10 minut)

4. W czasie dyskusji dydaktycznej dzieci mogą uogólnić wiedzę. Dzieci starają się odpowiedzieć na pytanie: Gdzie na świecie są zagrożenia? Dzieci starają wskazać nie kraje ale regiony, w których szczególnie niebezpiecznie jest podróżować, ze względu na konflikty zbrojne, przestępczość, terroryzm lub zagrożenia epidemiologiczne. (8 minut)

5. N. zbiera karteczki i stara się krótko wyjaśnić wszystkie niezrozumiałe słowa. Karteczek nie powinno się wyrzucać - przydadzą się one w czasie lekcji powtórzeniowej. (4 minuty)

Zakresy przedmiotowe:

Język polski

Historia i społeczeństwo

Metody:

Metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy

Instruktaż

Tryby pracy:

Cała klasa
Samodzielny

Aktywizowane typy inteligencji:

Intrapersonalna

Lingwistyczna

Wizualna i przestrzenna

Osiągnięcia GWK:

Hist-VI.7.10 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić na przykładach, jakie są przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie

Hist-VI.7.11 : [WOS] dziecko potrafi wyjaśnić na przykładach, jakie są skutki konfliktów zbrojnych na świecie

Psych-IV-VI.6.2 : dziecko wie, jakie są metody rozwiązywania konfliktów

Dodatkowe osiągnięcia:

- Dziecko wie, gdzie szukać praktycznych informacji przydatnych w podróży;
- Dziecko posiada wiedzę na temat kilku wybranych krajów na różnych kontynentach.